

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ณัฐริกา ทาเชาว์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

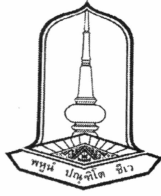

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ณัฐริกา ทาเซาวั

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนางสาวณัฐริกา ทาเซาว์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

.....

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ฉลาด จันทร์สมบัติ)

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์)

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

.....

กรรมการ

(รศ.ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์)

(อาจารย์บัณฑิตศึกษายานนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้บริการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(ผศ.ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน ๓-๑ พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรมบัติ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สายญาติ พรหมพัทตร์ วิทยากรผู้ให้ความรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการและครูผู้นิเทศ อาจารย์ชลธิชา ไกยราช อาจารย์สมถวิล รอดหานาม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือให้คำแนะนำในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอม พนักงานส่วนตำบลทุกคน เพื่อนร่วมรุ่น 4 ศูนย์ชุมแพทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้มาร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนราศักดิ์ มหามูล คุณแม่มะม้าย มหามูล และบุตร ตลอดจนญาติพี่น้องที่ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนมาโดยตลอดและให้กำลังใจจนการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ที่ให้การอบรม สั่งสอน ประสิทธิ์ประสาท วิทยาการต่าง ๆ พร้อมทั้งสติปัญญาและคุณธรรม ที่เป็นเครื่องชี้้นำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน

ณัฐริกา ทาเขาวี

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

ผู้ศึกษาค้นคว้า นางสาวณัฐริกา ทาเซาว์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2557

บทคัดย่อ

การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์
ระหว่างวิชาการหลายๆ แขนงไว้ในหน่วยการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมการศึกษา
ค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็ก
ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ให้มีความรู้ความเข้าใจและ
สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ด้านคือกำหนดเรื่องที่จะสอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
กำหนดเนื้อหาอย่างวางแผนการสอนการปฏิบัติการสอนการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน
โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ
ประกอบด้วยวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และ
การสะท้อนผล (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์คือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ
ภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน
16คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน13คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบทดสอบก่อน-หลัง
การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบสัมภาษณ์ (2 ฉบับ) แบบสังเกต (2 ฉบับ) แบบประเมินแผน
(2 ฉบับ) ตรวจสอบข้อมูลยึดหลักเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation
Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการพบว่า
กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นอย่างดีและ
สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
2. ด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการพบว่า
ได้มีการแก้ไขแผนการสอนตามที่ได้รับคำแนะนำให้แก้ไขผู้ให้การนิเทศจัดเวลาในการตรวจแผนการสอน
มากขึ้นเพื่อให้สามารถตรวจแผนการสอนได้อย่างละเอียดกลุ่มเป้าหมายจัดทำสื่อการเรียนการสอน
เพิ่มขึ้นโดยภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบ
บูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนแบบบูรณาการได้ด้วยตนเอง
3. ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการพบว่ามีการนำเข้าสู่
บทเรียนโดยใช้เทคนิคสร้างความสนใจและทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วการสอนดำเนินกิจกรรม
ตามแผนการสอนโดยใช้เทคนิคบรรยายและอธิบายให้นักเรียนซาบซึ้งและกระบวนกรกลุ่มนักเรียน
มีส่วนร่วมมากขึ้นครูมีความมั่นใจในการสอนและมีความแม่นยำในเนื้อหามากขึ้นขั้นสรุปการ
สอนมีการสรุปบทเรียนโดยครูและนักเรียนได้ร่วมกันสรุปและมีกิจกรรมการทำงานตามใบงานที่ได้

มอบหมายให้โดยครูเป็นผู้นำในการทำงานตามใบงานรูปแบบในการใช้สื่อการสอนใช้สื่อที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากวัสดุต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นการใช้สื่อมีความเหมาะสมแต่เวลาในการใช้สื่อบางครั้งไม่เพียงพอกับเวลาที่สอนการปกครองชั้นเรียนและการจัดบรรยากาศดีมีความเป็นธรรมชาติ นักเรียนให้ความสนใจการเรียนและไม่เครียดการประเมินผลวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลครูใช้คำถามและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะนั่งเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนโดยสรุปการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในทำให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาความรู้ในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ส่งผลให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นๆ ต่อไป

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ
	ภูมิหลัง
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า
	นิยามศัพท์เฉพาะ
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	การพัฒนาบุคลากร
	หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
	การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
	การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
	กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
	บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอกุฉินารายณ์
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	งานวิจัยในประเทศ
	งานวิจัยต่างประเทศ
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
	ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
	การเก็บรวบรวมข้อมูล
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการศึกษาค้นคว้า
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
	การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
	การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
	การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	95
สรุปผล	95
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	106
ภาคผนวก ข คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ	126
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย	151
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	185
ภาคผนวก จ ภาพประกอบกิจกรรม	189
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	193

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนครูผู้ดูแลเด็กและจำนวนนักเรียน	54
2 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น	66
3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
4 แผนการดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	79
5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ	82
6 กำหนดการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	84
7 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	85
8 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	87
9 ผลการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	87
10 ผลการสอนของครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ	89
11 กำหนดการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	90
12 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2	92

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป การจัดการศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และควรต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี เป็นพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมตัวเด็ก ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณภาพต่อตนเองและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 5)

การจัดการศึกษาของท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาท้องถิ่น เป็นการดำเนินการตามแนวคิดการกระจายอำนาจ ในการจัดการพัฒนาของชาติไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และมาตรา 81 ตามกฎหมายบัญญัติ มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่า อนาคตของประเทศชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพเด็กต้องได้รับการศึกษา มีการเรียนรู้สะสมความสามารถและความรู้สึกลึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้กับตนเอง (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2540 : 49)

การจัดประสบการณ์บูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการสอนการเสริมคุณธรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยมีวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งนำเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ต่างๆมาบูรณาการใหม่ทั้งหมดและต้องคำนึงถึงความสามารถ ความเหมาะสมและความสนใจของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติ การคิดค้น การแสดงออก ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

และนำมาปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งให้เกิดพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจสังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันอย่างเต็มศักยภาพ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมเป็นสำคัญ ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวจังหวะ กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์เสรี กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา โดยยึดหลักการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและประสบการณ์สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 6) การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเรื่องที่จะสอน หมายถึง การกำหนดเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกัน
2. การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการ ที่จะนำมาบูรณาการ และมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน
3. การกำหนดเนื้อหาย่อย หมายถึง การกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
4. การวางแผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ตามขั้นตอนและองค์ประกอบ คือ สารสำคัญ จุดประสงค์ สารการเรียนรู้ วิธีการดำเนินกิจกรรม การวัดและการประเมินผล
5. การปฏิบัติการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม
6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน หมายถึง การประเมินการจัดประสบการณ์มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช.เดิม) กรมการศาสนาและที่จัดตั้งเอง ปีการศึกษา 2554 มีจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 13 ศูนย์ มีครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 33 คน จำนวนเด็ก 601 คน จัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี โดยมีครูผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่ในการพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็ก 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมสร้างสรรค์

ผู้ศึกษาค้นคว้า ในฐานะนักวิชาการศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยตรง ได้จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าบุคลากรแต่ละคน จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ แตกต่างกัน ต่างคนต่างทำ ไม่จัดกิจกรรมไปในรูปแบบเดียวกัน ยังยึดรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบเดิมๆที่มีตัวผู้ดูแลเด็กเป็นศูนย์กลาง ใช้หนังสือและการท่องจำเป็นเครื่องมือในการจัดประสบการณ์ ไม่สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของเด็ก ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่เน้นการจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยที่หลากหลายโดยการบูรณาการ ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ตระหนักในความสำคัญและบทบาทหน้าที่ในการจัดการประสบการณ์

สำหรับเด็กปฐมวัย ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 จึงได้ดำเนินการเพื่อที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ให้นักเรียนได้เจริญเติบโตและพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ตามสมควรแก่วัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เพื่อให้บุคลากรสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
3. เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไปสอนจริงในชั้นเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นการแก้ปัญหาการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น
2. เป็นการพัฒนาและปรับปรุงการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อื่น ๆ ในสังกัดกรมปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เป็นข้อเสนอแนะหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
  - 1.1 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) จำนวน 16 คน ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งเป็นนักวิชาการศึกษา
    - 1.1.2 ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน
    - 1.1.3 ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม จำนวน 2 คน
    - 1.1.4 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านนาฝายเหนือ จำนวน 1 คน
    - 1.1.5 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านสว่างโนนสูง จำนวน 1 คน
    - 1.1.6 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านน่าน้ำชำ จำนวน 1 คน
    - 1.1.7 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองใต้ จำนวน 1 คน
    - 1.1.8 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านดงสะคร่าน จำนวน 1 คน
    - 1.1.9 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านหนองแห้ว จำนวน 1 คน
    - 1.1.10 ครูผู้ดูแลเด็กบ้านวังสวาบ จำนวน 1 คน

1.1.11	ครูผู้ดูแลเด็กบ้านเขาวง	จำนวน 1 คน
1.1.12	ครูผู้ดูแลเด็กบ้านห้วยซ้อ	จำนวน 1 คน
1.1.13	ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองเหนือ	จำนวน 1 คน
1.1.14	ครูผู้ดูแลเด็กวัดท่ากระเปือ	จำนวน 1 คน
1.1.15	ครูผู้ดูแลเด็กวัดเฉลียงทอง	จำนวน 1 คน
1.2	กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key-informants)	จำนวน 13 คน
1.2.1	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 6 คน
1.2.2	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 6 คน
1.2.3	วิทยากร	จำนวน 1 คน
2. กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า
- 2.1 พัฒนาศักยภาพในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ 3 ด้าน
- 2.1.1 ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
- 2.1.2 ผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
- 2.1.3 ผู้ดูแลเด็กสามารถนำแผนไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้
- 2.2 กรอบกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา
- การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้
- 2.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2.2.2 การนิเทศภายใน
3. วิธีการศึกษาค้นคว้า
- การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประยุกต์ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (ประวิต เอราวรรณ์. 2546 : 48-54) เพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น โดยดำเนินการเป็น วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการระหว่าง มิถุนายน 2554 ถึง กุมภาพันธ์ 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลากร หมายถึง ครูผู้ดูแลเด็กที่ทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูและสอนเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น
2. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่อยู่ในความควบคุม ดูแล อบรม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 3-5 ปี

3. การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการเสริมสร้างและปรับปรุงคุณภาพของครูให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่ดีในการทำงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีการพัฒนา 2 กิจกรรม ดังนี้

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การจัดประชุมอบรมที่มุ่งสู่การปฏิบัติ โดยให้ความรู้และทราบแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องและเพื่อเป็นการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญและสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมและจากตัวผู้เรียน

3.2 การนิเทศภายใน หมายถึง การแนะนำให้คำปรึกษาช่วยกันแก้ปัญหาระหว่างผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ากับวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้คำแนะนำ ข้อคิดในการจัดการเรียนรู้ มุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูสามารถช่วยตนเองได้

4. การบูรณาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนโดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการสอน การเสริมคุณธรรมให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน ให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยมีวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งนำเนื้อหากิจกรรมประสบการณ์ต่าง ๆ มาบูรณาการใหม่ทั้งหมด การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน หมายถึง การกำหนดเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกัน

4.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์ของวิชาหลักและวิชาการ ที่จะนำมาบูรณาการ และมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน

4.3 การกำหนดเนื้อหาย่อย หมายถึง การกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องที่จะจัดประสบการณ์ให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

4.4 การวางแผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดในการจัดประสบการณ์ตามขั้นตอนและองค์ประกอบ คือ สารสำคัญ จุดประสงค์ สารการเรียนรู้ วิธีการดำเนินกิจกรรมการวัดและการประเมินผล

4.5 การปฏิบัติการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรม

4.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน หมายถึง การประเมินการจัดประสบการณ์วิเคราะห์เพื่อปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้มีความสมบูรณ์ขึ้น

5. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จนเกิดความสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ และนำแผนนั้นไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

5.1 บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดเตรียมการจัดประสบการณ์ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่จะจัดประสบการณ์ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

5.2 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเตรียมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการประกอบด้วยเนื้อหาสาระ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ การใช้สื่อ และการประเมินผล

5.3 การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การที่ครูในระดับชั้นเดียวกันใช้เวลาร่วมกันในการกำหนดเนื้อหา สาระประเด็น จุดประสงค์ในการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน โดยใช้นวัตกรรมที่แตกต่างกันไปและร่วมกัน ออกแบบกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งต้องวัดจากสภาพจริงจากตัวผู้เรียนและตามพัฒนาการของผู้เรียน

5.4 นำแผนไปใช้จัดประสบการณ์ หมายถึง การนำแผนการสอนที่เขียนขึ้นไปใช้ในการสอนเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กวัยก่อนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีอายุระหว่าง 3-5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ก่อนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

7. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้เด็กอายุ 3-5 ปี มีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และในวัด เพื่อจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี และให้การศึกษา อบรม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม พัฒนาการเด็กตามสมควรแก่วัย รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กที่จะเข้าศึกษาภาคบังคับต่อไป ซึ่งในที่นี้หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

9. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่ผู้สอนจัดให้เด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์- จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยบูรณาเป็นหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่

9.1 กิจกรรมเคลื่อนไหว และ จังหวะ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อย่างอิสระตามจังหวะเพลงหรือดนตรี

9.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ

9.3 กิจกรรมกลางแจ้ง หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจ และความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก

9.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่

9.5 กิจกรรมเสรี หมายถึง กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน

9.6 กิจกรรมเกมการศึกษา หมายถึง เกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กมีกฎเกณฑ์กติกาต่าง ๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพานจังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
3. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
4. การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
5. กลยุทธ์ในการพัฒนา
  - 5.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - 5.2 การนิเทศภายใน
6. บริบทอำเภอภูพาน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

ในบรรดาปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาครูถือว่าเป็นปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญที่สุด การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมีผลทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและกระตือรือร้นพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 177) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 หมวด 7 ได้ให้หน่วยงานทางการศึกษาส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง (จักรกริช บุญเดช. 2543 : 116) เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวและเพื่อให้การพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ หน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้นจากสำคัญดังกล่าวการพัฒนาครูจึงเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ครูเกิดความตระหนักในการสอน มีความรู้มีความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ได้มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ดังนี้

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

กรมสามัญศึกษา (2543 : 76) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาครูไว้ คือ การดำเนินการเพื่อให้ครูใส่ใจศึกษาค้นคว้า ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพอยู่เสมอ และมีความรู้ทันสมัยต่อเหตุการณ์สามารถวิเคราะห์กำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนาวิชาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองอาชีพและเทคโนโลยีและสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดีขึ้น

กิติมา ปรีดีดิกล (2532 : 118) ให้ความหมายว่าการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่างๆ ที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ให้กับบุคลากรในองค์การตลอดจนพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดีมีความรับผิดชอบต่องานอันจะทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พฤษี พิรุณห์ (2547 : 10) สรุปการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและสนใจเพราะถ้าหากบุคลากรในโรงเรียนหรือหน่วยงานได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถสม่ำเสมอบุคลากรจะมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานไม่ว่าในด้านการและเรียนการสอนการทำงานอื่นๆในโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์วิชาการเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรจึงจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจังซึ่งจะสามารถเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผลอย่างจริง

การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการจัดกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ให้กับบุคลากร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์ (2536 : 63) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าองค์การการศึกษา กำลังต้องการครูอาจารย์และผู้บริหารที่เหมาะสมกับลักษณะงานปัจจุบันยิ่งองค์การการศึกษาเติบโตขึ้นลักษณะงานทวีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นและต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นแรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงที่มีมารอบด้านขององค์การทั้งภายนอกและภายในองค์การการศึกษาจึงยังผลให้องค์การแสวงหาบุคคลที่มีความรู้และทักษะที่เป็นปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรเป็นยุทธวิธีที่จำเป็นและสนองความต้องการบุคลากรที่เหมาะสมกับงานปัจจุบันและอนาคต

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 35) เมื่อคนทำงานไปแล้วระยะหนึ่งสภาพแวดล้อมหรือความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปอาจจะทำให้คนทำงานตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพยายามรักษาคุณสมบัติของคนงานให้มีคุณภาพสูงอยู่เสมอผู้บริหารต้องร่วมมือกับฝ่ายบริหารบุคคลค้นหาว่าคนงานหย่อนหรือตามไม่ทันในเรื่องอะไรบ้างจากนั้นก็จะต้องจัดเตรียมการอบรมให้ทันเหตุการณ์ดังกล่าวหรือรวมตลอดจนทั้งการจัดการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงขึ้นไปอีกด้วย

ปรีศนา เสรีบาง (2541 : 16) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะทำให้บุคคลมีความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นสามารถติดตามวิทยาการใหม่ๆที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้งที่ซึ่งนอกจากจะทำให้บุคลากรก้าวหน้าในหน้าที่

การงานแล้วยังส่งผลให้หน่วยงานได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างมากอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกหน่วยงาน

คณิงิจ กองพาพา (2544 : 13) สรุปความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากรว่าการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงานเพราะทำให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทักษะและเจตคติในการปฏิบัติงาน ปรับตัวให้ทันกับวิทยาการเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนอกจากนี้ยังช่วยให้ก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความสิ้นเปลืองเมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว ความสามารถและความประพฤติของบุคลากรจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่หน่วยงานต้องการ ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นยุทธวิธีที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากบุคลากรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของปัจจัยการบริหารองค์กร

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและจำเป็นที่หน่วยงานต้องดำเนินการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการทำงานอยู่ตลอดเวลาเรียนรู้และปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่างที่เกิดขึ้น เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรหรือหน่วยงาน

3. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

กรมสามัญศึกษา (2543 : 18-19) สรุปว่าการพัฒนาครูมีความจำเป็นเพราะการดำเนินการมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ครูมีความตระหนักในบทบาทของตน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และสามารถกำหนดบทบาทของตนเองในฐานะผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูจึงต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ครูปรับบทบาทให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้แนวใหม่คือ

1. เป็นผู้นำเสนอ
2. เป็นผู้สังเกต
3. เป็นผู้ถาม
4. เป็นผู้ให้การเสริมแรง
5. เป็นผู้นำ
6. เป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ
7. เป็นผู้จัดบรรยากาศ
8. เป็นผู้จัดระบบ
9. เป็นผู้แนะแนว
10. เป็นผู้ประเมิน

ถวิล ภารแก้ว (2543 : 43 -44) ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถทักษะอุดมการณ์ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ทำให้มีความสามารถในการสอนและการปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างถูกต้องตามหลักการ เป็นผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์ดังนั้นการพัฒนาครูจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความชำนาญในการสอนเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดให้ได้ผลสูงสุด

และมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานมีอุดมการณ์และใจรักในการสอนอย่างจริงจังมีบุคลิกภาพที่ดีในการสอนและรู้จักปรับปรุงสภาพงานให้ดีขึ้น

สนอง เครือมาก (2537 : 107) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้บุคลากรได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ ได้แก่การพัฒนาบุคลากรที่เข้าทำงานใหม่หรือก่อนทำงาน หรือการพัฒนาบุคลากรก่อนการเลื่อนตำแหน่งหรือแต่งตั้ง
2. เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นเพื่อจะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2539 : 256-257) กระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็นนโยบายที่มีความสำคัญเพราะผลผลิตหรือผลงานของหน่วยงานนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติงานที่ดี มีความรู้ความสามารถเพราะฉะนั้นทุกหน่วยงานจึงถือว่าโครงการการพัฒนาบุคลากรเป็นโครงการหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ผลดีที่สุด การพัฒนาบุคลากรจะทำให้เกิดผลดี 4 ประการคือ

1. เพิ่มทักษะในการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน
2. เพิ่มผลผลิตขององค์กร
3. เพิ่มความคล่องตัวและการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงาน
4. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานทราบถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เขามีโอกาสที่จะได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาเองการพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และวิธีการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนการรู้จักนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการสอนมีความสามารถในการวัดผลและประเมินผล และการปฏิบัติตัวต่อนักเรียน เมื่อครูได้รับการพัฒนาแล้วมีผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ

สรุป จุดมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถทักษะอุดมการณ์ และเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น เพื่อจะปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. กระบวนการพัฒนาบุคลากร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2535 : 633) กำหนดกระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล
2. การวางแผนพัฒนาบุคคล
3. การดำเนินการพัฒนาบุคคล
4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนา

สนั่น มีสัจธรรม (254 : 461) การพัฒนาบุคลากรแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรการวางแผนพัฒนาบุคลากรการดำเนินการพัฒนาบุคลากรและการติดตามประเมินผลการพัฒนาบุคลากร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรหรือปัญหาที่ต้องการจะพัฒนาอาจศึกษาได้จาก

1.1 ศึกษาจากผลผลิตขององค์การ
 1.2 ศึกษาจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานว่าสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายหรือไม่

1.3 ศึกษาจากนโยบายวิธีการปฏิบัติงานแผนงานและเป้าหมายของงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมว่าสมควรจะพัฒนาบุคลากรวิธีใด

2. การวางแผนการพัฒนาบุคลากรหมายถึงการคิดหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการพัฒนาบุคลากรไว้ล่วงหน้าโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าด้วยการดำเนินการอย่างเป็นระบบให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพความหวังสูงสุดของการวางแผนก็คือความสำเร็จของงานและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนพัฒนาบุคลากรประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาประกอบด้วย

1. ปัญหา
2. สาเหตุ

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 3 การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ประกอบด้วย

1. เป้าหมายสัมพันธ์กับปัญหา
2. วัตถุประสงค์สัมพันธ์กับสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 4 การวางแผนการดำเนินงานประกอบด้วย

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. กำหนดทางเลือก
3. กำหนดวิธีการดำเนินการ
4. กำหนดผู้รับผิดชอบ
5. กำหนดระยะเวลา
6. กำหนดค่าใช้จ่าย
7. วางแผนการวัดผล/ประเมินผล
8. เขียนโครงการผู้มีอำนาจอนุมัติ

ขั้นที่ 5 การจัดทำงบประมาณ

ขั้นที่ 6 การควบคุมและประเมินผล

3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากรหมายถึงการดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามที่ได้วางแผนไว้ตามระยะเวลาหรือปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด

4. การติดตามและประเมินผลหมายถึงการติดตามและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆตามแผนกำหนดไว้ว่าได้ดำเนินการไปตามแผนงานวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใดอาจดำเนินการได้ 3 ระยะดังนี้

- 4.1 การติดตามและประเมินผลในระหว่างการดำเนินการพัฒนาบุคลากร
- 4.2 การประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นการพัฒนาบุคลากรหรือหลังจากเสร็จสิ้น

โครงการ

4.3 การติดตามและประเมินผลหลังจากที่บุคลากรกลับไปปฏิบัติงานในระยะหนึ่งเพื่อจะได้ทราบว่าผลการพัฒนาบุคลากรดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง

ติดตามและประเมินผลในลักษณะนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมเป็นสำคัญจากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอนคือการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรการวางแผนพัฒนาบุคลากรการดำเนินการพัฒนาบุคลากรการติดตามและประเมินผล การพัฒนาบุคลากร

สรุป กระบวนการในการพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นไปในลักษณะของกระบวนการ บริหารงานบุคคล หรือการบริหารงานด้านต่างๆทั่วไปแต่ได้มีบางขั้นตอนที่แยกออกมาให้เด่นชัดขึ้น เพื่อจะดำเนินการได้ดียิ่งขึ้น

5. วิธีในการพัฒนาบุคลากร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 4) ได้กำหนดวิธีพัฒนา บุคลากรดังนี้

1. การฝึกอบรมเป็นเรื่องของการพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ ประสบการณ์และปรับปรุงทัศนคติในการทำงานและการสอนงานสามารถดำเนินการได้อย่างมีระบบ สามารถพัฒนาบุคลากรได้เป็นจำนวนมาก
2. การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงานได้แก่ให้บุคลากรได้ศึกษาต่อส่งไป อบรมหรือดูงานซึ่งเป็นการส่งบุคลากรไปพัฒนาออกหน่วยงานหน่วยงานที่ได้ไปพิจารณาส่งบุคคลไป อบรมเฉพาะหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานจริงๆ
3. การพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการปฏิบัติได้แก่การที่หน่วยงานจัดให้บุคลากร ได้พัฒนาความสามารถหรือพัฒนาความรู้ความชำนาญหรือความเข้าใจจากการปฏิบัติงานแนะนำชี้แจง ประชุมชี้แจงการศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงานการมอบหมายงานให้ไปศึกษาค้นคว้าการมอบหมายงาน ให้ไปร่วมประชุมสัมมนาเป็นวิทยากรเขียนบทความหรือเอกสารหมุนเวียนหรือการโยกย้ายสับเปลี่ยน ตำแหน่ง

4. การพัฒนาด้วยตนเอง ได้แก่การที่หน่วยงานจัดหรือส่งเสริมให้บุคคลใน หน่วยงานได้พัฒนาตนเองเช่นศึกษาคู่มือปฏิบัติงานการศึกษาค้นคว้าประกอบการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อนอกเวลาการเข้าหลักสูตรฝึกอบรมการประชุมทางวิชาการการศึกษาดูงาน

5. การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการบริหาร ได้แก่การจัดให้มีการพัฒนา บุคลากรในเรื่องใดเรื่องหนึ่งการพัฒนาทีมงานพัฒนาการทำงานรวมกันการบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ การมีส่วนร่วมวิธีในการพัฒนาบุคลากรเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนวิสัยทัศน์ของบุคลากรให้ดีขึ้นอันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานใน หน้าที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นมีผู้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรดังนี้

แถวทอง มาตยะโค (2542 : 27-28) สรุปวิธีพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรม
2. การศึกษาต่อ
3. การพัฒนาทีมงาน
4. การพัฒนาระหว่างปฏิบัติ
5. การประเมินผลและการวิจัยในชั้นเรียน

ทวิศรธรรมบุดร (2546 : 11) กิจกรรมต่างๆในการพัฒนาครูไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นต้องการให้เกิดการประสานความร่วมมือเพื่อนำไปสู่การพัฒนา ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

1. การบรรยาย
2. การประชุมอภิปราย
3. การแสดงบทบาทสมมติ
4. การศึกษากรณีตัวอย่าง
5. การสาธิต
6. การสัมมนา
7. การฝึกการทำงาน

ภิญโญ สาร (2519 : 164-166) วิธีการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญมี 7 วิธีคือ

1. วิธีศึกษางานไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงาน (On- The-Job-Study) เป็นวิธี สะดวกและง่ายเช่นครูบรรจุใหม่ยังไม่รู้จักงานดีพอก็ให้ศึกษาจากครูที่บรรจุมาก่อนหรือเป็นครูพี่เลี้ยง คอยให้คำแนะนำเป็นต้น

2. การปฐมนิเทศ (Vestibule Training or Orientation) เป็นวิธีก่อนที่จะ บรรจุครูจะมีการแนะนำระเบียบการปฏิบัติต่างๆสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ผู้บริหารการศึกษาหรือ ครูใหญ่จะเป็นผู้ทำการปฐมนิเทศก็

3. วิธีทำงานในฐานะลูกมือ หรือเป็นผู้ช่วยไปพลางก่อน (Apprenticeship Training) เช่น การให้เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ เป็นต้น

4. วิธีฝึกงานต่อจากทฤษฎี (Internship Training) วิธีนี้เป็นวิธีร่วมมือกัน ระหว่างโรงเรียนวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษาเฉพาะกับหน่วยงานวิชาชีพนั้นๆเช่นวิทยาลัยครูกับ โรงเรียนประถมศึกษาในการฝึกสอนหลังจากที่จบจากวิทยาลัยครูแล้ว

5. วิธีฝึกกระยะสั้น (Learner Training) เวลาโรงเรียนขาดครูกะทันหันเช่น การฝึกอบรมครูประจำาาละระยะสั้น

6. วิธีให้ไปศึกษาในสถานศึกษาบางแห่งนอกเวลาทำงานหรือใช้เวลาบางส่วนของ การทำงานไปรับการศึกษ (Outside Courses) คือการที่โรงเรียนอนุญาตให้ครูไปศึกษาวิชาที่ โรงเรียนต้องการ เช่นส่งครูไปเรียนวิชาครูเพิ่มเติม

7. วิธีให้ไปศึกษาใหม่หรือศึกษาต่อเพิ่มเติม (Retraining or Upgrading) วิธีนี้ เป็นการเพิ่มวุฒิของครูให้มีความรู้ดีขึ้นอาจจะส่งไปศึกษาต่อตามวิทยาลัยหรือมหาวิทาลัยทั้งภายใน และภายนอกประเทศ

สรุปวิธีการพัฒนาบุคลากรมีหลายวิธีที่หน่วยงานสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาบุคลากรวิธี ที่นิยมปฏิบัติเช่นการปฐมนิเทศกระบวนการปฏิบัติงานการฝึกอบรมการศึกษาดูงานการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารจะต้องพิจารณาเลือกวิธีการให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ที่คุ้มค่าทั้งงบประมาณและเวลา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการพัฒนาร่างกายของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องถึงตลอดชีวิตซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านเด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัยโดยพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็ก เช่นทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กว่ามีการพัฒนาต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นหรือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุและประสบการณ์ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิดมีโอกาสช่วยตนเองทำงานที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้รอบๆตนเอง

ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กจึงเสมือนเป็นแนวทางให้ผู้ดูแลเด็กหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าใจเด็กสามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลในการที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะเป็นไปด้วยดีถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้เคลื่อนไหวมีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัยดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเนื่องจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไป

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็กการเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกตมีโอกาสทำการทดลองสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจากการเล่นเด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงความรู้สึกตนเองและขณะเดียวกันได้เรียนรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นกับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงถือว่า “การเล่น” อย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือสภาพแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันออกไปผู้ดูแลเด็กจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนผู้ดูแลเด็กควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อช่วย

ให้เด็กได้พัฒนาเกิดการเรียนรู้และอยู่ในกลุ่มคนที่มาพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

2. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบททางสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมต่อไป

3. หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยจะต้องมีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโดยยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

3.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมต้องพิจารณาจากประสบการณ์ของเด็กโดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กในทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์ – จิตใจสังคมและสติปัญญาโดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายสำหรับตัวเด็กเป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันมิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

3.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนผู้ดูแลเด็กต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัยอากาศสดชื่นผ่อนคลายไม่เครียดมีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อนมีสื่อวัสดุ - อุปกรณ์มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยให้เด็กได้มีโอกาสเลือกเล่นเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กและให้การศึกษา กับเด็กปฐมวัย

3.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กผู้ดูแลเด็กมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมากผู้ดูแลเด็กต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งการให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กทั้งผู้ดูแลเด็กและเด็กมีส่วนร่วมทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้ดูแลเด็กจะเป็นผู้สนับสนุนชี้แนะและเรียนรู้ร่วมกับเด็กส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเองดังนั้นผู้ดูแลเด็กจะต้องยอมรับและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อนเพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อมและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมนอกจากนี้ผู้ดูแลเด็กต้องรู้จักพัฒนาตนเองปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างให้เหมาะกับเด็ก

3.4 การบูรณาการการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยต้องยึดหลักการบูรณาการที่ว่า “หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ดูแลเด็กต้องวางแผนการ

จัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรมหลากหลายทักษะและประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

3.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กการประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ผู้ดูแลเด็กจะต้องสังเกตสัมภาษณ์และประเมินทั้งการสอนของตนเองและพัฒนาการของการเรียนรู้ของเด็กว่าบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ผลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยายจากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวเด็กตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใดข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้ดูแลเด็กในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กและในขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยนี้ได้อีกด้วย

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลเด็กกับครอบครัวของเด็กเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาผู้ดูแลเด็กพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทำความเข้าใจพัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบหรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องร่วมกัน ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจึงมีใช้จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเท่านั้นแต่จะต้องให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กด้วยทั้งนี้ก็ได้หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการโดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เหมาะสมกับวัยเด็กจากแนวคิดปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตนเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนโดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กและแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจากแนวคิดและหลักการต่างๆที่กล่าวมานั้นล้วนแต่ส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งสิ้นซึ่งผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้องต้องมีการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของเด็กเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและมีประสิทธิภาพ

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ควรจัดแก่เด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยผู้ดูแลเด็กต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์กระตุ้นในการปฏิบัติงานต้องจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มและพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมด้วยการจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เด็กได้เข้าร่วมควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ อยู่ตลอดเวลาควบคู่กับเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กและความสนใจของเด็กทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็กๆผู้ดูแลเด็กควรมีความรู้ในด้านจิตวิทยาและพัฒนาการธรรมชาติของเด็กต้องยอมรับว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กแต่ละคนให้มากที่สุดที่สำคัญผู้ดูแลเด็กไม่ควรคาดหวังในตัวเด็กสูง

เกินความเป็นจริงเช่นเด็กจะต้องเก่งทุกคนซึ่งเป็นไปไม่ได้ผู้ดูแลเด็กควรมุ่งหวังให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ตามควรแก่วัยและอรรถภาพของเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทุกด้านทั้งร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา

4.1 ประสบการณ์เรียนรู้ที่ควรจัดให้แก่เด็กปฐมวัยกิจกรรมที่ผู้ดูแลเด็กควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยนอกจากเตรียมความพร้อมทางร่างกายที่ทำให้เด็กแข็งแรงแล้วยังต้องทำให้เด็กได้พัฒนาการรับรู้การพูดการฟังการจำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จินตนาการและความพร้อมทางอารมณ์ซึ่งมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ ดังนี้

4.1.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะในการฟังจังหวะพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรงเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานและเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเช่นทำท่าประกอบเพลงเคลื่อนไหวร่างกายตามข้อตกลงเด็กวัยนี้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เจริญเติบโตโดยเฉพาะส่วนแขนขาตัวการสอนกิจกรรมควรหนักไปทางกล้ามเนื้อมัดใหญ่เช่นส่วนแขนขาการรวมกลุ่มไม่ควรเกิน 7 คน กิจกรรมนี้มีทั้งให้เล่นตามลำพังหรือแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งการฝึกจังหวะให้กับเด็กนักเรียนเชื่อว่าช่วยทำให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาต่าง ๆ ต่อไปเช่นทางด้านภาษาสังคมนาฏศิลป์ ฯลฯ นอกจากนี้ขณะที่เรียนอยู่ในโรงเรียนจะไม่ปัญหาการวิ่งชนคนอื่นหรือสิ่งของต่างๆ ในโรงเรียนและน่าจะมีผลต่อชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่การรู้จังหวะจะไม่ทำให้กระทบกระทั่งผู้อื่นได้ง่ายสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกจังหวะการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะควรเริ่มจากกิจกรรมที่เป็นอิสระไม่ควรมีระเบียบวิธีการยุ่งยากมากนักให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระภายในขอบเขตที่กำหนดไว้และผู้ดูแลเด็กควรกำหนดจังหวะเป็นสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นเพลิดเพลินและสนุกสนานหลังจากการออกกำลังกายแล้วควรให้เด็กได้พักผ่อนนั่งพักใต้ต้นไม้หรือนอนเล่นภายในห้องเรียนสักพักก่อนที่จะมีการทำกิจกรรมอื่นต่อไป

4.1.2 กิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้รู้จักการแบ่งปันและการรอคอยรู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้านคือร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญากิจกรรมดังกล่าวได้แก่การวาดภาพระบายสีการพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่างๆ การปั้นดินน้ำมันการพับฉีกตัด-ปะกระดาษหรือการประดิษฐ์ของเล่นจากเศษวัสดุต่างๆ เป็นต้นซึ่งกิจกรรมสร้างสรรค์นี้ควรจัดให้มีทุกวันโต๊ะสำหรับจัดกิจกรรมควรเป็นโต๊ะที่เด็กสามารถล้อมวงทำงานกันได้มีโอกาสใช้ของร่วมกันเช่นโต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีเทียนหรือการตัดปะกระดาษเป็นต้นผู้ดูแลเด็กจะคอยอำนวยความสะดวกถ้าเด็กทำไม่ถูกต้องต้องคอยให้คำแนะนำแก้ไขโดยการตั้งคำถามให้เด็กได้คิดหาคำตอบเองซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจมีความมั่นใจในตนเองสำหรับการประเมินผลงานเด็กควรพิจารณาในด้านพัฒนาการเช่นความสามารถตามวัยลักษณะการลากเส้นเป็นต้นการจัดกิจกรรมควรคำนึงความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและตามวัยของเด็ก

4.1.3 กิจกรรมกลางแจ้งเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กให้เด็กรู้จักระวังอันตรายจากการเล่นทั้งตนเองและผู้อื่นรู้จักปรับตัวเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นและเป็นการเล่นคลายความเครียดเช่นการเล่นเครื่องเล่นสนามการเล่นอิสระเล่นเกมกลางแจ้ง เป็นต้นผู้ดูแลเด็กต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานดังนั้นจึงต้องจัดบรรยากาศที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการเล่นซึ่งเป็นส่วนช่วยเสริมพัฒนาการเด็กทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาเครื่องเล่นสนามต้องมีคุณภาพที่จะช่วยจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กและไม่จำเป็นต้องราคา

แพงสิ่งที่สำคัญคือขนาดที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัยความปลอดภัยแข็งแรงของเครื่องเล่นไม่เป็นอันตรายต่อเด็กและผู้ดูแลเด็กต้องหมั่นตรวจสอบสภาพเครื่องเล่นให้ปลอดภัยอยู่เสมอเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

4.1.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกการคิดการสังเกตการเปรียบเทียบเช่นการสนทนาซักถามประสบการณ์และจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียนการเล่านิทานเป็นต้น ลักษณะกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กเช่นเล่านิทานร้องเพลงถาม-ตอบหรือให้เด็กเรียนรู้จากของจริงเช่นการสังเกตพืชสัตว์ของใช้ในชีวิตประจำวันอาชีพของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเราหรือในชุมชนเป็นต้น

4.1.5 กิจกรรมเสรีคือกิจกรรมที่เล่นตามมุมต่างๆที่ผู้ดูแลเด็กจัดมุมประสบการณ์ไว้เช่นมุมบ้านมุมบล็อกตัวต่อจินตนาการเป็นต้นกิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสังเกตสำรวจปฏิบัติจริงสามารถคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลรวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทางภาษารู้จักการแบ่งปันและการรอคอยโดยการจัดให้เด็กได้เล่นตามมุมต่างๆผู้ดูแลเด็กควรให้เด็กมีสิทธิที่จะเลือกเล่นตามใจชอบซึ่งอาจเลือกเล่นเพียงมุมเดียวหรือหลายมุมก็ได้ผู้ดูแลเด็กจะทำหน้าที่ดูแลอยู่ห่างๆหรืออาจเข้าไปช่วยในกรณีที่อ่านนิทานในมุมหนังสือให้เด็กฟังหรือขณะที่เด็กเล่นบทบาทสมมุติแล้วไม่เข้าใจก็สามารถอธิบายให้เด็กฟังได้ตามโอกาสและความเหมาะสม

4.1.6 กิจกรรมเกมการศึกษาคือกิจกรรมการเล่นที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานการศึกษาเพื่อฝึกความพร้อมในการเรียนวิชาต่าง ๆ ในชั้นประถมศึกษาต่อไปโดยมุ่งให้เด็กใช้สติปัญญาสังเกตคิดหาเหตุผลและการแก้ปัญหาตลอดจนเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รู้จักการแบ่งปันการรอคอยเช่นการต่อภาพจับคู่ภาพเหมือนเรียงภาพตัดต่อเป็นต้นโดยอาจจะเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นคนเดียวก็ได้ซึ่งเกมการศึกษาช่วยในการฝึกทักษะความพร้อมด้านร่างกายเขาวัวปัญญาอารมณ์สังคมและสติปัญญาได้อีกด้วยเกมแต่ละชุดจะจัดไว้เป็นชุดๆ เป็นกล่องเด็กควรเล่นเป็นชุด ๆ ให้ครบตามชุดนั้นๆเนื่องจากแต่ละชุดจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันผู้ดูแลเด็กควรเดินดูขณะที่เด็กเล่นและคอยให้คำแนะนำเมื่อเด็กเล่นผิดฝึกเด็กให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วต้องเก็บกล่องให้เป็นชุด ๆ เพื่อฝึกความรับผิดชอบ

4.2 การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านตอบสนองความต้องการความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ดูแลเด็กและเด็กทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไรโดยยึดสัดส่วนเวลาตามที่เสนอแนะไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งมีหลักการจัดกิจกรรมดังนี้

4.2.1 จัดกิจกรรมในแต่ละวันให้ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านไปพร้อม ๆ กันอย่างเหมาะสมโดยไม่เน้นหนักไปที่พัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง

4.2.2 จัดกิจกรรมให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนกิจกรรมที่สงบและเคลื่อนไหวกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดมากและกิจกรรมผ่อนคลายไม่ต้องใช้ความคิดมากนัก

4.2.3 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กเช่น

4.2.3.1 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ควรใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที

4.2.3.2 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรีเช่นการเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้งควรใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที

4.2.4 คำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเพื่อปูพื้นฐานให้เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

4.2.5 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวันการจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบทั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสภาพชุมชน

4.3 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

กรมวิชาการ (2546 : 58-60) ได้กล่าวว่าการสอนในระดับปฐมวัยนั้นไม่สอนเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพจุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

1. เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2. เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรผู้สอนควรดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดจนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้นอาทิเช่นคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

2.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ของเด็ก 3-5 ปีผู้สอนต้องวิเคราะห์ให้ได้เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

2.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

2.4 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลายรวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการสอดแทรกในการจัดประสบการณ์สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยคือหน่วยการจัดประสบการณ์ซึ่งผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยตามความสนใจของเด็กโดยพิจารณาจากข้อมูลหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษาตัวเด็กสภาพแวดล้อมสังคม-วัฒนธรรมประกอบทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความ

เหมาะสมการจัดประสบการณ์แบบหน่วยผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กซึ่งสามารถทำได้ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 เด็กเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำหนดหัวเรื่องได้ตามความสนใจของเด็กเช่นขณะที่เดินผ่านต้นมะม่วงเด็กสังเกตเห็นผลมะม่วงและดอกมะม่วงและต้องการที่จะเรียนรู้เรื่องการออกดอกและผลของต้นมะม่วงดังนั้นผู้สอนจึงนำเรื่องต้นมะม่วงมาเป็นหัวเรื่องในการจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 2 ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด

วิธีนี้เป็นการกำหนดร่วมกันระหว่างผู้สอนกับเด็กโดยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นแล้วนำเรื่องที่สนใจมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เช่นครุอ่านนิทานเกี่ยวกับ “เสือ” ให้เด็กฟังและอภิปรายเกี่ยวกับเสือในที่สุดผู้สอนกับเด็กจึงตัดสินใจร่วมกันกำหนดเรื่อง “เสือ” เป็นหน่วยการจัดประสบการณ์

วิธีที่ 3 ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

วิธีนี้ผู้สอนจะเป็นผู้วางแผนกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยไว้ล่วงหน้าโดยพิจารณาจากโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่จัดทำไว้หน่วยการจัดประสบการณ์นี้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและความสนใจของเด็กเช่นผู้สอนกำหนดเรื่อง “ช้าง” ไว้ล่วงหน้าแล้วแต่เด็กอยากเรียนเรื่อง “ม้า” ผู้สอนสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนเป็นเรื่อง “ม้า” แทนที่จะเรียนเรื่อง “ช้าง” ได้โดยต่อไปอาจนำเรื่อง “ช้าง” ไปกำหนดหัวเรื่องการจัดประสบการณ์ในโอกาสต่อไปหน่วยการจัดประสบการณ์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก
2. ตรงตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
3. สอดคล้องกับสภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก
4. ผนวกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปด้วยอย่างผสมกลมกลืน
5. เขียนแผนการจัดประสบการณ์ผู้สอนควรพิจารณาการเขียน

แผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

5.1 นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียด

สาระการเรียนรู้เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้วผู้สอนต้องกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์สาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญสาระการเรียนรู้ที่ควรเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของเนื้อหาทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยง่ายสะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเด็ก

5.2 สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็กผู้สอนอาจสนทนากับ

เด็กเพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใดและอยากได้อะไรเพิ่มเติมและผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรเรียนรู้ในหน่วยเรื่องนั้นๆ

5.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็ก

ต้องการรู้และสาระที่ผู้สอนควรเพิ่มเติมให้เด็กแล้วผู้สอนต้องดำเนินการเขียนแผนการจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอน

รับผิดชอบประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิดสื่อกิจกรรมและการประเมินสำหรับรูปแบบการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ผู้สอนสามารถเขียนไว้ล่วงหน้าและเขียนแผนแบบหน่วย (Unit) ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและสถานศึกษาของตนเองได้

จากแนวคิดทั้งหมดเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถสรุปได้ว่าแผนการจัดประสบการณ์คือการคิดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าครูจะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์และการวางแผนการสอนต้องสัมพันธ์กับวิธีการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและถ้าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แล้วแม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำให้แผนการจัดประสบการณ์นั้นหรือการสอนครั้งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างยิ่งมุ่งให้ได้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1. ความหมายของการบูรณาการ

ระบบการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักปฏิบัติอยู่กับสภาพความเป็นจริงการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลตามสภาพจริงต้องเกิดขึ้นพร้อมกันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 23 “ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา” ดังนั้นการเรียนการสอนแบบบูรณาการจึงมีบทบาทมากขึ้น

สำลี รักสุทธี (2544 : 34) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) เป็นการสอนที่นำศาสตร์ของสาขาวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานกันได้รับประโยชน์จากหลากหลายวิชาที่เน้นองค์รวมของเนื้อหาวิชามากกว่าความรู้ของแต่ละวิชาและจะเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

อรทัย มุลคำ และคนอื่นๆ (2544 : 159) การบูรณาการ (Instruction) คือการนำความรู้มารวบรวมประมวลไว้ในหน่วยเดียวกันเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของหน่วยบูรณาการซึ่งหน่วยบูรณาการนี้จะช่วยให้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของการใช้ชีวิตอีกด้วยเพราะการดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันต้องอาศัยหลายอย่างมาผสมกลมกลืนกันเพื่อให้เกิดความสุขไม่ได้แยกเป็นส่วนๆ ดังนั้นวิชาต่างๆ ควรจัดให้ผสมกลมกลืนกันไป

ราชบัณฑิตยสถาน (2544 : 632) บูรณาการ หมายถึงการทำให้สมบูรณ์คือการนำหน่วยย่อยๆ ที่สัมพันธ์กันมาทำเหตุผลเชื่อมโยงถึงศาสตร์ทุกสาขาคือความคิดที่เป็นบูรณาการ

อรทัย มุลคำและสุวิทย์ มุลคำ (2544 : 20) การสอนแบบบูรณาการเป็นเทคนิคการสอนโดยเน้นความสนใจความสามารถและความต้องการของผู้เรียนการผสมผสานของเนื้อหาวิชาในแง่มุมต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดและนำความคิดรวบยอดไปสร้างหลักการเพื่อใช้แก้ปัญหาต่างๆ ได้

2. รูปแบบการสอนแบบบูรณาการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อนการเขียนแห่งประเทศไทย (สพท.) (ม.ป.ป. : 42) ได้ให้รายละเอียดรูปแบบการสอนแบบบูรณาการมี 4 รูปแบบ

2.1 แบบสอดแทรก (Infusion) เป็นการสอนแบบบูรณาการสอดแทรกเนื้อหา
ของวิชาอื่น ๆ เข้าไปในวิชาของผู้สอนครูวางแผนการสอนและดำเนินการสอนคนเดียว

2.2 แบบคู่ขนาน (Paralleled Instruction) เป็นการสอนแบบวางแผนร่วมกัน
สอนคนละวิชาต่างคนต่างสอนไปแต่หัวข้อเรื่องความคิดรวบยอดปัญหาเดียวกันระบุสิ่งที่ร่วมกัน
และตัดสินใจร่วมกันจะนำไปสอนอย่างไรในวิชาของตน

2.3 แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) เป็นการสอนคล้ายๆ
แบบที่สองครูผู้สอนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปสอนต่างวิชากันมุ่งสอนหัวข้อเรื่องความคิดรวบยอดและ
ปัญหาต่างๆต่างคนต่างสอนแต่มอบหมายให้ผู้เรียนทำโครงการร่วมกัน

2.4 แบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Trans disciplinary Instruction) เป็น
การสอนที่ครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ มารวมกันเป็นคณะวางแผนปรึกษาหรือร่วมกันดำเนินการสอนนักเรียน
กลุ่มเดียวกัน

3. ลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการ

ความสำคัญของการบูรณาการคือการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้าด้วยกันประมวล
ความรู้หลากหลายและประสบการณ์ที่แตกต่างมาร้อยเรียงเพื่อสร้างประเด็นปัญหาหลัก (Theme)
และหัวข้อเรื่อง (Topic) แล้วนำความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มาสัมพันธ์กับหัวข้อนั้นๆมาจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและลงมือทำ
กิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองคือลักษณะสำคัญโดยรวมดังต่อไปนี้

การบูรณาการระหว่างโรงเรียนกับบ้านเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้
ในโรงเรียนกับชีวิตประจำวันที่บ้านเมื่อเรียนครบถ้วนแล้วผู้เรียนมีคุณภาพมีชีวิตดีขึ้นแสดงถึง
คุณค่าของสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

การบูรณาการระหว่างความรู้กับกระบวนการเรียนรู้การจัดการจัดการเรียน
การสอนที่กระตุ้นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจมากที่สุดขณะให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความ
สนใจเหล่านั้นทั้งนี้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย (Individual Difference)

การบูรณาการระหว่างความรู้กับการกระทำในการแสวงหาความรู้เพื่อเรียนรู้
เท่านั้นจะต้องมีการปฏิบัติคือรู้แล้วต้องลงมือทำการเรียนรู้แต่ทฤษฎีอย่างเดียวไม่พอเพราะเมื่อ
ปฏิบัติแล้วอาจจะมีข้อขัดข้องมีปัญหาที่ต้องแก้ไขดังนั้นการบูรณาการนี้เน้นที่ทักษะนิสัย
การบูรณาการระหว่างพัฒนาความรู้กับพัฒนาการจิตใจการแสวงหาความรู้หรือเรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติมี
ทักษะนิสัยแล้วก็ต้องมีจิตนิสัยหรือคุณลักษณะแฝงอยู่ด้วยคือคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมความสนใจและสุ
ทธิภาพครูผู้สอนต้องมีความอ่อนโยนเอื้ออาทรหวังดีและห่วงใยผู้เรียนอย่างแท้จริงจึงจะพัฒนาการ
จิตใจได้ผลการบูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พร้อมกันเพื่อหล่อหลอมให้เกิด
ความหลากหลายในชีวิตจริงซึ่งการบูรณาการวิชาต่างๆดังกล่าวต้องเหมาะสมกับความต้องการและ
ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ธีระชัย ปุณณโชติ (2540 : 14-15) กล่าวสรุปลักษณะสำคัญของการสอนแบบบูรณาการนี้ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะประสบผลสำเร็จให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคมครูผู้สอนต้องร่วมมือกันผู้บริหารต้องเข้าใจธรรมชาติของกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนของแต่ละรายวิชาและต้องการกระทำต่อเนื่องตลอดเวลาที่ผู้เรียนอยู่ในโรงเรียนที่สำคัญที่สุดครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองต้องค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอทุกวันนี้กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ รวดเร็วและรุนแรงมากครูผู้สอนต้องตามให้ทันเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ทันสมัยอยู่เสมอในด้านวิชาการเพราะในปัจจุบันความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายครูผู้สอนกับนักเรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ไปพร้อมๆกันขอช่วยการเรียนรู้ต้องประกอบไปด้วยความรู้ทั้งทักษะคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม

การบูรณาการการเรียนรู้ในหลากหลายวิชาเข้าเป็นหนึ่งโครงการหรือโครงการซึ่งการทำงานร่วมกันในโครงการจะสามารถกำหนดความสามารถ (Competencies) ที่เป็นผลจากการปฏิบัติจากการเรียนรู้ของผู้เรียนแทนว่าได้ทำอะไรและได้ผลปฏิบัติเป็นอย่างไรมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การปฏิรูปการเรียนรู้ขั้นตอนการสอนก็เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนของครูที่เป็นผู้บอก (Teacher Centered) ผู้เรียนมีหน้าที่และตอบให้ถูกต้องจากความรู้ที่จำมาจากครูแม้การแสดงความคิดเห็นก็ตามต้องตรงตามครูบอกจึงจะได้คะแนนผลของผู้เรียนที่เป็นผลผลิตในสังคมคือไม่สามารถแก้ปัญหาได้เห็นแก่ตัวและคิดไม่เป็น

เป้าหมายการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทั้งร่างกายสติปัญญาอารมณ์สังคมเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาชีวิตสามารถปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรู้จักยืดหยุ่นกับความตึงเครียดมองปัญหาอย่างมีปัญญา การรับรู้การคิดการมีสมาธิโดยสัมผัสความสมจริงการคิดการเจริญเติบโตบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขนับถือการนำเอากระบวนการทางวิทยาศาสตร์และวิธีการแห่งปัญญาดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Interaction) มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหานำข้อมูลหลักฐานที่เกิดจากผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์
- ขั้นที่ 2 ตั้งสมมติฐานสืบต้นเหตุแห่งปัญหาและอภิปรายช่วยกันแก้ปัญหาอย่างมีระบบมีเหตุผลและบูรณาการระบบต่างๆ ให้แก้ไขปัญหเข้าด้วยกัน
- ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติจัดกิจกรรมเป็นงานกลุ่มเช่นโครงการหรือหน่วยงาน โดยสร้างบูรณาการของกิจกรรมนั้นไว้และเชื่อมโยงความคิดเข้าด้วยกัน
- ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ผลจากการปฏิบัติโดยการสังเกตบันทึกและนำข้อมูลมาตรวจสอบแยกแยะข้อมูลมีปัญหแห่งเหตุและผลบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- ขั้นที่ 5 การสรุปผลสรุปการวิเคราะห์จากขั้นที่ 4 มาตรวจสอบอีกครั้ง ทบทวนนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติตามลักษณะแห่งปัญหาต่อไป

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

วิระยะ บุญยะนิวาสน์ (2544 : 13) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 5) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะเป็นองค์รวมผสมผสานความรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นกลุ่มก้อน มีการเชื่อมโยงอย่างกว้างขวางให้ความสำคัญกับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

อรทัย มูลคำ และคณะ (2544 : 10) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Integrated Instruction) หมายถึง การเน้นที่องค์รวมของเนื้อหา มากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญยิ่งกว่าการบอกเนื้อหาของครู

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหมายถึง การนำวิชาต่างๆ มาผสมผสานกันจัดสอนในคาบเดียวกันซึ่งในแต่ละวิชาต้องอยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันและเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของตัวผู้เรียนมากที่สุด

5. ความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาร่วมกัน แก้ปัญหาการเรียนรู้ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่างๆ เหล่านี้กับชีวิตจริงช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ทำให้เกิดการเรียนที่มีความหมายช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงและในทางกลับกันก็สามารถเชื่อมโยงเรื่องชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนหรือนำไปใช้จริงช่วยขจัดความซับซ้อนทางเนื้อหาต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ให้ทันเหตุการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงดังนั้นการเรียนรู้อย่างบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชาจึงมีความสัมพันธ์มากกว่าที่ต่างวิชาการเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตร

6. รูปแบบของการเรียนการสอน

วิเศษ ชิดวงศ์ (2544 : 26-27) ได้จัดรูปแบบของการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้เป็น 2 แบบคือ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา
2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา
  - 2.1 การสอนแบบบูรณาการสอดแทรก (Infusion)
  - 2.2 การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel)
  - 2.3 การสอนแบบบูรณาการสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction)
  - 2.4 การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาสอนเป็นคณะ (Trans disciplinary

Instruction)

1. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา

กรมวิชาการ (2539 : 24) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาเป็นการบูรณาการภายในวิชาเดียวกันใช้กันมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้แก่การอ่านและการเขียนรวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรู้หนังสือหรืออ่านออกเขียนได้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้จะมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมหรือโลกรอบตัวเรื่องไวยากรณ์ตัวสะกดเครื่องหมายวรรคตอนตลอดจนการใช้ที่ถูกต้องและชัดเจนขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีกิจกรรมการเรียนและจะได้ผลมากเมื่อถึงขั้นที่เด็กสร้างตำราขึ้นด้วยตัวเองในการเรียนการสอนแบบบูรณาการนั้นทั้งครูและนักเรียนจะต้องช่วยกันเลือกหัวข้อเรื่อง (Theme) ที่จะเรียนช่วยกันพิจารณาเลือกหนังสืออ่านซึ่งการเลือกหนังสืออ่านเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากเพราะหนังสืออ่านต่าง ๆ นั้นจะช่วยให้แนวคิดในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาไม่ใช่จะทำได้เฉพาะวิชาภาษาไทยเท่านั้นกล่าวคือสามารถบูรณาการในวิชาอื่น ๆ ได้เช่นสังคมศึกษาวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์จากการเชื่อมโยงความรู้แนวคิดความคิดรวบยอดและทักษะต่าง ๆ ซึ่งการเชื่อมโยงหรือการบูรณาการนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

สำลี รักสุทธี และคนอื่นๆ (2544 : 36) กล่าวว่า การบูรณาการภายในวิชาหมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์ในวิชาเดียวกันโดยทั่วไปเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถโยงใยแนวคิดสาระความรู้ทักษะตลอดจนความคิดรวบยอดของเนื้อหาสาระวิชาใดวิชาหนึ่งเท่านั้น

สรุปการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาที่มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกันแต่มีความคิดรวบยอดจุดประสงค์ของเนื้อหาที่สามารถเชื่อมโยงกันได้หลักการก็คือมีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่างๆ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องศึกษาลงมือปฏิบัติและสรุปความด้วยตนเองและเป็นการบูรณาการความสามารถทุกด้านในเนื้อหาวิชาเดียวกันโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่

2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา

กรมวิชาการ (2539 : 30) กล่าวว่า การจัดการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเป็นการรวมหรือชุมนุมศาสตร์ต่างๆ ภายใต้หัวข้อเรื่องหรือ Theme เดียวกันเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ครอบคลุมโดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจในความรู้วิชาการต่าง ๆ มากกว่า 1 วิชาขึ้นไปเพื่อการแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการวิชาการต่าง ๆ ที่รวมกันเข้ามาในลักษณะนี้คือโลกที่แท้จริงคล้าย ๆ กับการนำผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ อย่างครบถ้วนมานั่งชุมนุมกันเพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์เดียวกันให้เข้าใจและผนึกกำลังความรู้ความสามารถปรับเปลี่ยนสังเคราะห์ความรู้ใหม่สิ่งใหม่ขึ้นมาพร้อมกันและใช้ประโยชน์ต่อไป

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเป็นหลักเช่นเดียวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชาเดียวกันกล่าวคือครูและนักเรียนช่วยกันกำหนดหัวข้อเรื่องช่วยกันเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้ตารางปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ข้อที่แตกต่างกันคือการจัดการสอนระหว่างวิชาจะช่วยในการเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ได้มากกว่าครูและนักเรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดด้วยวิธีที่หลากหลาย

เป็นวิธีการบูรณาการที่สมบูรณ์มากที่สุดจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจลักษณะของครุวม
กิจกรรมการเรียนการสอนจะมีอย่างหลากหลายห้องเรียนจะเป็นเหมือนโลกที่ย่อส่วนเข้ามาไม่ว่าจะ
เป็นวิชาใดก็สามารถบูรณาการได้อย่างดีและการเรียนวิชาหนึ่งสามารถเอื้อหรือเสริมการเรียนอีกวิชา
หนึ่งได้กิจกรรมที่หลายหลายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่าง ๆ และ
จากพฤติกรรมที่เรียนรู้ดังกล่าวของเด็กครูก็จะได้อรรถาธิบายวิธีการคิดของนักเรียนจึงอาจกล่าวได้ว่า
กิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชานี้จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงวิธีการคิดและ
การแสวงหาความรู้ความเข้าใจสิ่งต่างๆอยู่รอบตัว

สำลี รักสุทธี (2544 : 40) กล่าวว่า การบูรณาการระหว่างวิชาหมายถึง
การรวมเอาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ มารวมกันภายใต้หัวข้อหรือ Theme เดียวกันเป็นการเรียนรู้
จากประสบการณ์ที่ครอบคลุมกลุ่มสีกโดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจในมวลความรู้มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป
เพื่อไปแก้ปัญหาหรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการ

วิเศษ ชินวงศ์ (2544 : 26-27) ได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่าง
วิชาไว้ด้วยกัน 4 รูปแบบ คือการสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) หมายถึง เป็นการสอน
ที่ครูผู้สอนในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นๆเข้าไปในการสอนของตนเป็นการวางแผนการสอน
และสอนโดยครูคนเดียว

การสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) หมายถึง การสอนที่ครู
ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปสอนต่างวิชากันต่างคนต่างสอนแต่มาร่วมกันวางแผนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวเรื่อง
ความคิดรวบยอดปัญหาเดียวกัน (Theme Concept Problem) ระบุสิ่งที่ร่วมกันและการตัดสินใจ
ร่วมกันว่าจะสอนหัวเรื่องความคิดรวบยอดปัญหานั้นๆอย่างไรในวิชาของแต่ละคนงานที่มอบหมาย
นักเรียนจะแตกต่างกันไปตามลักษณะวิชาแต่อยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องแต่ละคนงานที่มอบหมายนักเรียนจะ
แตกต่างกันไปตามลักษณะวิชาแต่อยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องความคิดรวบยอดหรือปัญหาเดียวกัน

การสอนบูรณาการแบบสหวิทยา (Multidisciplinary Instruction) หมายถึง
เป็นการสอนที่มีลักษณะคล้ายกับการสอนบูรณาการแบบคู่ขนานคือเป็นการสอนที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
ไปสอนต่างวิชากันแต่ใช้หัวข้อเรื่องเดียวกันกับความคิดรวบยอดปัญหาเดียวกันต่างคนต่างสอนแต่มี
การมอบหมายโครงการ (Project) ร่วมกันซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงสาขาต่าง ๆ เข้าด้วยกันครูทุกคน
ต้องวางแผนร่วมกันสร้างโครงสร้างร่วมกันและแบ่งโครงการย่อยให้นักเรียนปฏิบัติแต่ละวิชา

การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Trans disciplinary
Instruction) หมายถึง เป็นการสอนที่ครูสอนวิชาต่าง ๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะหรือที่มาร่วมกัน
วางแผนปรึกษากันกำหนดหัวข้อเรื่องความคิดรวบยอดปัญหาร่วมกันแล้วดำเนินการสอนนักเรียน
กลุ่มเดียวกัน

7. การสร้างบทเรียนแบบบูรณาการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อนการเขียนแห่งประเทศไทย (สพท.)
(ม.ป.ป. : 45) ได้สร้างบทเรียนแบบบูรณาการมี 2 ลักษณะคือการสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ 1
และ 2 และการสอนบูรณาการตามรูปแบบที่ 3 และ 4

วิธีที่ 1 เลือกหัวข้อเรื่อง (Them) ก่อนแล้วดำเนินการพัฒนาหัวเรื่องให้สมบูรณ์
มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ชัดเจนกำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการ
ค้นคว้าและเรียนรู้แล้วจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับ

วิธีที่ 2 เลือกจุดประสงค์รายวิชาแล้วนำมาสร้างเป็นหัวเรื่อง (Theme) ร่วมกันระหว่างจุดประสงค์ที่เลือกไว้กำหนดแหล่งข้อมูลหรือทรัพยากรที่จะใช้ในการค้นคว้าและเรียนรู้ แล้วจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับรายละเอียดของแต่ละวิธี

วิธีที่ 1 เลือกหัวข้อเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 1 เลือกหัวข้อเรื่อง (Theme) โดยวิธีการต่อไปนี้

1. ระดมสมองของครูและนักเรียน
2. เน้นให้สอดคล้องกับชีวิตจริง
3. ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดหัวข้อเรื่องให้แคบลงโดยสัมพันธ์กับชีวิตจริงตามความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 พัฒนาหัวเรื่องดังนี้

1. เขียนวัตถุประสงค์โดยกำหนดความรู้และความสามารถที่ต้องการจะให้
2. เกิดกับผู้เรียนเขียนวัตถุประสงค์ให้เชื่อมโยงระหว่างวิชาให้ชัดเจน
3. กำหนดเวลาสอนให้เหมาะสมกับกำหนดการต่างๆ ใช้เวลามากน้อยแค่ไหน
4. เตรียมสื่อเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการควรคำนึงถึงสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นหาง่ายประหยัด

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

1. กำหนดกิจกรรมการเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาอื่น
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของกิจกรรมให้ชัดเจน
3. เลือกวิธีที่ครูต่าง ๆ จะทำงานร่วมกัน
4. เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม
5. จัดทำเอกสารแนะนำการปฏิบัติกิจกรรม
6. ครูเตรียมสื่อวัสดุล่วงหน้าได้แก่แบบประเมินใบความรู้ใบงาน

แบบบันทึกแบบทดสอบและอื่น ๆ

ขั้นที่ 5 ดำเนินกิจกรรมตามรายการที่วางไว้อย่างเคร่งครัดมีการตรวจสอบและร่วมมือกับครูคนอื่นอยู่เสมอเพื่อความก้าวหน้าของกิจกรรม

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการสอนหาจุดเด่นจุดด้อยเพื่อมาปรับปรุง

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกัน

วิธีที่ 2 เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นที่ 1 เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้จาก 2 รายวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน

ขั้นที่ 2 นำจุดประสงค์ตามขั้นที่ 1 มาสร้างเป็นหัวเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 3 ระบุทรัพยากรที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 6 ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

ขั้นที่ 7 ประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูด้วยกัน

รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมมีขั้นตอนคล้ายคลึงกันกับวิธีหนึ่งแตกต่างกันที่ลำดับขั้นเท่านั้นสำหรับการบูรณาการตามรูปแบบที่ 3 แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) และตามรูปแบบที่ 4 (Transdisciplinary Instruction) ที่เน้นงานหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา มากกว่า 1 สาขาวิชา ดังนั้นวิธีการสร้างบทเรียนบูรณาการในขั้นที่ 4 การพัฒนากิจกรรมการเรียน การสอนจึงสร้างเป็นงานกิจกรรมหรือโครงการ (Project) ให้นักเรียนทำเพราะจะส่งเสริมให้เกิด การเชื่อมโยงและนำความรู้ความสามารถจากหลากหลายวิชามาสร้างกิจกรรมต่างๆในโครงการได้ อย่างดี

8. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านการเขียนแห่งประเทศไทย (สพท.) (ม.ป.ป. : 46) กล่าวว่าครูมีบทบาทและหน้าที่ในการเตรียมการและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณา การดังต่อไปนี้

1. ทำการศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์เรื่องที่สอนซึ่งการศึกษาหลักสูตรนั้น จะต้องศึกษาบูรณาการกับวิชาต่างๆ ด้วยเพื่อจะได้เนื้อหาบูรณาการกัน

2. การเตรียมแหล่งข้อมูลครูจะต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้ให้พร้อม เพราะครูจะเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนดังนั้นครูอาจเตรียมโดยทำสื่ออุปกรณ์ใบความรู้ เป็นต้น

3. การจัดทำแผนการสอนก่อนทำการสอนทุกครั้งจำเป็นต้องมีการวางแผนและ เตรียมการสอนด้วยการจัดทำแผนการสอน

4. การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนด้วยวิธีใดก็จะต้องมี การเตรียมสื่อและอุปกรณ์ทั้งนั้นบทบาทของครูตรงนี้คือการเตรียมสื่อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ การเรียนของผู้เรียน

5. เตรียมการวัดประเมินผลเมื่อมีการเรียนการสอนก็ต้องมีการประเมินผล ดังนั้นครูต้องเตรียมเครื่องมือสำหรับวัดประเมินผลด้วย

5.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาครูต้องทำตัวเสมือนพ่อแม่ ที่มีน้ำใจคอยให้ความช่วยเหลือผู้เรียนตลอดเวลา

5.2 การเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรงครูเป็นผู้คอยสนับสนุนและเสริมแรง ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีที่พึ่งและมีครูคอยให้กำลังใจ

5.3 การเป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมครูต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยทำเสมือนว่า ตนเป็นเพียงผู้เรียนคนหนึ่งเท่านั้น

5.4 การเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนพฤติกรรม การเรียนและให้เสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

5.5 การเป็นมิตรหรือสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นครูต้องคอยเป็นมิตรคอยให้ ความช่วยเหลืออย่างอบอุ่นแก่ผู้เรียน

จากข้อความที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าบุคลากรครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการซึ่งบุคลากรครูจำเป็นจะต้องทำตัวให้ มีความพร้อมมากที่สุดในทุกๆด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนการสอนสื่ออุปกรณ์ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนและเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี

9. บทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาก่อนการเขียนแห่งประเทศไทย (สพท.) (ม.ป.ป. : 47)

ได้กำหนดบทบาทของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้ดังต่อไปนี้

1. มีส่วนร่วมในห้องเรียนทางด้านร่างกายจิตใจในทุก ๆ ด้านสถานที่กำหนดให้
2. ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองทุกเรื่องราวเพื่อให้เกิดความรู้
3. ตั้งใจเรียนด้วยความสนุกสนานตื่นเต้นทำท่ายอยู่ตลอดเวลาเรียนในสถานการณ์จริง (Reality) เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม

4. กระฉับกระเฉงว่องไวในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
  5. ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจและเต็มใจเจตคติที่ดีต่อกัน
  6. ตอบคำถามด้วยความเป็นจริงจากประสบการณ์ของตนเอง
  7. มีความสามารถในการแก้ปัญหาคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์
  8. มีความสามารถในการสื่อสารเป็นอย่างดี
  9. สามารถสร้างความรู้ (Construct) สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
10. ขั้นตอนการจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 49) ได้กำหนดขั้นการทำแผนการสอนแบบบูรณาการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรจะทำให้ผู้เขียนแผนการสอนมองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการสอนได้ชัดเจนและเขียนแผนการสอนได้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์อะไรมีเนื้อหา กิจกรรมอะไรมีเวลาเท่าใดการจัดการเรียนการสอนจะวัดผลเป็นอย่างไรเมื่อเข้าใจแล้วจึงนำไปวางแผนดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 3 การจัดทำกิจกรรมการสอนเป็นการวางแผนแบบกว้างโดยนำรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายในหลักสูตรมาแยกย่อยเนื้อหาจุดประสงค์กิจกรรมและกำหนดควบเวลาในการสอน

ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอนจะต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเป็นการเตรียมการสอนที่จะรวบรวมเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มประสบการณ์ขึ้นไปเข้าด้วยกันซึ่งอาจใช้กลุ่มประสบการณ์ใดเป็นแกนก็ได้และในการกำหนดกิจกรรมต้องสนองความแตกต่างของผู้เรียนด้วยที่กล่าวมาทั้งหมดพอที่จะสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเรื่องจะสอนโดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยการศึกษาจุดประสงค์ของวิชาหลักวิชาการที่จะนำบูรณาการและกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนสำหรับหัวข้อนั้น ๆ เพื่อการวัดผล ประเมินผล
3. กำหนดเนื้อหาย่อยเป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อย ๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้

4. วางแผนการสอนเป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการเขียนแผนการสอนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป

5. ปฏิบัติการสอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอนรวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมเรียนของนักเรียนความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้สำหรับปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6. การพัฒนาและปรับปรุงการสอนในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

11. ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

อรทัย มูลคำ (2544 : 20) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับวิถีชีวิตจริงได้เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาาร่วมกันแก้ปัญหา
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่างๆเหล่านี้กับชีวิตจริง
4. ช่วยขจัดความซ้ำซ้อนของการสอนตามเนื้อหาวิชาต่างๆในหลักสูตร
5. เป็นการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศเป็นธรรมชาติสอดคล้องกับชีวิตจริง
6. ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความคิดประสบการณ์ความสามารถและทักษะต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริง

การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

การศึกษาของไทยที่เปลี่ยนไปทำให้เยาวชนไทยไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพของความเป็นมนุษย์และเป็นไปเพื่อคนในสังคมทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิงคนไทยมีศูนย์กลางการคิดเพื่อตนเองคิดไกลคิดแคบและคิดสั้นยึดติดกับตัวเองและนี่คือที่มาของการปฏิรูปการศึกษาวิถีทางของการปฏิรูปการศึกษาคือการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนการศึกษาต้องสร้างคนให้คิดเป็นคิดไกลคิดลึกคิดอย่างถูกต้องคิดโดยยึดสังคมและสภาพแวดล้อมเป็นศูนย์กลางผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Learning by doing) การเรียนรู้โดยปฏิสัมพันธ์เรียนรู้วิถีชีวิตของสังคมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างประโยชน์ให้สังคมปัญหาสังคมที่จะสะท้อนออกมาจากจะมีลักษณะ “ตัวใครตัวมัน” แล้วยัง “มีความคิดเป็นเอกเทศ” หรือ “มีความคิดที่มองภาพแบบแยกส่วน” ทำให้มีผู้นำเอา “บูรณาการ” มาใช้เพื่อระวังแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น (ศ.ระพีสาคริกอดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) รากฐานความคิดที่อิสระช่วยให้มองทุกสิ่งทุกอย่างไม่ยึดติดมองทุกอย่างมีเหตุมีผลซึ่งเชื่อมโยงถึงศาสตร์ทุกสาขานี้คือความหมายของความคิดที่เป็นบูรณาการ “ศาสตร์ทุกสาขา” มีความสำคัญเท่าเทียมกันหมดและมีสภาพผสมผสานอยู่ในทุกคนรวมกันในทุกเรื่อง การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการดำเนินชีวิตซึ่งครูส่วนใหญ่ยังยึดถือการท่องจำการบังคับให้เด็กเรียนเพราะอาวุโสเกินกว่าจะปรับเปลี่ยนการร่วมกิจกรรมทุกคนยังพูดกันจนติดปากว่าต้องเรียนในห้องเรียนให้ดีเสียก่อนจึงใช้เวลาร่วมกิจกรรมอย่างอื่นแทนที่จะมองในลักษณะบูรณาการเพื่อให้เกิดการผสมผสานอันอย่างมีเหตุผล

มนุษย์เรามีแนวคิดที่หลากหลายจะให้เกิดเหมือนกันพูดเหมือนกันคงเป็นไปได้ถึงแม้มนุษย์เราจะมีทัศนคติไม่เหมือนกันแต่ถ้าเราจริงใจต่อกัน ไม่ก้าวร้าวและมีมารยาทนั้นก็แก้ไขปัญหาได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้สรรพลสิ่งในโลกนี้อาจจะกระจัดกระจายกันอยู่แต่เราโยงความรู้ซึ่งกันและกันได้เราดำรงชีวิตอยู่ในสังคมทุกวันนี้เราต้องผสมผสานหลายๆอย่างเข้ามาอยู่ในวงจรชีวิตไม่ได้อยู่แบบแยกส่วน ฉะนั้นการเรียนรู้ที่แยกรายวิชาต่างคนต่างสอนสอนแบบตัวใครตัวมันจนเกิดความเคยชินเมื่อผู้เรียนเติบโตขึ้นทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวทำงานเป็นกลุ่มไม่เป็นไม่มีปฏิสัมพันธ์จะเห็นว่าคนเก่งส่วนใหญ่จะชอบทำงานคนเดียวทำร่วมกับคนอื่นไม่ได้มักจะมีปัญหาเสมอในการประชุมการทำงานร่วมกันขาดการประนีประนอมดังนั้นการแก้ไขจึงจำเป็นต้องแก้ไขที่ระบบการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาจึงเน้นที่กระบวนการเรียนรู้เน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้เน้นความเป็นชุมชนการอยู่ร่วมกัน การร่วมมือกันพัฒนาตนเองพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติในที่สุด

โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ที่กว้างไกลไร้พรมแดนการเรียนรู้ระบบใหม่ต้องเรียนรู้กันตลอดชีวิต (A Long Life Learning) เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่ล้นไหลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนในโลกความจริงในปัจจุบันต้องมีความสามารถในการจัดการกับตัวเอง (Self Managing People) และต้องมีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการเลือกข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมและสามารถปรับตัวได้อย่างมีคุณภาพควมมีคุณภาพเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึงให้มากที่สุดด้วยเหตุนี้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำศักยภาพของตนมาใช้ได้อย่างสมบูรณ์นั้นการเรียนการสอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความรู้โดยสัมพันธ์กับความรู้จริงเกิดความคิดนำเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ได้และที่สำคัญเกิดจิตสำนึกที่ดีงามมีความเข้าใจกับสรรพสิ่งรอบตัวสำนึกถึงความเป็นชุมชนพร้อมที่จะช่วยกันทำให้ชุมชนเข้มแข็งและเมื่อชุมชนเข้มแข็งประเทศชาติย่อมเข้มแข็งด้วย

2. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและการรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

3. คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปีเพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันที่ว่าคุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-5 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
2. รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
3. เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
4. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
5. ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
2. ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
3. กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดชด้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

1. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
2. ชอบเล่นแบบคู่ขนาน
3. เล่นสมมติได้
4. รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. สำรวจสิ่งต่างๆที่เหมือนกันและต่างกันได้
2. บอกชื่อของตนเองได้
3. ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
4. สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆได้
5. สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
6. ร้องเพลงท่องคำกลอนคำคล้องจองง่ายๆและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
7. รู้จักใช้คำถามอะไร
8. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย
9. อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
2. รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
3. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้
4. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
5. ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
6. กระทบกระเด้งไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
2. เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
3. ชอบท้าทายผู้ใหญ่
4. ต้องการให้มีคนฟังคนสนใจ

พัฒนาการด้านสังคม

1. แต่งตัวได้ด้วยตนเองไปห้องส้วมได้เอง
2. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้
3. รอบคอบตามลำดับก่อน-หลัง
4. แบ่งของให้คนอื่น
5. เก็บของเล่นเข้าที่ได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. จำแนกสิ่งต่างๆด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
2. บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
3. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ
4. สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
5. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
6. รู้จักใช้คำถามทำไม

เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

1. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้
2. รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง
3. เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
4. เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้
5. ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
6. ใช้ก้ำมเนื้อเล็กดีเช่นติดกระดาษผูกเชือกกรองเท้าฯลฯ
7. ยึดตัวคล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

1. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- 2.ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น
3. ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

1. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
2. เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
3. พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ
4. รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่
5. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

1. บอกความแตกต่างของกลิ่นสีเสียงรสรูปร่างจำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้
2. บอกชื่อและนามสกุลและอายุของตนเองได้
3. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง
4. สนทนาโต้ตอบเล่าเรื่องเป็นเรื่องราวได้
5. สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่
6. รู้จักใช้คำถามทำไม่อย่างไร
7. เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
8. นับปากเปล่าได้ถึง 20

4. สารระการเรียนรู้การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

สารระการเรียนรู้ใช้สื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งนี้ สารระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยมคุณธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคลและสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและ เป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหาการท่องจำในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้อง บูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กเช่นทักษะการเคลื่อนไหวทักษะทางสังคมทักษะความคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นต้นขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เกิดเจตคติที่ดีมี ค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นรักการเรียนรู้รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมี คุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมวัยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจนำสารระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วย การสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สารระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน คือ

1. ประสบการณ์สำคัญประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนา เด็กทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วยประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

- 1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายได้แก่
  - 1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่
    - 1.1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และกรเคลื่อนไหวเคลื่อนที่
    - 1.1.1.2 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์
    - 1.1.1.3 การเล่นเครื่องเล่นสนาม
  - 1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก
    - 1.1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส
    - 1.1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นกับสี
    - 1.1.2.3 การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยดินเหนียวดินน้ำมัน ทรายผงไม้
    - 1.1.2.4 การต่อของบรรจุเทและแยกชิ้นส่วน
  - 1.1.3 การรักษาสุขภาพ
    - 1.1.3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย
  - 1.1.4 การรักษาความปลอดภัย
    - 1.1.4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน
- 1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจได้แก่
  - 1.2.1 ดนตรี
    - 1.2.1.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี
    - 1.2.1.2 การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่นเครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี
  - 1.2.2 การร้องเพลง
    - 1.2.2.1 สนทนาภาพ
    - 1.2.2.2 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
  - 1.2.3 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลกขำขันและเรื่องราวเหตุการณ์ที่สนุกสนาน
  - 1.2.4 การเล่น
    - 1.2.4.1 การเล่นอิสระ
    - 1.2.4.2 การเล่นรายบุคคลการเล่นเป็นกลุ่ม
    - 1.2.4.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
    - 1.2.5.4 คุณธรรมจริยธรรมการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ
- 1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมได้แก่ การเรียนรู้ทางสังคม
  - 1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
  - 1.3.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
  - 1.3.3 การวางแผนตัดสินใจเลือกและลงมือปฏิบัติ
  - 1.3.4 การมีโอกาสได้รับความรู้สึกความสนใจและความต้องการของตนเอง
  - 1.3.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
  - 1.3.6 การแก้ปัญหาในการเล่น
  - 1.3.7 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย

ที่สนุกสนาน

1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาได้แก่การคิด

1.4.1 การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมองฟังสัมผัสชิมรสและดมกลิ่น

2. การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่างๆ

2.1 การเชื่อมโยงภาพถ่ายและรูปแบบต่างๆกับสิ่งของหรือสถานที่จริง

2.2 การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อวัสดุของเล่นและผลงาน

2.3 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อวัสดุต่าง ๆ การใช้ภาษา

2.4 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด

2.5 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ

ตนเอง

2.6 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ

2.7 การฟังเรื่องราวนิทานคำคล้องจองคำกลอน

2.8 การฟังเรื่องราวนิทานคำคล้องจองคำกลอน

2.9 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก

2.10 เขียนภาพเขียนขีดเขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์เขียนชื่อ

ตนเอง

2.11 การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทานเรื่องราวที่สนใจการสังเกตการจำแนกและเปรียบเทียบ

2.12 การสำรวจและอธิบายความเหมือนความต่างของสิ่งของต่างๆ

2.13 การจับคู่การจำแนกและการจัดกลุ่ม

2.14 การเปรียบเทียบเช่นยาวสั้นขรุขระเรียบ

2.15 การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ

2.16 การคาดคะเนสิ่งต่างๆ

2.17 การตั้งสมมุติฐาน

2.18 การทดลองสิ่งต่างๆ

2.19 การสืบค้นข้อมูล

2.20 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆด้วยวิธีการที่หลากหลายจำนวน

2.21 การเปรียบเทียบจำนวนมากกว่าน้อยกว่าเท่ากัน

2.22 การนับสิ่งต่างๆ

2.23 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

2.24 การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณมิติสัมพันธ์ (พื้นที่ /ระยะ)

2.25 การต่อเข้าด้วยกันการแยกออกการบรรจุและการเทออก

2.26 การสังเกตสิ่งต่างๆและสถานที่จากมุมมองที่ต่างๆกัน

2.27 การอธิบายในเรื่องตำแหน่งสิ่งของต่างๆที่สัมพันธ์กัน

2.28 การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่างๆ

2.29 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาดภาพถ่ายและรูปภาพ

2.30 การเริ่มต้นและการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ

2.31 การเปรียบเทียบเวลาเช่นตอนเช้าตอนเย็นเมื่อวานนี้พรุ่งนี้ ฯลฯ

2.32 การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ

2.33 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

สาระที่ควรเรียนรู้สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหาผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัยความต้องการและความสนใจของเด็กโดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็กๆ

สาระที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้มีดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กเด็กควรรู้จักชื่อนามสกุลรูปร่างหน้าตารู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดปลอดภัยการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะเรียนรู้ที่จะเล่นและที่สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่นตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กสมควรมีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวสถานศึกษาชุมชนรวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

3. ธรรมชาติรอบตัวเด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิตสิ่งไม่มีชีวิตรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติเช่นฤดูกาลกลางวันกลางคืน

4. สิ่งต่างรอบตัวเด็กเด็กควรรู้จักสีขนาดรูปร่างรูปทรงน้ำหนักสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัวสิ่งของเครื่องใช้ยานพาหนะที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันการจัดประสบการณ์

5. หลักการจัดประสบการณ์

สำหรับเด็กปฐมวัยการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ทักษะคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้กระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือเหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือเด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวสำรวจเล่นสังเกตสืบค้นทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการคือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิดวางแผนตัดสินใจลงมือกระทำ

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่วิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนแทรกคุณธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนสนับสนุนสื่อการสอนการเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียนการจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันดังนี้

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรีเช่นการเล่นตามมุมการเล่นกลางแจ้งใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องแบนนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กกิจกรรมที่เป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภททั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

1.5 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1.5.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่การเคลื่อนไหวและความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่างๆจึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้งเล่นเครื่องเล่นสนามเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

1.5.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็กการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตาจึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสเล่นเกมต่อภาพฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกายหยิบซ่อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะเช่น สีเทียนกรรไกร พู่กันดินเหนียว

1.5.3 การพัฒนาอารมณ์จิตใจและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นมีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออกมีวินัยมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือจึงควรจัดกิจกรรมต่างๆผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

1.5.4 การพัฒนาสังคมนิสัยเพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงานรู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นจึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

1.5.5 การพัฒนาการความคิดเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดสังเกตจำแนกเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่เรียงลำดับเหตุการณ์แก้ปัญหาจึงควรจัดกิจกรรมได้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็กค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลองศึกษานอกสถานที่ประกอบอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างเหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลายฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคล

1.5.6 การพัฒนาภาษาเพื่อให้เด็กสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกความนึกคิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เด็กมีประสบการณ์จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ใช้ภาษาทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

1.5.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำเล่นทรายเล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้ดูแลเด็กใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดขอนแก่นโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายของการฝึกอบรมแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการการฝึกอบรมแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรมเป็นกลุ่ม (ประมาณ 10-25 คน) จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าต่อไปรวมทั้งเพื่อ แก้ปัญหาและขยายความรู้ (เปรี๊อง กุมุท. 2537 : 128)

เปรี๊อง กุมุท (2537 : 128) ได้นิยามความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ว่าเป็นวิธีการสอนที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่มีปัญหาและความสนใจตรงกันมาพบกับ ผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำความรู้และทักษะตลอดจนหนทางที่จะ แก้ปัญหาที่ประสบอยู่โดยการศึกษาเป็นกลุ่มซึ่งโดยปกติมักพักรวมกันและใช้เวลาในการฝึกอบรม หลายวัน

น้อย ศิริโชติ (2542 : 95) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการประชุมปฏิบัติการเป็นการ ประชุมที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่มีปัญหาและความสนใจตรงกันร่วมปรึกษากับผู้ชำนาญการหรือ ผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เหมาะสมเพื่อที่จะหาความรู้และหนทางที่จะแก้ปัญหาที่ประสบอยู่โดยการศึกษา เป็นกลุ่มมักจะจัดรวมกันและใช้เวลาในการฝึกอบรมหลายวัน

จากนิยามข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการฝึกอบรมแบบเชิงปฏิบัติการเป็นการฝึกอบรม เป็นกลุ่ม (ประมาณ 10-25 คน) จากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าต่อไปจากผลการฝึกปฏิบัติหรือการสร้างผลผลิตผลขึ้นมา รวมทั้งเพื่อแก้ปัญหาหรือขยายความรู้ด้วยการศึกษาวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภิญโญ สาและธร (2531 : 41) และเริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2539 : 76) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. เพื่อฝึกฝนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน

สมคิด บางโม (ปรีชา ดีหลี. 2548 : 37 ; อ้างอิงมาจาก สมคิด บางโม. 2540 : 173) กำหนดวัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้สมาชิกได้ปฏิบัติจริง
2. เพื่อให้เกิดผลงานใหม่ ๆ ขึ้น
3. ส่งเสริมความร่วมมือของสมาชิก

สรุปได้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมี ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติการอย่างแท้จริง รู้จักแก้ปัญหาและ ปรับปรุงงานให้ดีขึ้น โดยเป็นลักษณะประชุมปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาหรือกำหนดมาตรการอย่าง

โดย่างหนึ่ง ประกอบด้วยการประชุมย่อย การประชุมใหญ่ ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติต่อไป

1.3 ประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการอาจแบ่งตามลักษณะการทำงานของบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงาน และตามที่มาของการจัดฝึกอบรมมีผู้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้

เปรี๊อง กุมุท (2537 : 128) ได้แบ่งประเภทของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการมี 2 ประเภทคือ

1. ประเภทที่แบ่งตามลักษณะการทำงานของบุคลากรมี 2 ประเภท คือ การฝึกอบรมบุคลากรก่อนประจำการและการฝึกอบรมบุคลากรประจำการ

1.1 ประเภทการฝึกอบรมบุคลากรก่อนประจำการบุคลากรเหล่านี้ ได้แก่ ผู้ที่กำลังจะเข้าทำงานการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ที่กำลังจะเข้าทำงานเน้นหนักในด้านการเตรียมให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความพร้อมความคุ้นเคยกับสถานที่ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการทำงานในหน้าที่และบุคลากรที่ตนจะต้องสัมพันธ์ภาพในการทำงานต่อไปกล่าวโดยย่อ คือให้คุ้นกับสถานที่ทำงานบุคคลและงานใหม่

1.2 ประเภทการฝึกอบรมบุคลากรประจำการเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่จัดให้แก่ผู้ที่กำลังประจำการหรือผู้ที่ทำงานอยู่แล้วครีเตอร์วิฤตกล่าวถึงการฝึกอบรมประเภทนี้ว่าเป็นการฝึกอบรมพิเศษหรือเฉพาะด้านคนที่ทำงานแล้วรวมทั้งบุคคลในวงการอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการทำงานที่ทำอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้นเป็นการพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนางาน

2. ประเภทที่แบ่งตามที่มาของการจัดฝึกอบรมมี 2 ประเภทคือตามนโยบายและความต้องการของผู้บังคับบัญชาและตามความสมัครใจของบุคลากร

2.1 ประเภทของการฝึกอบรมตามนโยบายและความต้องการของผู้บังคับบัญชายังจำแนกได้ 2 ประเภทคือ

2.1.1 การจัดฝึกอบรมให้กับบุคลากรใหม่เพื่อช่วยปรับตัวเองได้เร็วขึ้นเข้าลักษณะการฝึกอบรมปฐมนิเทศ

2.1.2 การจัดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานหรือมีความชำนาญงานดียิ่งขึ้นเป็นการมองในทรรศนะของผู้บริหารองค์กรหรือหน่วยงานที่ต้องการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 ประเภทการฝึกอบรมตามความสมัครใจของบุคลากรการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการประเภทนี้มักเริ่มมาจากกลุ่มบุคคลที่มีความสมัครใจมีปัญหาาร่วมกันต้องการแก้ปัญหา นั้นและรู้ด้วยว่าการทำเช่นนั้นได้สำเร็จต้องจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคนให้พ้นจากการเป็นคนล้าสมัยเพื่อให้สามารถทำหน้าที่หรือทำงานของคนได้ดีขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้จริงๆเรียนกว่าเป็นการเต็มใจที่จะให้มีการฝึกอบรมประเภทนี้ขึ้น

1.4 ขั้นตอนหรือกระบวนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

เปรี๊อง กุมุท (2537 : 128) ได้สรุปขั้นตอนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินการดังนี้คือ

1. เตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เรียบร้อยล่วงหน้า
2. ติดต่อวิทยากรและจัดแหล่งทรัพยากรทางวิชาการให้เรียบร้อยล่วงหน้า
3. ประชุมปฏิบัติการไปตามแผน
4. เสนอผลงานประเมินและ/หรือติดตามผลตามความจำเป็น

สมเกียรติ ศรีจักรวาล (2542 : 31-147) ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการและขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ดังนี้

การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) หมายถึง การจัดประชุมขึ้นเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุมโดยเฉพาะวิธีการอาจประกอบด้วยการบรรยายหรืออภิปรายเนื้อหาต่าง ๆ ติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำของที่ปรึกษา ขั้นตอนการประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย

1. ขั้นการวางแผนการดำเนินงานการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ดีและมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดในทุกขั้นตอนอาศัยหลัก 7 ประการดังนี้

- 1.1 การแจกแจงรายละเอียดของงานผู้ดำเนินงานการประชุมต้องแจกแจงรายละเอียดของงานทั้งหมดที่จำเป็นต้องดำเนินการในการจัดประชุม นั้น ๆ การแจกแจงงานต่าง ๆ ได้มากและละเอียดเท่าไรก็ช่วยให้การวางแผนจัดการและกำกับติดตามงานได้มากเท่านั้นได้แก่การจัดทำแผนการประชุมการวิเคราะห์เนื้อหาการจัดอันดับความสำคัญการประเมินความต้องการการจัดทำรายงานการสรุปค่าใช้จ่ายการส่งจดหมายเชิญวิทยากรการติดต่อสถานที่อาหารและเครื่องดื่มการออกแบบวัสดุบัตรการจัดทำรายงานการกล่าวเปิด-ปิดและพิธีปิด เป็นต้น

- 1.2 การจัดอันดับก่อนหลังของงานเมื่อทำการแจกแจงงานต่างๆ ที่จะต้องดำเนินงานแล้วจึงนำงานเหล่านี้มาจัดลำดับก่อนหลังเพื่อจะได้ทราบว่างานใดจำเป็นต้องดำเนินการก่อนงานใดสามารถดำเนินการไปพร้อมกับงานใดและงานใดจำเป็นต้องรอให้งานอื่นดำเนินการก่อนงานใดสามารถดำเนินการไปพร้อมกับงานใดและงานใดจำเป็นต้องให้งานอื่นเสร็จเรียบร้อยก่อนจึงดำเนินการได้เพื่อความสะดวกในการเตรียมงานและการกำกับติดตามของผู้รับผิดชอบ

- 1.3 การประมาณการเวลาที่ใช้ในแต่ละงานนอกจากจัดลำดับก่อนหลังของแต่ละงานแล้วต้องประมาณการเวลาที่ใช้ในแต่ละงานรวมทั้งกำหนดเวลาเริ่มต้นและแล้วเสร็จด้วย

- 1.4 การจัดทำกรอบความรับผิดชอบการทำงานที่มีผู้รับผิดชอบหลายคนหรือหลายคนในแต่ละงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ทำควรมีกรอบความรับผิดชอบที่แน่นอนจะได้ไม่ทำงานซ้ำซ้อนและหรือบางงานไม่มีผู้รับผิดชอบเพราะไม่ทราบว่าป็นงานของใคร

- 1.5 การมอบหมายผู้รับผิดชอบเมื่อสามารถแยกแยะงานจัดทำกรอบความรับผิดชอบประมาณการเวลาและกำหนดก่อนหลังของกิจกรรมต่าง ๆ แล้วก็สามารถมอบงานนั้นๆ ให้แก่ผู้รับผิดชอบหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานต่อไปที่สำคัญในการมอบหมายงานนั้นควรเน้นให้ทราบถึงกรอบความรับผิดชอบและกำหนดเวลาแล้วเสร็จในงานนั้นๆ ด้วย

- 1.6 การจัดทำแผนการดำเนินงานเพื่อให้การทำงานมีระบบมากขึ้นควรจัดทำแผนการดำเนินงานโดยเรียงงานหรือกิจกรรมต่างๆตามลำดับพร้อมกำหนดระยะเวลาในการทำงานโดยทำเป็นแผนภูมิเพื่อสะดวกในการกำกับและติดตามงานต่อไปและในแต่ละงานและหรือกิจกรรมอาจต้องทำแผนปฏิบัติงานด้วยเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้น

1.7 การกำกับและติดตามงานการจัดการและการดำเนินงานใดๆที่มีหลายคนเกี่ยวข้องจะประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นการกำกับและติดตามงานมีความสำคัญและจำเป็นมากในการวางแผนและจัดการประชุมเพื่อตรวจสอบดูว่างานต่างๆ ที่มอบหมายให้แต่ละฝ่ายหรือแต่ละคนรับผิดชอบนั้นทำเสร็จเรียบร้อยหรือไม่มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรจะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงอย่างไร

2. ขั้นตอนเตรียมงานการประชุมเชิงปฏิบัติการจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับขั้นตอนการเตรียมงานที่ดีเป็นสำคัญในขั้นตอนของการเตรียมงานนั้นมีกิจกรรมต่างๆมากมายเริ่มตั้งแต่การประเมินความต้องการการจัดทำโครงการการติดต่อสถานที่การติดต่อวิทยากรและประกอบพิธีเปิด-ปิดการขออนุมัติให้ผู้เข้ารับการประชุมมีสิทธิในการจ่ายค่าลงทะเบียนและสิทธิอื่นๆ การจัดดูงานนอกสถานที่การประชาสัมพันธ์การจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์ในการประชุม

3. ขั้นตอนปฏิบัติงานขั้นการปฏิบัติงานนั้นนับว่าเป็นช่วยที่มีความสำคัญมากนอกจากการบริหารและจัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 การประชุมซักซ้อมความเข้าใจและความพร้อมของทุกฝ่ายตลอดจนวางตัวผู้รับผิดชอบในทุกด้านหากมีสิ่งใดไม่เรียบร้อยจะได้จัดหาหรือแก้ไขได้ทันที่

3.2 การตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่เครื่องมือและอุปกรณ์ก่อนเปิดการประชุม 1 วันห้องประชุมโต๊ะเก้าอี้โต๊ะหมู่บูชาชุดรับแขกอักษรบนเวทีควรอยู่ในสภาพที่ต้องใช้งานได้นอกจากนี้จำเป็นต้องตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ไฟฟ้าว่าทำงานได้ตามปกติหรือไม่อุปกรณ์การเขียนเครื่องเขียนพร้อมหรือไม่

3.3 การต้อนรับการต้อนรับที่ดีและเป็นกันเองย่อมเป็นจุดกำเนิดของสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เข้าประชุมและผู้จัดการประชุมสร้างความอบอุ่นและประทับใจให้แก่ผู้เข้ารับการประชุมซึ่งสามารถดำเนินการได้ก่อนการประชุมอาจเป็นการต้อนรับในโบสถ์

3.4 การเลี้ยงรับรองหรือการเลี้ยงต้อนรับซึ่งรูปแบบการจัดอาจจัดได้แตกต่างกันตามจำนวนเป็นการสร้างความเป็นกันเองและสร้างความประทับใจได้เป็นอย่างดี

3.5 การลงทะเบียนการประชุมที่มีคนเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมากหากผู้จัดไม่มีการวางแผนหรือจัดการที่ดีแล้วในช่วงของการลงทะเบียนจะมีผู้คนมาแออัดวุ่นวายและขาดระเบียบทำให้เสียทั้งเวลาและทำลายบรรยากาศที่ดีในการร่วมประชุมเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการลงทะเบียนควรมีการสมัครล่วงหน้าและวางผังการลงทะเบียนที่ดี

3.6 พิธีเปิดการประชุมก่อนที่จะทำการประชุมโดยปกติเรานิยามที่จะมีพิธีเปิดหลังจากประธานมาถึงและผู้จัดได้ให้การต้อนรับพักผ่อนสนทนา

3.7 การปฐมนิเทศหลังจากพิธีเปิดการประชุมเสร็จสิ้นแล้วกิจกรรมต่อไปที่จะดำเนินการคือการปฐมนิเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ

3.7.1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์และคุ้นเคยระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการประชุมผู้จัดกับผู้เข้าประชุมหรือผู้เข้าประชุมด้วยกันเองหรือเรียกว่าการละลายพฤติกรรมซึ่งละแต่ละคนมีความแตกต่างกันให้หมดเพิ่มความรู้จักคุ้นเคยและเป็นกันเองมากขึ้น

3.7.2 เพื่อแนะนำสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆนอกจากรกำหนดการและรายละเอียดของการประชุม

- 3.7.3 เพื่อแนะนำกำหนดการในการประชุมหรือตอบข้อซักถาม
- 3.8 การแนะนำและขอบคุณวิทยากรกิจกรรมหนึ่งที่จะต้องกระทำทุกวัน และวันละหลาย ๆ หนคือการแนะนำและขอบคุณวิทยากรบุคคลที่รับผิดชอบกิจกรรมนี้คือพิธีกร
- 3.9 การจัดกิจกรรมระหว่างประชุมประกอบด้วยภาพถ่ายภาพการบริการเครื่องมืออุปกรณ์แสง-เสียงการพิมพ์เอกสารและผลิตเอกสารการจัดอาหารว่างและเครื่องดื่มการจ่ายค่าตอบแทนและการบริการพิเศษสำหรับการประชุมเป็นต้น
- 3.10 การเลือกตั้งประธานและกรรมการ
- 3.11 การเลี้ยงส่งหรือเลี้ยงอำลา
- 3.12 การประเมินผลจะมีรูปแบบการประเมิน 2 รูปแบบคือ
- 3.12.1 การประเมินผลทั่วไปเป็นการประเมินช่วงท้ายก่อนพิธีปิดหรือหลังพิธีปิดทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงความคิดเห็นทั้งเนื้อหาการไปทัศนศึกษา (ถ้ามี) วิทยากรการจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขและการพัฒนาการจัดประชุมครั้งต่อไปนอกเหนือจากการประเมินเมื่อสิ้นสุดการประชุมแล้วการติดตามและประเมินผลภายหลังที่ผู้เข้าประชุมกลับไปปฏิบัติงานแล้วควรปฏิบัติเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เข้าร่วมประชุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในหน้าที่การงานได้มากเพียงใด
- 3.12.2 การประเมินผลลัพธ์ผลตอบแทนหรือความคุ้มค่าของการประชุมในเชิงเศรษฐศาสตร์นั้นไม่ค่อยได้กระทำมากนักเนื่องจากความยุ่งยากหรือความลำบากที่จะตีเป็นค่าเงิน
- 3.13 พิธีปิดการประชุมโดยทั่วไปผู้คนจะให้ความสำคัญของพิธีปิดน้อยกว่าพิธีเปิดและจำกระทำในลักษณะไม่เป็นทางการมากนักเช่นอาจไม่มีพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ประธานในพิธีอาจเป็นหัวหน้าของผู้จัดเองยกเว้นพิธีมอบวุฒิบัตรซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าพิธีเปิดต้องการจัดที่นั่งและเรียงลำดับรายชื่อให้ชัดเจน
- 3.14 กิจกรรมอำลาเป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นมากในส่วนของการประชุมเชิงปฏิบัติการที่คณะผู้จัดวิทยากรและผู้เข้าร่วมประชุมมีความใกล้ชิดกันและกลุ่มไม่ใหญ่มาก นักการจัดกิจกรรมอำลาหลังพิธีปิดการประชุมจะช่วยให้เกิดความประทับใจผูกพันและหากผู้จัดสามารถจัดได้เป็นอย่างดีด้วยวิธีการใช้เพลงและคำพูดที่กินใจสามารถทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้น้ำตาซึมออกมาได้ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบเช่นกิจกรรมสายสัมพันธ์กิจกรรมมอบดอกไม้และการส่งแขก เป็นต้น
4. ชั้นหลังการปฏิบัติงานชั้นหลังการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นชั้นสุดท้ายของการจัดประชุมกิจกรรมต่าง ๆ มีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับขั้นเตรียมและชั้นปฏิบัติงานแต่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากันเพราะครอบคลุมถึงเรื่องการสรุปผลการประชุมซึ่งรวมไปถึงการสรุปค่าใช้จ่ายกระบวนการประชุมแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงต่อไปรวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานและส่งจดหมายขอบคุณวิทยากรและผู้เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นต้นการดำเนินการจัดประชุมที่ดีผู้จัดการประชุมจะต้องดำเนินการทุกขั้นตอนให้เหมาะสมอำนวยความสะดวกให้การประชุมบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นับตั้งแต่การวางแผนการเตรียมการประชุมและดำเนินการประชุมได้อย่างเหมาะสมให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการประชุมและหลังการประชุมควรมีการประเมินผลเพื่อจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพ

1.5 วิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

เป็รื่อง กุมุท (2537 : 128) ได้เสนอวิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการมีแนวการดำเนินการ ดังนี้

1. การวางแผนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการการวางแผนการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการออกแบบโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ของบุคลากรของหน่วยงานการวางแผนหรือการออกแบบครอบคลุมถึงการระบุความต้องการของหน่วยงานหรือองค์การระบุรายละเอียดของการปฏิบัติงานการระบุความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมการกำหนดจุดมุ่งหมายการสร้างหลักสูตรการเลือกกลยุทธ์การฝึกอบรมการจัดแหล่งทรัพยากรการฝึกอบรมแผนการดำเนินการแผนการประเมินและป้อนข้อมูลกลับสามารถปรับใช้กับการวางแผนโครงการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการได้เป็นอย่างดีดังกล่าวแผนหรือนักออกแบบโครงการฝึกอบรมย่อมสามารถระบุหรือกำหนดเหตุการณ์สำคัญยิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในการฝึกอบรมได้
2. การเตรียมการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการการเตรียมการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุมการขออนุมัติโครงการการจัดสถานที่ประชุมวัสดุและอุปกรณ์การเลือกและแจ้งผู้รับการฝึกอบรมการกำหนดและเชิญผู้ให้การฝึกอบรมและการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
3. การดำเนินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุมการดำเนินตั้งแต่การเปิดโครงการการปฏิบัติการโครงการไปจนกระทั่งการเปิดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการปฏิบัติการโครงการในการประชุมเชิงปฏิบัติการมี 3 ส่วน ที่ต้องทำคือ (1) การสอนหรือการถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งเป็นกิจกรรมของผู้ให้การฝึกอบรมและ (2) ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้จากผู้ให้การฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติการในการสร้างหรือผลิตผลงานหรือเพิ่มพูนทักษะในการกระทำซึ่งเป็นกิจกรรมของผู้รับการฝึกอบรมผู้ให้การฝึกอบรมจะดำเนินการฝึกอบรมไปตามบทเรียนที่ได้เตรียมมาสำหรับเสนอแก่กลุ่มผู้รับการฝึกอบรมตามลำดับหัวข้อและขั้นกิจกรรมด้วยการบรรยายสรุปอธิบายแนะนำและสาธิตวิธีการกระทำหรือปฏิบัติพร้อมทั้งการใช้เครื่องมือและวัสดุสำหรับปฏิบัติการและวัสดุทัศนูปกรณ์สำหรับขยายประสบการณ์การเรียนรู้และประสบการณ์ภาคปฏิบัติแล้วแต่ความเหมาะสมในแต่ละกรณีในช่วงต้นคือผู้รับการฝึกอบรมจะได้รับความรู้ความเข้าใจจากผู้ให้การฝึกอบรมด้วยวิธีการที่สนองต่อการถ่ายทอดการสอนหรือประสบการณ์ของผู้ให้การฝึกอบรมตามความเหมาะสมเป็นลักษณะของผู้ให้การฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางก่อนแล้วตามด้วยกิจกรรมคือผู้รับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติทดลองกระทำการแก้ปัญหาผลิตผลงานสร้างสิ่งต่างๆ ด้วยตัวผู้รับการฝึกอบรมเองโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่รับมาจากการเรียนรู้ส่วนแรกมาใช้เป็นลักษณะที่ผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางการเปิดโครงการมีความสำคัญเท่ากับเปิดโครงการผู้ให้การฝึกอบรมควรกระทำให้การประชุมเชิงปฏิบัติการจบลงอย่างชัดเจนไม่สับสนมีชีวิตชีวาพร้อมกับความสำเร็จที่ผู้รับการฝึกอบรมผู้ให้การฝึกอบรมและผู้ที่เกี่ยวข้องพอใจและมั่นใจอย่างน้อยในระดับหนึ่งเป็นการกระทำหลักการประเมินเสร็จสิ้นลงการเปิดโครงการอาจเป็นได้ทั้งแบบที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการซึ่งขึ้นอยู่กับเหตุผลในการตัดสินใจแต่หนึ่งที่น่าจะกระทำควบคู่กันไปกับการเปิดโครงการเพื่อเป็นการยอมรับในความสำเร็จและความพยายามของผู้รับการฝึกอบรม (ที่ผ่านการประเมิน) ก็คือประกาศนียบัตรหรือเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร

4. การประเมินการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการการประเมินการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการครอบคลุม 3 ลักษณะคือการประเมินโปรแกรมทางด้านวิชาการการ
ประเมินโครงการโดยรวมและการประเมินติดตามผล

โดยสรุปแล้ววิธีการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย
ขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการเตรียมการดำเนินการและการประเมินการ
ฝึกอบรม

1.6 สื่อการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.6.1 สื่อเพื่อการเรียนรู้สื่อเพื่อการเรียนรู้ครอบคลุม 2 ประเภทคือสื่อ
สำหรับผู้ให้การฝึกอบรมและสื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรม

1.6.1.1 สื่อสำหรับผู้ให้การฝึกอบรมประกอบด้วยสื่อบุคคลคือ
ผู้ให้การฝึกอบรมวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือและวิธีการสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ใช้ในการเสนอเนื้อหา
สาระส่วนขั้นตอนวิธีการสำหรับการปฏิบัติงานสื่อที่ใช้ได้แก่สไลด์ทัศนูปกรณ์วัสดุการฝึกและ
วิธีการบรรยายและการสาธิตเป็นต้นทั้งนี้รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือและวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติกา
รที่เกี่ยวข้องต่างๆ

1.6.1.2 สื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรมประกอบด้วยเอกสารวัสดุ อุปกรณ์และ
เครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ที่กำลังได้รับการถ่ายทอดจากผู้ให้การฝึกอบรมรวมทั้งเครื่องเขียนและ
อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ที่จำเป็น

1.6.2 สื่อเพื่อการปฏิบัติเน้นหนักไปในสื่อสำหรับผู้รับการฝึกอบรมตาม
ธรรมชาติของการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการหลังจากที่ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้และ
ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดมาแล้วผู้รับการฝึกอบรมต้องฝึกทักษะใน
การปฏิบัติด้วยการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากตอนแรกมาปฏิบัติหรือลงมือทำค้นคว้า
ทดลองสำหรับสร้างหรือผลิตผลงานสื่อการฝึกอบรมเพื่อการปฏิบัติการประกอบด้วย (1) ตำรา
เอกสารคู่มือแบบฝึกหัดและใบงานเพื่อใช้เป็นแนวทางและสนับสนุนการดำเนินการปฏิบัติงาน
ตามที่กำหนด (2) วัสดุสำหรับการฝึกปฏิบัติได้แก่วัตถุดิบหรือสิ่งสิ้นเปลืองทั้งหลายในการเขียน
การพิมพ์การผลิต / การสร้างผลิตภัณฑ์ผลงานหรือรายงานตลอดจนในการค้นคว้าและทดลองและ
(3) อุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับฝึกปฏิบัติมีตั้งแต่ประเภทไม่ซับซ้อนเช่นเครื่องเขียนเครื่องพิมพ์
อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้และใช้ไฟฟ้าไปจนกระทั่งอุปกรณ์และเครื่องมือประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เช่น
การฝึกด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์การใช้สถานการณ์จำลองอิเล็กทรอนิกส์ในการฝึกเป็นต้นสื่อเหล่านี้จะจัด
ไว้ในห้องที่เหมาะสมตามแผนที่เตรียมไว้พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอันควรแก่กรณีในบาง
สถานการณ์อาจจัดห้องประชุมที่ใช้เป็นที่ฝึกอบรมด้วยการปรับห้องประชุมให้เป็นห้องปฏิบัติการหรือฝึก
ชั่วคราวโดยจัดโต๊ะและเก้าอี้เสียใหม่ที่ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าและที่สำหรับเสนอผลงานอยู่ในบริเวณ
เดียวกันในบางสถานการณ์อาจจัดอยู่ในห้องปฏิบัติการห้องค้นคว้าทดลองโดยเฉพาะหรือในบาง
สถานการณ์อาจจัดในสถานที่ทำงานจริงความสำเร็จในการใช้สื่อฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการจะ
เกิดขึ้นได้ก็เพราะการวางแผนการเตรียมการจัดการและประสานงานในด้านต่างๆโดยเฉพาะเกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ของโครงการหลักสูตรและแผนการจัดการสอนและการฝึกผู้ให้การฝึกอบรมผู้รับการ
ฝึกอบรมองค์กรและงบประมาณ

โดยสรุปแล้วสื่อการฝึกอบรมแบบประชุมเชิงปฏิบัติการจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือสื่อเพื่อการเรียนรู้และสื่อเพื่อการปฏิบัติการ

1.7 ประโยชน์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมมีประโยชน์อย่างมากต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมการแสวงหาความร่วมมือและความรับผิดชอบของบรรดาสมาชิกประโยชน์ที่สำคัญมีดังนี้

- 1.7.1 ช่วยในการทำงานทางความคิดร่วมกัน
- 1.7.2 ช่วยให้เกิดความรับผิดชอบผูกพันระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมและแบ่งเบาภาระรับผิดชอบได้ดี
- 1.7.3 ช่วยให้มีมารอบคอบในการตัดสินใจ
- 1.7.4 ช่วยให้การรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องความกว้างขวางครอบคลุม
- 1.7.5 ช่วยในการกระจายข่าวสารเรื่องราวต่างๆถ่ายทอดไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
- 1.7.6 ช่วยในการประสานงานประสานความคิดเห็นและความเข้าใจ
- 1.7.7 ช่วยให้มีการหยั่งความคิดเห็นใหม่ ๆ ในวิธีการต่าง ๆ และมีโอกาสรับฟังความคิดเห็นของบุคคลหลายๆคน
- 1.7.8 ช่วยไม่ให้เกิดด้วยผลเสียในการตัดสินใจรวดเร็วโดยลำพังคนเดียวจนเกิดความผิดพลาดได้ง่ายเพราะการประชุมจะช่วยให้การตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบ
- 1.7.9 ช่วยให้เกิดความรู้สึกว่าแต่ละคนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของงาน
- 1.7.10 ช่วยให้สามารถติดตามความคืบหน้าของงานและชำระสะสางกิจกรรม
- 1.7.11 ช่วยให้สามารถมีมุมมองในปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางแทนการคิดคนเดียว

2. การนิเทศภายใน

2.1 ความหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541 : 52) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการโดยบุคลากรโดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการมุ่งพัฒนาครูอาจารย์ภายในสถานศึกษาให้รู้จักวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเพื่อทำให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษาผู้นิเทศจึงเป็นบุคลากรใดก็ได้ที่สามารถปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายนี้ได้ซึ่งจะมีบุคลากรต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าคณะวิชาหัวหน้าแผนกวิชา
4. ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนแต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมี

ประสบการณ์ในการสอนสามารถสัทธิหรือให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อนร่วมงานได้

ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย (2540 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึงกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียนภายใต้การนำของผู้บริหารเพื่อพัฒนาครูให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพสูง

ขึ้นรอบด้านการนิเทศภายในจึงเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันบุคคลภายในองค์กรได้มีส่วนช่วยเหลือแนะนำกันเองด้วยยุทธศาสตร์และกระบวนการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดใน การสนับสนุนการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

2.2 หลักการนิเทศภายใน การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารผู้ช่วยผู้บริหารหัวหน้าหมวดวิชาครูผู้ชำนาญการครูผู้ร่วมนิเทศครูแกนนำดำเนินการโดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาใช้หลักการต่อไปนี้

2.2.1 หลักการปฏิบัติงานตามวิธีวิทยาศาสตร์ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการการวางแผนการนิเทศการปฏิบัติการนิเทศการประเมินผลการนิเทศซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

2.2.2 หลักการปฏิบัติงานตามวิถีทางประชาธิปไตยเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เกียรติซึ่งกันและกันเปิดใจกว้างยอมรับผลการประเมินตนเองยอมรับในเหตุผลและปฏิบัติตามข้อตกลงตลอดจนใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

2.2.3 หลักการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์โดยการแสวงหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละบุคคลเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและสนับสนุนส่งเสริมความสามารถเหล่านั้น

2.2.4 หลักการปฏิบัติการตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วมเน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานโดยยึดวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกันช่วยเหลือแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกันร่วมคิดร่วมพัฒนาทั้งนี้เพื่อความสำเร็จของงานโดยส่วนรวม

2.2.5 หลักการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพเน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบมีการควบคุมติดตามผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิดเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา

2.2.6 หลักการปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์การดำเนินงานทุกครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์การทำงานอย่างชัดเจนออกแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสมทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3 แนวทางดำเนินการนิเทศภายในการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาสถานศึกษาควรจะได้กำหนดบุคลากรรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ ดังนี้

2.3.1 งานแผนงานและโครงการ

2.3.2 งานพัฒนาสื่อและวิธีการนิเทศ

2.3.3 งานบริการและอำนวยความสะดวก

2.3.4 งานติดตามและประเมินผล

2.3.5 งานวิจัยในชั้นเรียน

2.4 กิจกรรมการนิเทศภายในกิจกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นไปได้ตามสภาพของการศึกษาแต่ละแห่งที่จะดำเนินการได้ดังนี้

2.4.1 การให้ความรู้เช่นแนะนำประชุมปรึกษาหารือจัดอบรม
ปฐมนิเทศใช้เอกสารให้ความรู้การหาวิทยากรมาให้ความรู้ในบางครั้ง

2.4.2 การสาธิตให้ดู

2.4.3 การประสานงานให้ร่วมกันทำงาน

2.4.4 การพาไปดูงาน

2.4.5 การบริการทางด้านวิชาการ

2.4.6 การวิจัยในชั้นเรียน

2.4.7 การไปฝึกงาน

2.4.8 การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ปฏิบัติงานเข้มแข็งขึ้น

2.4.9 การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาโดยคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

2.5 กระบวนการนิเทศภายใน

กรมสามัญศึกษา (2540 : 137) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศเป็น 5 ขั้นตอน
ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ
2. การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
3. การปฏิบัติการนิเทศ
4. การสร้างขวัญและกำลังใจ
5. การประเมินการนิเทศ

การดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาควรจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน
ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการนิเทศ
2. ขั้นวางแผนการนิเทศ
3. ขั้นปฏิบัติตามแผนการนิเทศ
4. ขั้นประเมินผลการนิเทศ
5. ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 7-9) ได้แบ่ง
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยถือเป็นแนวปฏิบัติตามหลักวิทยาศาสตร์มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการโดยคำนึงถึงความเหมาะสม
ดังนี้

- 1.1 ใช้วิธีระดมสมองค้นหาปัญหา
- 1.2 นำปัญหาที่ค้นพบเข้าตารางประเมินสภาพปัญหา

- 1.3 พิจารณาปัญหาเข้าแผนภูมิแกงปลา
- 1.4 นำปัญหาเข้าตารางวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปัญหา
2. การวางแผนและกำหนดทางเลือกโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้
  - 2.1 ทำความเข้าใจกับขอบข่ายอำนาจหน้าที่และบทบาทของผู้นิเทศภายในโรงเรียนทำแผนและโครงการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
  - 2.2 นำผลการศึกษาข้อมูลจากสภาพปัจจุบันและความต้องการมาจัดลำดับความสำคัญให้ทราบแน่ชัดว่าปัญหาใดต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนหลัง
  - 2.3 ศึกษานโยบายเป้าหมายวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติในระดับอำเภอจังหวัดและระดับกรมเพื่อจัดทำแผนให้สอดคล้องกันในการจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน
3. การสร้างสื่อและเครื่องมือในการนิเทศเครื่องมือนิเทศแบ่งตามลักษณะการใช้งานเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆคือ
  - 3.1 เครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามแบบสำรวจแบบประเมินแบบทดสอบแบบสังเกตการสอนและแบบสังเกตอื่นๆ
  - 3.2 เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษาได้แก่เครื่องมือนิเทศเพื่อป้องกันเป็นเครื่องมือในลักษณะส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นได้แก่ เอกสารทางวิชาการหนังสือคู่มือครูเป็นต้นและเครื่องมือการนิเทศเพื่อแก้ไขเป็นเครื่องมือที่ต้องการบันทึกภาพหรือเสียงใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้าช่วยมากเช่นเทปบันทึกภาพเทปบันทึกเสียงเป็นต้น
4. การปฏิบัติการนิเทศดำเนินการได้ 2 ลักษณะคือ
  - 4.1 นิเทศทางตรงเป็นการปฏิบัติการนิเทศด้วยตนเองซึ่งเป็นการปฏิบัติตามโครงการหรือแผนงานสื่อการนิเทศต่างๆและวิธีการนิเทศที่เตรียมไว้
  - 4.2 การนิเทศทางอ้อมเป็นการนิเทศโดยใช้สื่อแทนได้แก่การให้ศึกษาเอกสารหลักสูตรคู่มือครูนิตยสารจูลสารเทปสไลด์วีดิทัศน์เป็นต้นหรือเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญตามความรู้ในสาขาต่างๆ มาช่วยเหลือแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศมีดังนี้
    - 4.2.1 ประชุมคณะนิเทศและผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจรายละเอียด
    - 4.2.2 ปฏิบัติการนิเทศตามแบบแผนโครงการ
    - 4.2.3 ประชุมเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอน
    - 4.2.4 สรุปผลการนิเทศ
    - 4.2.5 นำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินการต่อไป
    - 4.2.6 การประเมินผลและการรายงานผลเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาพิจารณาวิเคราะห์สะท้อนภาพของงานเพื่อนำไปปรับปรุงมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้
      - 4.2.6.1 ขั้นตอนการประเมินโครงการดังนี้
        - 1) เตรียมการก่อนปฏิบัติการนิเทศตรวจสอบแผนงานโครงการ
        - 2) ขั้นเริ่มต้นการปฏิบัติควรมีการตรวจสอบความพร้อมในการเริ่มต้น

ปฏิบัติ

3) ชั้นระหว่างดำเนินการหรือปฏิบัติเป็นการตรวจสอบวิธีการ

4) ชั้นสิ้นสุดโครงการเป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการว่ามีผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

4.2.6.2 รูปแบบและเครื่องมือประเมินมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับผู้
นิเทศจะพิจารณาว่ารูปแบบใดเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน

4.2.6.3 สิ่งที่จะต้องประเมินผลโครงการ 2 ประการ คือ
ผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งด้านปริมาณและคุณภาพนำไปใช้ในการปรับปรุงแผนและโครงการต่อไปและ
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงตามโครงการ

4.2.6.4 สรุปและรายงานผลโครงการผู้นิเทศควรให้ความสำคัญ
เพราะจะทำให้เรามีข้อมูลและนำไปจัดทำสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อเสนอผู้เกี่ยวข้องและเผยแพร่ต่อไปกล่าว
โดยสรุปการปฏิบัติงานภายในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดได้กระบวนการนิเทศ
ภายในโรงเรียนมีความสำคัญจำเป็นที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดผลงานอย่างมีคุณภาพได้ดั่งนั้น
กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจึงต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็น
รูปธรรมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการดำเนินงานและที่สำคัญผู้บริหาร
ต้องเป็นแรงสนับสนุนส่งเสริมให้สามารถดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการนิเทศภายในได้บรรลุ
ตามเป้าหมายที่กำหนดโรงเรียนก็จะสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอกุฉินารายณ์

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมายถึงสถานที่ดูแลและให้การศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี
มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดกรมการศาสนาศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กกรมการพัฒนาชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการ
พัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
ไม่ว่าจะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตามทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาล
หรือเมืองพัทยาที่ดีล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น
ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุก ๆ ด้านเพื่อให้เด็ก
ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและได้มาตรฐาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เล็งเห็นความสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการ
ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้

อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมซึ่งจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับมาตรฐานดังกล่าวจำแนกออกเป็นมาตรฐานการดำเนินงาน 4 ด้านประกอบด้วย

1. ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ

เป็นการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านบุคลากรและการบริหารจัดการเช่นคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรต่างๆไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กผู้ประกอบอาหารตลอดจนผู้ทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นต้น

2. ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่เป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งจำนวนชั้นของอาคารทางเข้า-ทางออกและประตูหน้าต่างตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ เป็นต้น

2.2 สิ่งแวดล้อมเป็นการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคารเช่นแสงสว่างเสียงการถ่ายเทอากาศสภาพพื้นที่ภายในอาคาร วัสดุสภาพแวดล้อมและมลภาวะ เป็นต้น

2.3 ด้านความปลอดภัยเป็นการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับความปลอดภัยเช่นการกำหนดมาตรฐานป้องกันความปลอดภัยและมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

3. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรได้แก่คุณลักษณะของเด็กที่พึงประสงค์ 12 ประการคุณลักษณะตามวัย (ด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา) การจัดประสบการณ์ตลอดจนการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก

4. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนเช่นการประชุมชี้แจงให้ราษฎรในชุมชนทราบถึงประโยชน์และความจำเป็นของการดำเนินการจัดการศึกษาประชาสัมพันธ์การจัดให้มีกองทุนส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตลอดจนการติดตามและประเมินผลรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมจากชุมชนหรือประชาคมในท้องถิ่น เป็นต้น

อำเภอภูพานจังหวัดขอนแก่น ได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช.เดิม) กรมศาสนา และที่ตัวเอง จำนวน 13 ศูนย์ ผู้ดูแลเด็ก 33 คนจำนวนเด็กปฐมวัย 601 คน ดังตารางที่ 1 โดยรับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 3-5 ปีเข้ารับการอบรมดูแลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไปจำนวนศูนย์ ๆ จำนวนครูผู้ดูแลเด็ก และจำนวนนักเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวนครูผู้ดูแลเด็กและจำนวนนักเรียน

ที่	อปท.	เป็นศูนย์ ตัวเอง/ถ่ายโอน	ชื่อศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	จำนวนหัว หน้าศูนย์	จำนวนผู้ดูแล เด็ก(พนักงาน จ้างทั่วไป	จำนวนผู้ดูแลเด็ก (พนักงานจ้าง ตามภารกิจ)	รวมผู้ดูแล เด็ก (คน)	จำนวน เด็ก (คน)	หมายเหตุ
1	อบต.นาฝาย	พัฒนาชุมชน	นาฝายเหนือ	1	0	4	5	60	
2	อบต.ภูผาม่าน	พัฒนาชุมชน	สว่างโนนสูง	1	0	2	3	27	
3		พัฒนาชุมชน	น่าน้ำชำ	0	0	2	2	32	
4		ตัวเอง	ชำภูทองใต้	0	0	3	3	32	
5	อบต.วังสวาบ	พัฒนาชุมชน	ดงสะคร่าน	0	0	2	2	41	
6		พัฒนาชุมชน	หนองแห้ว	0	0	2	2	46	
7		พัฒนาชุมชน	วังสวาบ	1	0	1	2	40	
8		พัฒนาชุมชน	เขาวง	1	0	1	2	64	
9	อบต.ห้วยม่วง	พัฒนาชุมชน	ห้วยซ้อ	1	1	3	5	80	
10		ตัวเอง	ชำภูทองเหนือ	0	0	1	1	60	
11	โนนคอม	ศาสนา	วัดสามัคคีธรรม	1	0	1	2	38	
12	ทต.ภูผาม่าน	ศาสนา	วัดท่ากระเปือ	0	0	2	2	41	
13		ศาสนา	วัดเฉลียงทอง	0	0	2	2	40	
รวมทั้งสิ้น				6	1	26	33	601	

สภาพปัญหาและความต้องการ

จากการระดมความคิดของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ข้อสรุปสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
  - 1.1 ครูผู้สอนไม่สามารถจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการได้
  - 1.2 ครูผู้สอนขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
  - 1.3 นักเรียนบางส่วนยังขาดการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์
2. ความต้องการพัฒนา
  - 2.1 พัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด
  - 2.2 พัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กัลยาพร เนติรัตน์ (2549 : 66-99) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอนุบาลรัฐสุดา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูของโรงเรียนอนุบาลรัฐสุดา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กิจกรรม ประกอบด้วย การอบรม และการนิเทศ ตามหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า 4 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 15 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่จัดประสบการณ์ แบบสัมภาษณ์การดำเนินการ ผลการศึกษาพบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาครู ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หลังจากที่ได้ดำเนินการโดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และการประชุมสรุปผลในวงจรถัดไป 1 ทำให้ครู มีความรู้ และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ แต่ยังไม่มีความมั่นใจ จึงดำเนินการในวงรอบที่ 2 โดยนำกิจกรรมการนิเทศ เป็นกิจกรรมการพัฒนาให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความเข้าใจกับครูปรากฏว่า ทำให้ครูเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย สามารถสร้างเครื่องมือในการจัดประสบการณ์บูรณาการ ได้ดี การพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กิจกรรมทำให้ครูเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

นิราศ ชมจุมจิ่ง (2550 : 98-131) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด
 ประสพการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 เด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนา
 บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์กิ่งอำเภอหนองฮีจังหวัดร้อย
 เอ็ด ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
 แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วย
 การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล
 (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี 5 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม
 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบทดสอบ แบบประเมินแผนแบบสัมภาษณ์ครู
 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองแบบสังเกตการจัดประสพการณ์แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก
 ปฐมวัย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วน
 ตำบลเด่นราษฎร์กิ่งอำเภอหนองฮีจังหวัดร้อยเอ็ดโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในทำให้
 บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการสามารถเขียนแผนการ
 จัดประสพการณ์แบบบูรณาการและจัดประสพการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอน 5 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดี
 แต่ยังมีจุดอ่อนในด้านการจัดจัดประสพการณ์แบบบูรณาการและการเขียนแผนการจัดประสพการณ์
 แบบบูรณาการของบุคลากรจำนวน 1 คนที่ควรต้องพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

ประภัสสร ประทุมตา (2550 : 55-86) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลนาจารย์
 อำเภอเมืองจังหวัดกาฬสินธุ์ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาบุคลากรในศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจและ
 สามารถจัดประสพการณ์แบบบูรณาการได้กลยุทธ์ที่ใช้คือการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 และการนิเทศวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)
 ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็น 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบมี 4 ขั้นตอน คือการวางแผน (Planning)
 การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)
 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 8 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่
 แบบสัมภาษณ์แบบสังเกต แบบบันทึกการนิเทศและแบบประเมินแผนและการจัดประสพการณ์ด้าน
 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ากลุ่มเป้าหมาย
 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการเป็นอย่างดีและสามารถนำความรู้ไป
 ปฏิบัติในการเขียนแผนการสอนและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ด้านความรู้ความเข้าใจในการ
 เขียนแผนการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการพบว่าได้มีการแก้ไขแผนการสอนตามที่ได้รับคำแนะนำให้
 แก้ไขจนสามารถเขียนแผนการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนแบบบูรณา
 การได้ด้วยตนเองด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการพบว่าการนำเข้าสู่
 บทเรียนโดยใช้เทคนิคสร้างความสนใจและทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วการสอนดำเนินกิจกรรมตาม
 แผนการสอนโดยใช้เทคนิคบรรยายและอธิบายให้นักเรียนสาธิตและกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีส่วนร่วม
 มากขึ้นครูมีความมั่นใจในการสอนและมีความแม่นยำในเนื้อหามากขึ้นขั้นสรุปการสอนมีการสรุป
 บทเรียนโดยครูและนักเรียนได้ร่วมกันสรุปและมีกิจกรรมการทำงานตามใบงานที่ได้มอบหมายให้ส่งผล
 ให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์

ชนชงค์ วงศ์เวียง (2551 : 81-107) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลฝักแว่นอำเภอจังหาร จังหวัด
 ร้อยเอ็ด การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบล
 ฝักแว่น อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์การเรียนรู้
 ระดับปฐมวัย กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาคือการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศโดยใช้วิจัยปฏิบัติการ
 แบบ PAOR ดำเนินการวิจัยเป็นแบบ 2 รอบ มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 4 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศ พบว่า กลุ่มเป้าหมายทุก
 คนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัยและมีการนำแนวทางใน
 การจัดประสพการณ์การเรียนรู้และมีพัฒนาการครบสมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน

สมภาร ชันธิวัตร (2551 : 66-104) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด
 ประสพการณ์แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์นาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
 การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์นาราม
 อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์แบบบูรณาการได้
 โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผนการ
 ปฏิบัติการ การสังเกตและการสะท้อนผลกลยุทธ์ในการพัฒนาประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 การศึกษาดูงานและการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 คน
 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบทดสอบแบบสัมภาษณ์แบบประเมินแผนการจัด
 ประสพการณ์แบบสังเกตการณ์จัดประสพการณ์แบบประเมินการจัดประสพการณ์แบบบันทึกการศึกษาดูงาน
 และแบบบันทึกการประชุมผลการศึกษาค้นคว้าพบวก่อนดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัด
 ประสพการณ์ แบบบูรณาการครูผู้ดูแลเด็กสอนเด็กโดยการบรรยายการบอกให้ทำโดยมีลักษณะครูเป็น
 ผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียวหลังจากได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิง
 ปฏิบัติการและการนิเทศภายในพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสพการณ์
 สามารถเขียนแผนการจัดประสพการณ์ได้แต่ยังไม่มี ความชำนาญและสามารถจัดประสพการณ์แบบ
 บูรณาการได้แต่ยังไม่มี ความมั่นใจการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงานและการนิเทศ
 ภายในพบว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดหัวเรื่องที่จะสอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดเนื้อหา
 ย่อยวางแผนการจัดประสพการณ์จัดประสพการณ์และประเมินปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสพการณ์
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นใจในการนำไปใช้มากยิ่งขึ้น

สุธาสนี ประจำเมือง (2551 : 47 -95) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัด
 ประสพการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์
 อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัด
 ประสพการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมองค์การ
 บริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและมี
 ความสามารถในการจัดประสพการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ(Action
 Research Participle) ซึ่งดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน
 (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (observation) และการสะท้อนผล
 (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี 9 คน และวิทยากร 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
 รวบรวมข้อมูลได้แก่แบบบันทึกการประชุมแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์แบบบันทึกประจำวันแบบทดสอบ

ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบประเมินแผนการจัดการจัดประสบการณ์ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ด้านการจัดกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

ธนิดา คำเพราะ (2552 : 77-104) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านกอกหนองผืออำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากร โรงเรียนบ้านกอกหนองผือ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ให้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กิจกรรม คือ ประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บแบบทดสอบแบบสัมภาษณ์แบบสังเกตแบบบันทึกการนิเทศแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติหรือแบบสามเส้า (Triangulation Technique) ผลการศึกษาพบว่าก่อนการพัฒนาไม่มี ความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการศึกษาจัดกิจกรรมช่วยให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นแต่ยังมีครูบางคนที่ยังเขียนแผนการเรียนรู้ไม่ถูกต้องไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ได้ยังมีประสิทธิภาพ การพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและกลยุทธ์การนิเทศทำให้ครูทั้ง 8 คนประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ในระดับดี

นิเวทย์ บุญโยธา (2552 : 82-103) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านฝาย อำเภอคอนสวรรค์จังหวัดชัยภูมิการค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านฝายให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 5 คนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 74 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสังเกตแบบสัมภาษณ์แบบบันทึกการนิเทศแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาครูยังยึดหลักการสอนแบบเดิมคือเน้นการสอนแบบบรรยายเพื่อบอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นหลักไม่ให้ออกาสผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ที่หลากหลายแล้วมาสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสนใจความต้องการความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคลจัดเนื้อหาการเรียนไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการหลังจากได้รับการพัฒนาพบว่าบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมากขึ้นและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้เป็นอย่างดี

พลอยพัชชา อามาตย์ (2552 : 62-88) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจัวอำเภอพล
 จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจัวการค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนา
 บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการได้ โดยใช้
 กลยุทธ์ 3 กิจกรรม คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศและการนิเทศภายใน กลุ่มผู้ร่วมศึกษา
 ค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 ประกอบด้วยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 3 คน นักเรียนชั้นอนุบาล 60 คน วิทยากร 1 คน
 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบสังเกต
 แบบสัมภาษณ์ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าก่อนดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสพการณ์การ
 เรียนรู้แบบบูรณาการบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจัวบุคลากรไม่มีความรู้
 ความเข้าใจและไม่สามารถเขียนแผนการจัดการจัดประสพการณ์ได้ ครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมคือยึดเด็กเป็น
 ศูนย์กลาง หลังพัฒนาการพบว่าบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบ
 บูรณาการได้ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นนักเรียนมีความสนใจการเรียนการเข้าร่วมกิจกรรมกล้าคิดกล้า
 แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น

สุกัญญา แก้วจันลา (2552 : 79-110) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัวลายอำเภอบัวลาย
 จังหวัดนครราชสีมาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดประสพการณ์
 การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัวลายอำเภอบัวลายจังหวัด
 นครราชสีมาให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสพการณ์การเรียนแบบบูรณาการ 6 ด้าน
 โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ
 ประกอบด้วยการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และ
 การสะท้อนผล (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ
 การสอนกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 4
 คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ได้แก่แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบสัมภาษณ์แบบประเมินแผนการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสังเกตการสอนของครูแบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของ
 นักเรียนผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
 ในวงรอบที่1ดำเนินการโดยใช้กลยุทธ์ที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการโดยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 การจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยและสามารถเขียนแผนการจัด
 ประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการกลยุทธ์ที่ 2 การนิเทศการสอนทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายัง
 ไม่สามารถจัดประสพการณ์ตามแผนการจัดการจัดประสพการณ์แบบบูรณาการได้ทุกกิจกรรมซึ่งสามารถจัด
 ประสพการณ์ไม่ครบทุกกิจกรรมทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังขาดความมั่นใจมีความประหม่าและ
 วิตกกังวลในการจัดประสพการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ประชุม
 ปรึกษาหารือตกลงร่วมกันกำหนดและวางแผนเพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการ
 จัดกิจกรรมซึ่งเป็นประเด็นปัญหาในวงรอบที่2โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศการสอนและเชิญวิทยากรคนเดิม
 มาให้คำแนะนำปรึกษาหารือให้ความช่วยเหลือแก้ไขปรับปรุงในการจัดกิจกรรมจนทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษา
 ค้นคว้าสามารถพัฒนาตนเองและจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี จึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้นำกลยุทธ์

ดังกล่าวในไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

อมรรวรรณ ภูเขาพันธ์ (2552 : 76-104) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดงกระซู่อำเภอน้ำยืนจังหวัดอุบลราชธานีการค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านดงกระซู่อำเภอเมืองน้ำยืนจังหวัดอุบลราชธานีโดยใช้กลยุทธ์ 3 กิจกรรม คือการประชุมเชิงปฏิบัติการการศึกษาดูงานและการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน4คนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบทดสอบแบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ผลการศึกษาพบว่าก่อนการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ครูยังสอนโดยใช้วิธีบรรยายผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขาดกระบวนการคิดแบบเชื่อมโยงคิดแบบองค์รวมซึ่งนำไปสู่การเชื่อมโยงความรู้ที่เรียนในโรงเรียนไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพผลการดำเนินงานหลังการพัฒนาพบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านกอกหนองผืออำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ตามกระบวนการพัฒนาระบบโดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการและกลยุทธ์การนิเทศการศึกษาช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคือมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอน จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้พัฒนาบุคลากรต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Harzler (2000 : 865-A) ได้ศึกษาการวิเคราะห์งานวิจัยซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการและผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนผลการวิจัยพบว่าการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 วิชา คือภาษาศาสตร์คณิตศาสตร์สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในทุกๆระดับชั้นเรียนโดยพบว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายร่วมกับการเน้นให้เกิดทักษะเป็นวิธีการสอนที่สามารถประสบความสำเร็จได้มากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นวิธีที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนซึ่งมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์รวมทั้งนักเรียนที่มาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจในทุกๆระดับด้วยแต่เป็นที่น่าสนใจว่าการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการซึ่งได้รับการริเริ่มโดยหน่วยงานของรัฐองค์กรหรือมหาวิทยาลัยคือหลักสูตรที่สามารถประสบความสำเร็จได้สูงสุด ในขณะที่การจัดการหลักสูตรแบบบูรณาการซึ่งริเริ่มโดยครูและหรือบุคลากรนั้นกลับประสบความสำเร็จได้ในที่สุดผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการพบว่านักเรียนมีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่ากับกลุ่มของนักเรียนซึ่งใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม

Maxwell (2001 : 1473-A) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของวิธีการสอนแบบบูรณาการเพื่อใช้ในการสอนภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาที่สองผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบูรณาการมีผลคะแนนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทั้งในส่วนของทักษะด้านความเข้าใจและทักษะด้านการใช้ภาษาแต่สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดคือเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับระดับความสามารถของนักเรียนเหล่านั้นโดยพบว่าทำให้พวกเขาสามารถกล่าวสุนทรพจน์เป็นภาษาฝรั่งเศสได้อย่างต่อเนื่องด้วย

Jones (2003 : 1202-A) ได้ศึกษาการศึกษารูปแบบของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งใช้วิธีการบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันผลการวิจัยพบว่าชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันมีรูปแบบและลักษณะเช่นเดียวกับชั้นเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักการในเอกสารการปฏิรูปการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันและเพื่อเป็นการสนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้ยังได้พบความเชื่อที่ว่าควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันเพราะทั้งสองวิชาต่างก็มีจุดเชื่อมโยงกับธรรมชาติและโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งนักเรียนควรให้ความสำคัญเท่าๆ กันข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือพบว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมอบหมายงานให้นักเรียนโดนเน้นวิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกครั้งเสมอไป เพราะเพียงแค่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ร่วมกันก็สามารถช่วยให้ครูสร้างจุดเชื่อมโยงกันได้แล้ว แม้ว่าพวกเขายังมีได้พยายามที่จะใช้วิธีการเรียนรู้แบบบูรณาการนี้อย่างจริงจังแล้วก็ตามและยังพบว่านักเรียนซึ่งอยู่ในชั้นเรียนแบบบูรณาการก็สามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้เช่นเดียวกับที่พวกเขาสามารถมองเห็นจุดเชื่อมโยงระหว่างการดำรงชีวิตจริงและทุกๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่พวกเขาได้เข้าร่วมนั่นเอง

King (2004 : 3179-A) ได้ศึกษาผลกระทบของวิธีการสอนแบบบูรณาการที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 8 ในชั้นเรียนวิชาพีชคณิตเบื้องต้นผลการวิจัยพบว่าปรากฏค่าความแตกต่างทางด้านสถิติระหว่างคะแนนผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนการสอนนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบของวิธีการบูรณาการซึ่งรวมวิธีการสอน 3 แบบคือการสอนโดยตรงการเรียนรู้แบบเน้นความเป็นเลิศและการเรียนรู้แบบร่วมมือในผลคะแนนที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลคะแนนของนักเรียนในกลุ่มควบคุมนอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบของการบูรณาการ (การสอนโดยตรงการเรียนรู้แบบเน้นความเป็นเลิศและการเรียนรู้แบบร่วมมือ) สามารถแสดงผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการบรรยายเช่นกัน

Whatley (2004 : 3598-A) ได้ศึกษาการริเริ่มการส่งเสริมและอิทธิพลของการใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการในชั้นเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของโรงเรียนแอฟริกัน-อเมริกันแห่งหนึ่งในเขตอำเภอเมืองผลการวิจัยพบว่ามีปัจจัย 30 ประการ ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) ที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนปัจจัยที่พบว่ามีมีความเกี่ยวข้องกับการริเริ่มใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) คือนโยบายและแนวปฏิบัติของทางอำเภอสักยภาพของโรงเรียนในการสนับสนุนระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) การมีบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ในการช่วยครูและการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาชีพและริเริ่มกระบวนการส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) คือวิธีการใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) ในการจัดการเรียนการสอนการรับรู้ของครูในเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีและผลกระทบของเทคโนโลยีที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนนอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) ยังรวมถึงปัจจัยด้านความรู้ในการสอนของครูการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนและกระบวนการประเมินผลสำหรับการสรุปผลด้านอิทธิพลของระบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) ที่มีต่อการเรียนรู้

ของนักเรียนผู้วิจัยได้ทำการทดสอบด้านการรับรู้ของครูและนักเรียนรวมทั้งพิจารณาคะแนนจากผลการทดสอบตามมาตรฐานด้านและผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของการเรียนรู้แบบบูรณาการ (ILS) คือแรงจูงใจการจัดกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบแข่งขันการสอนแบบรายบุคคลและการติดตามสะท้อนกลับไปพร้อมๆ กัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพานจังหวัดขอนแก่นประกอบด้วยวิธีการดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลจำแนกเป็น

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) จำนวน 16 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ศึกษาค้นคว้า ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา
1.1 ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา จำนวน 1 คน
1.2 ผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม จำนวน 2 คน
1.3 ผู้ดูแลเด็กบ้านนาฝายเหนือ จำนวน 1 คน
1.4 ผู้ดูแลเด็กบ้านสว่างโนนสูง จำนวน 1 คน
1.5 ผู้ดูแลเด็กบ้านน่าน้ำขำ จำนวน 1 คน
1.6 ผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองใต้ จำนวน 1 คน
1.7 ผู้ดูแลเด็กบ้านดงสะคร่าน จำนวน 1 คน
1.8 ผู้ดูแลเด็กบ้านหนองแห้ว จำนวน 1 คน
1.9 ผู้ดูแลเด็กบ้านวังสวาบ จำนวน 1 คน
1.10 ผู้ดูแลเด็กบ้านเขาวง จำนวน 1 คน
1.11 ผู้ดูแลเด็กบ้านห้วยซ้อ จำนวน 1 คน
1.12 ผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองเหนือ จำนวน 1 คน
1.13 ผู้ดูแลเด็กวัดท่ากระเปือย จำนวน 1 คน
1.14 ผู้ดูแลเด็กวัดเฉลียงทอง จำนวน 1 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key-Informants) จำนวน 13 คน
2.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน
2.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน
2.3 วิทยากร จำนวน 1 คน

ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้ศึกษาได้นำเอาหลักการและขั้นตอน ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11-15) เป็นกระบวนการในการดำเนินการศึกษาประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งรายละเอียดแต่ละขั้นตอนแสดงได้ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) การวางแผนการดำเนินงานผู้ศึกษาได้ปรึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบุคลากรเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการสอนและนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา โดยมีลำดับการวางแผนดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ำร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ ด้วยการประชุมกลุ่ม (Focus Group Discussion) ปรึกษาค้นคว้าและสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงร่วมกันสรุปพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย เกิดขึ้นกับทุกศูนย์ คือผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยตามกิจกรรมประจำวัน 6 กิจกรรม ได้ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กทุกคนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดีจึงมีความสนใจและความต้องการที่จะพัฒนาตนเองโดยเข้าร่วมศึกษาในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยทั้งหมดจำนวน 14 คน

1.2 กำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตนเองจึงได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้ โดยกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาคือการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศการสอนดังนี้

1.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการโดยการเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยมาอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะประสบการณ์ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยให้กับผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยโดยสามารถเขียนแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรมและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงได้

1.2.2 การนิเทศภายใน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาแนะนำชี้แนะและปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำแผนประสบการณ์ระดับปฐมวัย 6 กิจกรรมหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย 6 กิจกรรมมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) กำหนดแผน การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา
ผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาและผู้ร่วม
ศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น
แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับ การดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1.การประชุมเชิงปฏิบัติการ 1.1 การประชุมย่อยเพื่อวางแผนดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ	- ได้สภาพปัจจุบันปัญหาของการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย - กำหนดกรอบเนื้อหาในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย	20 กันยายน 2554	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	- การประชุม - การสัมภาษณ์	- แบบบันทึกการประชุม - แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่1)	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

ตาราง 2 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับ การดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1.2 การประชุมย่อย เพื่อวางแผน ดำเนินการประชุมเชิง ปฏิบัติการ	- การจัดเตรียมข้อมูลกรอบเนื้อหา จัดเอกสาร สื่ออุปกรณ์และ ประสานเชิญวิทยากร	15 ตุลาคม 2554	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า	- การประชุม	- แบบบันทึกการ ประชุม	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า

ตาราง 2 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับ การดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1.3 กิจกรรมการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการให้ความรู้ ด้านการจัด ประสพการณ์การ เรียนรู้แบบบูรณา การและการฝึก ปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจใน การจัดประสพการณ์ - สามารถเขียนแผนในการจัด ประสพการณ์ได้ - สามารถจัดกิจกรรมในการจัด ประสพการณ์ได้ 	17-18 พฤศจิกายน 2554	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - วิทยากร 	<ul style="list-style-type: none"> - การทดสอบ ก่อน-หลังการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการ - การสัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบทดสอบก่อน- หลังการประชุมเชิง ปฏิบัติการ - แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 2) 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - วิทยากร

ตาราง 2 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม	ผู้เกี่ยวข้องกับ การดำเนิน กิจกรรม	วิธีเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
2. การนิเทศภายใน 2.1 วางแผนการ นิเทศภายใน	- ประชุมเพื่อวางแผนการนิเทศ - เตรียมสื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือ การนิเทศ	23 ธันวาคม 2554	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า -ผู้นิเทศ	- การประชุม	- แบบบันทึกการ ประชุม	- ผู้ศึกษาค้นคว้า - ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - ผู้นิเทศ
2.2 การให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ	-เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กนำแผนการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการไปสู่ การปฏิบัติได้ - เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กกลุ่มเป้าหมาย สามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณา การได้ - เด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้ เรียนรู้อย่างสนุกสนาน	16-24 มกราคม 2555	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า -ผู้นิเทศ -วิทยากร	- การสังเกต - การประเมิน แผนการจัด ประสบการณ์ สำหรับเด็ก ปฐมวัย	แบบสังเกต (ฉบับที่1,2และ 3) - แบบประเมิน แผนการจัด ประสบการณ์การ เรียนรู้แบบบูรณา การ(ฉบับที่1และ 2)	- ผู้ร่วมศึกษา ค้นคว้า - ผู้นิเทศ

2. การปฏิบัติ (Action)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำร่วมมือกันปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยดังนี้

2.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยได้

2.1.1 ประชุมย่อยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการวางแผนดำเนินการ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 20 กันยายน 2554 โดยประชุมเพื่อทราบสภาพปัญหาของการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย และกำหนดกรอบเนื้อหาในการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย และครั้งที่ 2 ในวันที่ 15 ตุลาคม 2554 เพื่อจัดเตรียมข้อมูลกรอบเนื้อหาจัดเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ และประสานเชิญวิทยากร ให้ความรู้จำนวน 1 คนรวมทั้งทดสอบความรู้ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการของผู้ดูแลเด็ก

2.1.2 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการในวันที่ 17-18 พฤศจิกายน 2555 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านปากกล้วย ตำบลโนนคอม อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

2.2 การนิเทศให้ผู้ดูแลเด็กสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและนำไปจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้

2.3 นิเทศวันที่ 16-24 กุมภาพันธ์ 2555 เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

3. การสังเกต (Observation) เป็นการสังเกตหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บรวบรวมหลักฐานเป็นการได้มาซึ่งข้อมูลการปฏิบัติการที่สะท้อนถึงการบรรลุหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

3.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลและผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดดำเนินการโดยใช้การสังเกตการสัมภาษณ์การจดบันทึกเป็นต้นซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Action Plan)

3.2 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ของข้อมูลทำความเข้าใจและตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อที่จะนำข้อมูลที่เชื่อถือได้ไปสนับสนุนข้อสรุป (Supported Evidence) ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Action)

4. การสะท้อนผล (Reflection) ดำเนินการดังนี้

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ำร่วมกันตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติตามแผนและสะท้อนผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนนำผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนมาปรับปรุงพัฒนาและนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การแบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาตามกลยุทธ์

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาบุคลากรจำนวน 1 ฉบับ

2.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์

แบบบูรณาการ

2.1.3 แบบสังเกตจำนวน3ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการสอนของผู้ดูแลเด็ก

ฉบับที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ฉบับที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

2.1.4 แบบประเมินจำนวน 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็ก

2. ลักษณะของเครื่องมือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 ฉบับ

ใช้สัมภาษณ์ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก

2.2 แบบบันทึกการประชุมจำนวน 1ฉบับเป็นแบบบันทึกการประชุมแบบมี

โครงสร้างยึดแบบตามระเบียบงานสารบรรณ

2.3 แบบทดสอบจำนวน1ฉบับ ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัด

ประสบการณ์แบบบูรณาการก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.4 แบบสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจำนวน

1ฉบับเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้เก็บรวบรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนหลังการประชุมเชิงปฏิบัติ

2.5 แบบสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

จำนวน 1 ฉบับเป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้างมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ใช้สังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กขณะจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.6 แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จำนวน1ฉบับเป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง

มาตราส่วนประมาณค่า 5ระดับ (Rating Scale) ใช้สังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กขณะจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.7 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจำนวน 1 ฉบับมีลักษณะ

เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นแบบประเมินแบบมีโครงสร้างใช้ประเมิน

แผนก่อนการนำไปจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.8 แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการจำนวน 1 ฉบับมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ใช้ประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการระหว่างการจัดประสบการณ์

3. วิธีสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนแยกตามประเภทของเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. แบบบันทึกการประชุม

1.1 ศึกษารูปแบบการบันทึกและการเขียนรายงานการประชุมจากคู่มือการดำเนินงานสารบัญ

1.2 สร้างแบบบันทึกการประชุม

1.3 นำแบบบันทึกการประชุมให้อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

1.4 จัดพิมพ์และนำไปใช้ในการบันทึกข้อมูลต่อไป

2. แบบทดสอบใช้สำหรับทดสอบความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการจัด

ประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเองและหาคุณภาพแบบทดสอบตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรเนื้อหาสาระการเรียนรู้เรื่องพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

2.2 ศึกษาเนื้อหาสาระสำคัญเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบตามวิธีการของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 69-72)

2.4 สร้างแบบทดสอบตามกรอบที่กำหนดนำแบบทดสอบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้คือ อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ เพื่อตรวจแก้ไข

2.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความของแบบทดสอบกับจุดประสงค์และเนื้อหาโดยหาค่า IOC ตามวิธีของโรวินลลี (Rovinelli) และแฮมบลินตัน (Hambleton) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 60) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย

2.5.1 นางสาวญาติ พรหมพัทตร์ ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านปากกล้วย ตำบลโนนคอม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น จบการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.5.2 นางสาวสมถวิล ลองหานาม ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านชุมแพ ตำบลชุมแพ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น จบการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.5.3 นางสาวชลธิชาไถยราช ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนชุมแพชนูปถัมภ์ ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จบการศึกษาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.6 นำแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแนะนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะคือให้ครอบคลุมเนื้อหาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

2.7 จัดพิมพ์แบบทดสอบสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์มีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 78-80) หนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษาของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 154-157)

3.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนรูปแบบการสัมภาษณ์

3.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามกระบวนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุง พบว่าให้เพิ่มหัวข้อการสัมภาษณ์ให้มากขึ้นและให้ปรับปรุงด้านความถูกต้องของการใช้ภาษา

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระให้ข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมพบว่าให้ปรับปรุงด้านความถูกต้องของการใช้ภาษาความสอดคล้องของข้อความและปรับข้อความในบางข้อให้กระชับมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3.7 ดำเนินการปรับปรุงตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบสังเกตมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

4.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสังเกตจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 74-78) หนังสือเทคนิคการวิจัยทางการศึกษาของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 154-157) หนังสือการวิจัยเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยเอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2537 : 94-97)

4.2 กำหนดโครงสร้างเพื่อวางแผนการสังเกตและสิ่งที่ต้องสังเกต

4.3 ดำเนินการสร้างแบบสังเกตให้ครอบคลุมจุดประสงค์เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกระทรวงศึกษาธิการด้านพฤติกรรมการสอนของผู้ดูแลเด็ก

4.4 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมตลอดจนให้คำแนะนำในการปรับปรุงเรื่องของเนื้อหาให้ครอบคลุมและภาษาให้อ่านเข้าใจง่ายและให้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

- 4.5 ปรับปรุงตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระให้ข้อเสนอแนะ
- 4.6 นำแบบสังเกตที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมพบว่าให้ปรับแก้ไขด้านความถูกต้องของการใช้ภาษาข้อคำถามที่ยังไม่ครอบคลุมและปรับข้อความให้กระชับมากยิ่งขึ้นอีก
- 4.7 ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
5. แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ใช้ประเมินแผนการเขียนแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล
เด็กทั้ง 6 กิจกรรมซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
- 5.1 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินจากหนังสือการนิเทศ
การสอนของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 149-161)
- 5.2 จัดสร้างแบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยฉบับร่างเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขพบว่าให้ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำและจัดพิมพ์
- 5.3 นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมพบว่าให้ปรับแก้ไขข้อความของคำถามและ
ความถูกต้องของการใช้ภาษาและให้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
6. แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้ดูแลเด็กใช้
ประเมินแผนการเขียนแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กทั้ง
6 กิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
- 6.1 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินจากหนังสือการนิเทศ
การสอนของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 149-161)
- 6.2 จัดสร้างแบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ปฐมวัยฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขพบว่าพบว่ามีข้อผิดพลาดของคำถาม
และความถูกต้องของการใช้ภาษาและให้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating
Scale) ให้ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำและจัดพิมพ์
- 6.3 นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมพบว่าให้ปรับแก้ไขข้อความของคำถามและ
ความถูกต้องของการใช้ภาษา
- 6.4 ดำเนินการปรับปรุงตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะและจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือ
เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็ก
ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นจำนวน 7 ประเภทได้แก่แบบทดสอบก่อน-หลัง 1 ฉบับ
แบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับแบบสังเกต 2 ฉบับและแบบประเมิน 2 ฉบับตามขั้นตอน P-A-O-R

ระหว่างเดือนกันยายน 2554 - กุมภาพันธ์ 2555 ศึกษาค้นคว้าแล้วสรุปผลการศึกษาและเขียนรายงาน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วงรอบคือ

วงรอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 20 กันยายน 2554 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2555

วงรอบที่ 2 ระหว่างวันที่ 10-20 กุมภาพันธ์ 2555

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่
    - 1.1 แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ
    - 1.2 แบบสัมภาษณ์ (ฉบับ 1 และ 2)
  2. การนิเทศภายในใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่
    - 2.1 แบบสังเกตการสอนของครู
    - 2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของครู
    - 2.3 แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
    - 2.4 แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
- รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้เครื่องมือ ดังตาราง 3

ตาราง 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ	ช่วงเวลา	หมายเหตุ
แบบสัมภาษณ์ 1	ประชุม	
แบบบันทึกการประชุม	ประชุม	
แบบทดสอบก่อน-หลัง	ประชุมเชิงปฏิบัติการ	
แบบสัมภาษณ์ 2	ประชุมเชิงปฏิบัติการ	
แบบสังเกต1	การนิเทศภายใน	
แบบสังเกต2	การนิเทศภายใน	
แบบประเมิน1	การนิเทศภายใน	
แบบประเมิน 2	การนิเทศภายใน	

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาแยกประเภทเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation)

2. การตรวจสอบคุณภาพข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Triangulation)

- 2.1 มิติบุคคลเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากคณะบุคคล 2 ฝ่ายประกอบด้วย

2.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 14 คน

2.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13 คน

2.2 มิติวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการตรวจสอบด้วยมิติวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 8 วิธี

2.2.1 แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน

2.2.2 แบบบันทึกการประชุม ให้เพื่อบันทึกการประชุมของผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

2.2.3 แบบทดสอบใช้กับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าก่อน-หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อต้องการทราบข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.4 แบบสัมภาษณ์ใช้กับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าหลังจากประชุมปฏิบัติการเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.5 การสังเกตการสอนของครูเป็นการสังเกตพฤติกรรมของครูในขณะที่ครูกำลังจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.6 การสังเกตพฤติกรรมครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการเป็นการสังเกตพฤติกรรมของครูในขณะที่ดำเนินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการว่าครูมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใดในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

2.2.7 การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ครูกำลังจัดการสอนแบบบูรณาการว่านักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด

2.2.8 แบบประเมินแผนการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ เป็นการขณะที่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ากำลัง จัดกิจกรรมประสบการณ์แบบบูรณาการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลเครื่องมือแต่ละประเภทแล้วผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาคำตอบและตรวจให้คะแนนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบทดสอบและแบบประเมินผู้ศึกษาค้นคว้าได้มาตรวจสอบเปรียบเทียบระหว่างเครื่องมือชนิดเดียวกันแต่แหล่งผู้ให้ข้อมูลต่างกันส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และจัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมายที่สามารถตอบความมุ่งหมายได้โดยวิธีพรรณนาคำนี้ถึงการตรวจสอบแบบหลายมิติและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของข้อมูลและแปรผลโดยอิงกรอบการศึกษาคือความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแล้วนำเสนอโดยการบรรยาย (Narrative Form) มีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

3.1 การวิเคราะห์การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่นโดยการวิเคราะห์ดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์กลยุทธ์และกิจกรรมของกลยุทธ์ว่าได้ดำเนินการตามเป้าหมายหรือไม่โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติและพรรณนา

3.1.2 การวิเคราะห์การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น ถ้ามีกิจกรรมที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายในวงรอบที่1ต้องนำมาวิเคราะห์และพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและพรรณนา

3.2 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น โดยแยกการวิเคราะห์ดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นวงรอบที่ 1 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการพัฒนาตามขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและพรรณนา

3.2.2 การวิเคราะห์ผลการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นวงรอบที่ 2 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการพัฒนาตามขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ยังไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่ต้องการในวงรอบที่ 1 โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

การแปลผลข้อมูลตามเกณฑ์

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ผลการศึกษาค้นคว่านำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1
2. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
3. การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน การดำเนินการพัฒนาในแต่ละกลยุทธ์ มีรายละเอียด ดังนี้

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า (Research Participants) ร่วมประชุม ในวันที่ 20 กันยายน 2554 เพื่อร่วมกันสรุปปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยสัมภาษณ์ในหัวข้อสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (ฉบับที่ 1) พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว่ามีปัญหาเรื่องการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่นให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไปสอนจริงในชั้น โดยใช้เวลาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน คือ

1.1 วันที่ 17 - 18 พฤศจิกายน 2554 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านปากกล้วย ตำบลโนนคอม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 แผนการดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์
แบบบูรณาการ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วันที่/เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
17 พฤศจิกายน 2554		
09.00 น. - 09.30 น.	พิธีเปิดการประชุมและบรรยายพิเศษ	นายกองค์การบริหารส่วน ตำบลโนนคอม
09.31 น. - 10.00น.	ทดสอบก่อนเรียน	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
10.01 น. - 12.00 น.	แนวคิด ปรัชญา หลักการ โครงสร้าง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักสูตรและการจัดการศึกษาปฐมวัย แนวทางการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้	นางสาญาติ พรหมพักตร์ /ผู้ศึกษาค้นคว้า
12.01 น. - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.01 น. - 14.30 น.	วิทยากรให้ความรู้เรื่อง การบูรณาการ กิจกรรมในเด็ก การจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการ 6 กิจกรรม การสังเกต การ บันทึกและการประเมินพัฒนาการเด็กตาม สภาพจริง การจัดประสบการณ์แบบบูรณา การตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน	นางสาญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
14.01 น. - 16.30 น.	ฝึกปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการ ซักถามปัญหา	นางสาญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า

ตาราง 4 (ต่อ)

วันที่/เวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
18 พฤศจิกายน 2554 09.00 น. - 10.00 น.	วิทยากรทบทวนกิจกรรมที่ร่วมกันทำในวันแรก และบรรยายและสาธิตแนวทางการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรม	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
10.01 น. - 12.00 น.	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอแผนที่เขียนแล้ว เสร็จให้วิทยากรดู	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
12.00 น.-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร	
13.01 น. - 14.00 น.	ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอแผนที่เขียนแล้ว เสร็จให้วิทยากร (ต่อ)	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
14.01 น. - 15.30 น.	วิทยากรและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทบทวน กิจกรรมและสนทนาถึงปัญหาและข้อสงสัย ต่างๆ	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
15.31 น. - 16.00 น.	ทดสอบหลังเรียน	นางสายญาติ พรหมพักตร์/ ผู้ศึกษาค้นคว้า
16.01 น.-16.30 น.	พิธีปิด	นายกองค์การบริหารส่วน ตำบลโนนคอม

1.2 วันที่ 17 พฤศจิกายน 2554 เวลา 09.00 น. - 12.00 น. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 16 คน เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและวิทยากรผู้ให้ความรู้ คือ อาจารย์สายญาติ พรหมพักตร์ ซึ่งเป็นครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านปากกล้วย ตำบลโนนคอม อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเริ่มเวลา 09.00 น. พิธีเปิดพร้อมบรรยายพิเศษ โดยสิบตรี สุภาพ พรหมพาร์ักษ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอม ต่อจากนั้นวิทยากรทักทายและได้มอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทำแบบทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า แล้ววิทยากรได้ให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงแนวคิด ปรัชญา หลักการ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักสูตรและการจัดการศึกษาปฐมวัย แนวทางการจัดประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การบูรณาการกิจกรรมในเด็ก การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 กิจกรรม การสังเกต การบันทึกและการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริง การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตลอดจนหลักและวิธีการการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

แบบบูรณาการ โดยนำคู่มือหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ซักถามปัญหาข้อสงสัยจนเป็นที่เข้าใจ

ภาคบ่าย เวลา 13.00 - 16.00 น. วิทยากรได้มอบหมายให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าแต่ละคนฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ คนละ 1 แผน โดยวิทยากรได้ทำการชี้แจงให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาในแต่ละกิจกรรมและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เขียนแล้วเสร็จในที่ประชุม โดยมีวิทยากรได้วิเคราะห์หา จุดเด่น จุดด้อย และตรวจประเมินแผนการจัดประสบการณ์การของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของวิทยากร ด้วยความตั้งใจ

1.3 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2554 เวลา 09.00-12.00 น. วิทยากรได้ทบทวนกิจกรรมที่ร่วมกันปฏิบัติในวันแรกและวิทยากรได้บรรยาย และสาธิต แนวทางการจัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย 6 กิจกรรมในชั้นเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง การจัดกิจกรรมเสรี และการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา วิทยากรได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี่ความสนใจ ตั้งใจ

เวลา 13.00-16.00 น. วิทยากร และกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่าร่วมกันทบทวนกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินมาตั้งแต่วันแรกและสนทนาถึงปัญหาและข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้ง 6 ขั้นตอน ต่อจากนั้นให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอผลงานโดยนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เขียนไว้คนละ 1 แผน โดยมีวิทยากรเป็นที่ปรึกษา เสนอแนะปรับปรุงแก้ไขการฝึกปฏิบัติจริง ในจุดที่บกพร่องและยังไม่สมบูรณ์ จากนั้นกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว่าร่วมกันสรุป ข้อมูล แก้ไขปัญหาต่างๆร่วมกันจนเป็นที่น่าพอใจ และวิทยากรให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำแบบทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการทดสอบดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	คะแนนก่อน การประชุม เชิง ปฏิบัติการ	ร้อยละ	คะแนนหลังการ ประชุมเชิง ปฏิบัติการ	ร้อยละ	คะแนน เพิ่ม
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม(1)	13	43.00	25	83.33	12
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม(2)	12	40.00	24	80.00	12
ผู้ดูแลเด็กบ้านนาฝายเหนือ	17	56.66	26	86.66	9
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านสว่างโนนสูง	18	60.00	27	90.00	9
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านนาน้ำขำ	14	46.66	25	83.33	11
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองใต้	13	43.00	27	90.00	14
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านดงสระคร่าน	17	56.66	25	83.33	8
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านหนองแห้ว	11	36.66	24	80.00	13
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านวังสวาบ	14	46.66	25	83.33	11
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านเขาวง	18	60.00	26	86.66	8
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านห้วยซ้อ	15	50.00	27	90.00	12
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองเหนือ	21	70.00	27	90.00	6
ครูผู้ดูแลเด็กวัดท่ากระเปือ	17	56.66	25	83.33	8
ผู้ครูดูแลเด็กวัดเฉลียงทอง	19	63.33	24	80.00	5
รวมเฉลี่ย	15.64	52.09	25.50	78.56	9.85

จากตาราง 5 พบว่า ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ผลคะแนนทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 15.64 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.09 หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.56 และมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 9.85 คะแนน แสดงว่ากลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการมีส่วนช่วยให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการและจากข้อมูลที่ได้จากใช้แบบสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ (ฉบับที่ 2) รวบรวมได้ดังนี้

“...แต่ก่อนรับเด็กแล้วก็ให้เข้าแถว เคารพธงชาติ ต่อจากนั้นก็ปล่อยให้เด็กเล่นตามสบาย ถึงเวลาให้กินอาหาร แล้วก็นอน ต่อไปนี้ต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กให้ครบทุกประสบการณ์ ในแต่ละวันเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ วัดสามัคคีธรรม. 17 พฤศจิกายน 2554 : สัมภาษณ์)

“...จากการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้มีความรู้และความเข้าใจในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็ก ทุก ๆ กิจกรรม และจะนำไปปฏิบัติต่อไป...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านนาฝายเหนือ. 17 พฤศจิกายน 2554 : สัมภาษณ์)

“...การจัดประชุมในครั้งนี้ทำให้มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรปฐมวัยมากยิ่งขึ้น และสามารถ นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ได้...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ วัดท่ากระเปือ. 17 พฤศจิกายน 2554: สัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กนั้นสำคัญมาก ทุก ๆ กิจกรรมมีความสำคัญ ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมได้ทุก ๆ กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริม ประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็นต้องจัดให้เด็ก เมื่อประชุมแล้วมั่นใจว่าสามารถทำได้ทุกกิจกรรม ต่อไปนี้เด็กคงสนใจ และไม่เบื่อ ที่จะเรียน...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านเขาวง. 18 พฤศจิกายน 2554 : สัมภาษณ์)

การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 1

1. สรุปผลหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

สรุปผลหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความพอใจ การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์

สำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และการรับ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากวิทยากรอย่างใกล้ชิดจนทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้อย่าง มั่นใจ และมีความตั้งใจและมั่นใจว่าสามารถจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ และเกิดความมั่นใจ ในการนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้สอนจริงในชั้นเรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าส่วนหนึ่งเห็นว่าควร นำแผนการจัดประสบการณ์ที่ฝึกเขียนไว้ ไปทดลองสอนเพื่อปรับปรุง แก้ไขก่อนนำไปปฏิบัติจริง

2. การนิเทศภายใน

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้บุคลากร มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนแผนและการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

โดยขอความอนุเคราะห์นางสายญาติ พรหมพัทตร์ วิทยากรที่มาบรรยายให้ความรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการนิเทศโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทั้ง 14 คน ในระหว่างวันที่ 16-24 มกราคม 2555 ตั้งแต่เวลา 08.30-16.30 น. กิจกรรมนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 ประเภท คือ แบบสังเกตการสอนของครู แบบการสังเกตพฤติกรรมของครู แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการและแบบจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

ตาราง 6 กำหนดการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้รับผิดชอบ
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม(1)	16 ม.ค. 2555	08.30-12.00	นางสายญาติ พรหมพัทตร์ ผู้ศึกษาค้นคว้า
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม(2)	16 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านนาฝายเหนือ	17 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านสว่างโนนสูง	17 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านน่าน้ำชำ	18 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองใต้	18 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านดงสระคร่าน	19 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านหนองแห้ว	19 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านวังสวาบ	20 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านเขาวง	20 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านห้วยซ้อ	23 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองเหนือ	23 ม.ค. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กวัดท่ากระเปือ	24 ม.ค. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กวัดเฉลียงทอง	24 ม.ค. 2555	13.00-16.30	

2.1 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ตามกรอบการศึกษาค้นคว้าพบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนและสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แต่ในด้านความเหมาะสมยังมีบางส่วนที่ต้องพิจารณาปรับปรุง โดยสามารถกำหนดหัวเรื่องได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546

ตาราง 7 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
การกำหนดหัวเรื่องและสาระสำคัญ		
1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก	3.45	มาก
2. ตรงกับความต้องการและสนใจของเด็ก	2.76	ปานกลาง
3. สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต	3.20	ปานกลาง
4. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างกลมกลืน	3.35	ปานกลาง
จุดประสงค์การเรียนรู้		
5. จุดประสงค์นำทางชัดเจน	4.50	มาก
6. จุดประสงค์นำทางสอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง	4.38	มาก
7. จุดประสงค์ปลายทางชัดเจน	3.85	มาก
ประสบการณ์สำคัญ		
8. ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	4.45	มาก
9. ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ	4.55	มากที่สุด
10. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	4.65	มากที่สุด
11. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	4.55	มากที่สุด
กระบวนการจัดประสบการณ์		
12. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.65	มากที่สุด
13. กิจกรรมสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.55	มาก
14. กิจกรรมครบ 6 กิจกรรมหลัก	4.75	มากที่สุด
15. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	4.61	มากที่สุด

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
16. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำและแสดงออก	4.59	มาก
17. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติ	4.85	มาก
18. นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	4.45	มาก
สื่อ		
19. ตรงและครบตามจุดประสงค์และเนื้อหา	4.52	มาก
20. ขนาดเหมาะสม	4.65	มากที่สุด
21. สวยงามและจูงใจ	3.95	มาก
22. ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.85	มาก
การวัดและประเมินผล		
23. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.65	มากที่สุด
24. สอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย	4.79	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.32	มาก

จากตาราง 7 สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1 พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1 ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.32 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหา ค่าเฉลี่ยน้อยได้ดังนี้ การวัดและประเมินผล เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.72 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนการจัดประสบการณ์ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ประสบการณ์สำคัญ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.55 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สื่อ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก จุดประสงค์การเรียนรู้เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.24 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และการกำหนดหัวเรื่องและสาระสำคัญเฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ผลการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการศึกษาค้นคว้า พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีการจัดประสบการณ์ ในทุกหัวข้อ มีค่าเฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.61 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. จัดประสบการณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.55	มากที่สุด
2. ดำเนินงานตามขั้นตอนเข้าใจง่าย	4.52	มากที่สุด
3. การใช้เทคนิคและวิธีการสอนเหมาะสม	4.75	มาก
4. การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.76	มากที่สุด
5. การใช้สื่อสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ/กิจกรรม	4.75	มากที่สุด
6. การใช้สื่อถูกต้องเหมาะสม คล่องแคล่ว กระชับ	4.75	มากที่สุด
7. การใช้ภาษาเข้าใจง่าย	4.75	มาก
8. น้ำเสียง อักขระ และอารมณ์	4.55	มากที่สุด
9. การใช้คำถาม	4.55	มากที่สุด
10. การเสริมแรง	4.55	มากที่สุด
11. การปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน	4.65	มากที่สุด
12. บรรยากาศที่ดีในห้องเรียน	4.25	มาก
13. กิจกรรมมีความน่าสนใจและเหมาะสม	4.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.61	มากที่สุด

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการใน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ (แบบสังเกต 1) ขณะดำเนินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การนำเข้าสู่บทเรียนการดำเนินการสอนและการสรุปบทเรียน ทุกคนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 ดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

รายการ/กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
การนำเข้าสู่บทเรียน		
1. ได้รับความสนใจของเด็ก	4.65	มากที่สุด
2. วัดความสนใจของเด็ก	4.55	มากที่สุด
3. เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์	4.78	มากที่สุด
4. บอกจุดประสงค์และแนวทางการจัดประสบการณ์	4.65	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ/กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
การดำเนินการสอน		
1. เนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์	4.55	มากที่สุด
2. อธิบายตามลำดับขั้นตอนทำความเข้าใจและใช้ภาษาได้ถูกต้อง	4.50	มาก
3. ตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่จัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับชีวิตจริง	4.76	มากที่สุด
4. ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลายแบบเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	4.52	มากที่สุด
5. ให้ความสนใจกับเด็กอย่างทั่วถึง	5	มากที่สุด
6. ตรวจสอบความสนใจของเด็กระหว่างจัด	4.54	มาก
7. ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา	4.68	มากที่สุด
8. ใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างเหมาะสม	4.50	มาก
9. เลือกใช้สื่ออย่างถูกต้องและเหมาะสม	5	มากที่สุด
10. จัดกลุ่มเด็กได้สัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์	5	มากที่สุด
11. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของกลุ่มเด็กหรือรายบุคคล	4.85	มากที่สุด
12. ฝึกให้เด็กพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเองเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.55	มากที่สุด
การสรุป		
1. สรุปได้กะทัดรัดช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดตรงตามจุดประสงค์	4.55	มากที่สุด
2. ส่งงานหรือให้เด็กเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไป	4.65	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.90	มากที่สุด

2.4 แบบสังเกตการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อใช้สังเกตการณ์สอนของครู โดยใช้แบบสังเกต การสอนของครูผู้ดูแลเด็ก (แบบสังเกต 1) ขณะดำเนินการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ พบว่าครูผู้ดูแลเด็กทุกคนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ทุกคนเท่ากับ 4.69 ระดับคุณภาพมากที่สุด ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการสอนของครูผู้ดูแลเด็กการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	4.65	มากที่สุด
2. มีการใช้คำพูด ท่าทาง และให้กำลังใจ	4.55	มากที่สุด
3. ใช้วิธีการกระตุ้นเร้าความสนใจผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม	4.50	มาก
4. ใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา	5	มากที่สุด
5. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง	5	มากที่สุด
6. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่แจ่มใสเป็นมิตร	4.85	มากที่สุด
7. มีการสรุปบทเรียน	4.65	มากที่สุด
8. มีการประเมินผลระหว่างเรียน	4.55	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.50	มาก
เฉลี่ย	4.69	มากที่สุด

สรุป ผลการดำเนินการพัฒนาด้วยกิจกรรมนิเทศภายใน สามารถพัฒนาผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้ทั้ง 6 ขั้นตอนแต่เนื่องจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าบางคนยังไม่คุ้นเคยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ รวมถึงยังขาดความชำนาญในขั้นตอนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และยังมี ความกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ดังนั้น หลังจากจบกิจกรรมพัฒนา ด้วยการนิเทศภายในแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในจุดบกพร่องที่ยังไม่เข้าใจ หาข้อสรุปและสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเพื่อปรับ พัฒนาให้ดีขึ้น โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดหาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเพิ่มเติม

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

1. ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2555 ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมกันเพื่อวางแผนดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ที่ประชุมมีมติใช้กิจกรรมการพัฒนาด้วยกิจกรรมการนิเทศภายใน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้

แบบบูรณาการได้ทั้ง 6 ขั้นตอน ทำการนิเทศโดย วิทยากรและผู้ศึกษาค้นคว้า นิเทศซึ่งกันและกัน และจากผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล 1 ฉบับ คือ แบบประเมินแผนการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการ (ฉบับที่ 1) มีเป้าหมายเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กนำแผนการจัด ประสบการณ์และรูปแบบกิจกรรมที่เตรียมไว้ไปดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน ตั้งแต่ วันที่ 13-21 กุมภาพันธ์ 2555 ดังตาราง 11

ตาราง 11 กำหนดการนิเทศภายในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้รับผิดชอบ
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม (1)	13 ก.พ. 2555	08.30-12.00	นางสายญาติ พรหมพัทธร ผู้ศึกษาค้นคว้า
ครูผู้ดูแลเด็กวัดสามัคคีธรรม (2)	13 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านนาฝายเหนือ	14 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านสว่างโนนสูง	14 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านน้ำซำ	15 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองใต้	15 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านดงสะคร่าน	16 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านหนองแห้ว	16 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านวังสวาบ	17 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านเขาวง	17 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านห้วยซ้อ	20 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กบ้านชำภูทองเหนือ	20 ก.พ. 2555	13.00-16.30	
ครูผู้ดูแลเด็กวัดท่ากระเปือ	21 ก.พ. 2555	08.30-12.00	
ครูผู้ดูแลเด็กวัดเฉลียงทอง	21 ก.พ. 2555	13.00-16.30	

2. การนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อนิเทศการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้นำแบบ สังเกตการณ์สอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ร่วมศึกษาและผู้ศึกษาค้นคว้าว่าจะมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ

2.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กกำหนดชื่อเรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ กระตุ้นความอยากรู้ที่เป็นเรื่องหลักคนละ 1 เรื่อง ครูผู้ดูแลเด็กเล็กสามารถกำหนดชื่อเรื่องได้ทำให้นักเรียนสนใจเนื่องจากเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว

2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กศึกษาจุดประสงค์หลักและ เนื้อหาที่จะนำมาบูรณาการ กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของเรื่องที่จะสอนให้ครอบคลุม พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา

ครูผู้ดูแลเด็กเล็กสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดหวังและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 ในเรียนของนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 การกำหนดเนื้อหาย่อ ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping) จากประเด็นหลักของเรื่องที่จะสอน สามารถกำหนดเนื้อหาย่อได้สัมพันธ์กับความคิดหลัก
 ได้คล่องขึ้นกว่าเดิม

2.4 การวางแผนการสอน ให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กกำหนดรายละเอียดการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ตามแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ที่ครอบคลุมหัวข้อสำคัญ คือ สารสำคัญ จุดประสงค์
 การเรียนรู้ เนื้อหา สื่อและแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ครูผู้ดูแลเด็กเล็ก
 สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้เสร็จทันเวลา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และตั้งชื่อเรื่องได้
 น่าสนใจ

2.5 ปฏิบัติการสอนเป็นการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการให้ครูผู้ดูแลเด็ก
 เล็กนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เขียนด้วยตนเองไปใช้สอนจริงกับนักเรียน
 โดยดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ เตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้
 พร้อม สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากเดิมที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีการเชื่อมโยงการ
 เรียนรู้จากเนื้อหาหนึ่งไปสู่อีกเนื้อหาหนึ่งเป็นการบูรณาการทำให้พฤติกรรมนักเรียนเปลี่ยนไปมีความ
 กระตือรือร้น อยากรู้มากขึ้น

ตาราง 12 ผลการประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
การกำหนดหัวเรื่องและสาระสำคัญ		
1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก	4.59	มากที่สุด
2. ตรงกับความต้องการและสนใจของเด็ก	4.76	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต	4.60	มากที่สุด
4. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างกลมกลืน	4.59	มากที่สุด
จุดประสงค์การเรียนรู้		
5. จุดประสงค์นำทางชัดเจน	4.59	มากที่สุด
6. จุดประสงค์นำทางสอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง	4.48	มากที่สุด
7. จุดประสงค์ปลายทางชัดเจน	4.85	มากที่สุด
ประสบการณ์สำคัญ		
8. ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	4.55	มากที่สุด
9. ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ	4.55	มากที่สุด
10. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม	4.65	มากที่สุด
11. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	4.55	มากที่สุด
กระบวนการจัดประสบการณ์		
12. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.65	มากที่สุด
13. กิจกรรมสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.55	มากที่สุด
14. กิจกรรมครบ 6 กิจกรรมหลัก	4.75	มากที่สุด
15. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน	4.61	มากที่สุด
16. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำและแสดงออก	4.59	มากที่สุด
17. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติ	4.85	มากที่สุด
18. นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	4.75	มากที่สุด
สื่อ		
19. ตรงและครบตามจุดประสงค์และเนื้อหา	4.52	มากที่สุด
20. ขนาดเหมาะสม	4.65	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
21. สวยงามและจูงใจ	4.56	มากที่สุด
22. ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.85	มากที่สุด
การวัดและประเมินผล		
23. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.65	มากที่สุด
24. สอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย	4.79	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.66	มากที่สุด

จากตาราง 12 สรุปผลประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 2 พบว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ วงรอบที่ 1 ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกคน เท่ากับ 4.66 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยสามารถเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อยได้ดังนี้ จุดประสงค์การเรียนรู้ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.75 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด การวัดและประเมินผล เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.72 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนการจัดประสบการณ์ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.67 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด การกำหนดหัวเรื่องและสาระสำคัญ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.65 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สื่อ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.64 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ประสบการณ์สำคัญ เฉลี่ยทุกคนเท่ากับ 4.75 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

“...มีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การสอนแบบบูรณาการได้ และสามารถเขียนแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็น...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านหนองแห้ว. 10 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...เมื่อนักเรียนซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ดิฉันจะกล่าวชมให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีความกล้า รู้สึกว่านักเรียนจะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ วัดสามัคคีธรรม. 12 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ รวมถึงนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมที่จัดในครั้งนี้เป็นอย่างดี...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านน่าน้ำขำ. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...ได้รับการดูแลให้ความช่วยเหลือทำให้มีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมากยิ่งขึ้น...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านชำภูทอง. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...สามารถใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมได้พอดี นักเรียนมีความสุขกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม...”

(ผู้ดูแลเด็กศูนย์ฯ บ้านหนองแห้ว. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

“...สังเกตว่าครูมีความรู้ ความมั่นใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการมากขึ้น ส่วนคนที่ยังมีความบกพร่องอยู่ในวงรอบที่ 1 ก็จะมาซักถามแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนละวิทยากร ในประเด็นที่ต้องการแก้ไข...”

(วิทยากร. 15 กุมภาพันธ์ 2555 : สัมภาษณ์)

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

จากการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการนิเทศภายใน โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวม ข้อมูล 1 ฉบับ คือ แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ (ฉบับที่ 1) สามารถพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน ขั้นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นการกำหนดเนื้อหาย่อย ขั้นการวางแผนการสอน ขั้นการปฏิบัติการสอน ขั้นการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอนได้ดีมากขึ้น มีการใช้สื่อ เกมมากขึ้น สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง มีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการด้านผู้เรียน นักเรียนสนุกกับการเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออกหลังจากการพัฒนาในวงรอบที่ 2 สิ้นสุดลง ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประชุมปรึกษาหาข้อสรุป ทำการสะท้อนผลการพัฒนา ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเขียนแผนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้ศึกษาค้นคว้านำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพานจังหวัดขอนแก่นมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. เพื่อให้บุคลากรสามารถเขียนแผนการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการ
3. เพื่อให้บุคลากรสามารถนำแผนการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการไปสอนจริงในชั้นเรียน

สรุปผล

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาพบว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น ยังไม่ประสบผลสำเร็จชุมชนยังไม่ยอมรับเท่าที่ควรซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาพบปัญหาที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยได้แก่ด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้เช่นพื้นที่สีเขียวสนามเด็กเล่นเครื่องเล่นความปลอดภัยธรรมชาติรอบตัวหรืออุปกรณ์อื่นที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นการอบรมเลี้ยงดูให้รับประทานอาหารกลางวันอาหารเสริม (นม) ให้พักผ่อนและให้เด็กเล่นตามอิสระเท่านั้นในการจัดประสบการณ์สำคัญครูผู้ดูแลเด็กยังใช้รูปแบบเดิมคือเป็นไปในลักษณะการบรรยายการบอกเล่าท่องจำการเรียนรู้โดยยึดครูเป็นศูนย์กลางซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้จัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยในลักษณะการบูรณาการผ่านการเล่นให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้และพัฒนาร่างกายอารมณ์-จิตใจสังคมและสติปัญญาไปพร้อมๆกันซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงหลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่นด้วยกลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ แบบทดสอบก่อน-หลัง การสัมภาษณ์การสังเกต และการประเมินแผนการจัดประสบการณ์การ ประเมินการจัดประสบการณ์แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนคือ การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน มีการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสามารถสรุปเป็นหัวเรื่องที่จะสอนได้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความเข้าใจสามารถกำหนดจุดประสงค์การสอนได้ การกำหนดเนื้อหา ย่อยสามารถกำหนดเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนการเตรียมการสอนได้อย่างเหมาะสมมีการ ใช้ทักษะและเทคนิคในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเกิดความมั่นใจในการเขียนแผนการสอนสามารถ จัดกิจกรรมได้ตามขั้นตอนเป็นอย่างดีมีการใช้สื่ออย่างเหมาะสมนักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมมากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมมีความสุขสนุกสนานในกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายมีความพึง พอใจในการดำเนินการพัฒนาผลการวิเคราะห์กับเป้าหมายตามกรอบการศึกษาทั้ง 3 ด้านได้แก่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการความสามารถในการเขียนแผนการจัด ประสบการณ์แบบบูรณาการและความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการพบว่า กลุ่มเป้าหมายบรรลุตามกรอบทั้ง 3 ด้าน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน โดยใช้ หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบ บูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น มีผลการ ดำเนินการที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ด้วยกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสามารถพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนคือการกำหนด หัวเรื่องที่จะสอนมีการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และสามารถสรุปเป็นหัว เรื่องที่จะสอนได้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้มีความเข้าใจสามารถกำหนดจุดประสงค์การสอนได้ การกำหนดเนื้อหาย่อยสามารถกำหนดเนื้อหาสาระได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนการวางแผนการสอนมี ความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนและเห็นความสำคัญของการเขียนแผนการปฏิบัติการสอนมี ความรู้ความเข้าใจในหลักการสอนการใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ปฐมวัยการประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอนมีความรู้ในหลักการสังเกตพฤติกรรมเด็กการประเมิน พัฒนาการเด็กการประเมินแผนการสอนเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 70) ได้กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรคือการฝึกอบรมและการพัฒนา โดยกระบวนการปฏิบัติงานศิริลักษณ์ พิลาภกัน (2547 : 16-19) ได้กำหนดแนวทางพัฒนาบุคลากร ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ได้แก่การประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาในทาง ปฏิบัติระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาอย่างดีแล้วและผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความตั้งใจที่จะ

แก้ไขปัญหาล่าช้าด้วยการปฏิบัติจริงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิราศ ชมจุมจัง (2550 : 98-131) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮีจังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 6 ขั้นตอนโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบทดสอบก่อน-หลังแบบประเมินแผนแบบสัมภาษณ์ครูแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แบบสังเกตการจัดประสบการณ์แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์กิ่งอำเภอหนองฮีจังหวัดร้อยเอ็ดโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในทำให้บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและจัดประสบการณ์แบบบูรณาการตามขั้นตอน 6 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดีแต่ยังมีจุดอ่อนในด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
 บูรณาการด้วยกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บุคลากรกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ 6 ขั้นตอนได้เป็นอย่างดีและมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของแผนการสอนสามารถเขียนแผนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาพร เนติรัตน์ (2549 : 66-99) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอนุบาลชั้นสุดา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ก่อนดำเนินงานพัฒนาครู ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ หลังจากที่ได้ดำเนินการโดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และการประชุมสรุปผลในวงจรที่ 1 ทำให้ครู มีความรู้และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณา แต่ยังไม่มีความมั่นใจ จึงดำเนินการในวงจรที่ 2 โดยนำกิจกรรมการนิเทศ เป็นกิจกรรมการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจและสร้างความเข้าใจกับครู ปรากฏว่า ทำให้ครูเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยสามารถสร้างเครื่องมือในการจัดประสบการณ์บูรณาการ ได้ดีการพัฒนาครูด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กิจกรรมทำให้ครูเกิดทักษะในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ สามารถเขียนแผนในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ และสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาครูและนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในวงจรที่ 2 พบว่ามีการนำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้เทคนิคสร้างความสนใจและทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาแล้วการสอนดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนโดยใช้เทคนิคบรรยายและอธิบายให้นักเรียนสาคิดและกระบวนการกลุ่มนักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นครูมีความมั่นใจในการสอนและมีความแม่นยำในเนื้อหามากขึ้นขั้นสรุปการสอนมีการสรุปบทเรียนโดยครูและนักเรียนได้ร่วมกันสรุปและมีกิจกรรมการทำงานตามใบงานที่ได้มอบหมายให้รูปแบบในการใช้สื่อการสอนใช้สื่อที่ผู้สอนจัดทำขึ้นจากวัสดุต่างๆที่มีอยู่ในท้องถิ่นการใช้สื่อมีความเหมาะสมแต่เวลาในการใช้สื่อบางครั้งไม่เพียงพอกับเวลาที่สอนการปกครองชั้นเรียนและการจัดบรรยากาศดีมีความเป็นธรรมชาตินักเรียนให้

ความสนใจการเรียนและไม่เครียดการประเมินผลวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลครูใช้คำถามและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะนั่งเรียนมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมภาร ชันฉวีตร (2551 : 66-104) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์วนาราม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร พบว่าก่อนดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการครูผู้ดูแลเด็กสอนเด็กโดยการบรรยายการบอกให้ทำโดยมีลักษณะครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กฝ่ายเดียวหลังจากได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้แต่ยังไม่มีคามชำนาญ และสามารถจัดประสบการณ์แบบบูรณาการได้แต่ยังไม่มีคามมั่นใจการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงานและการนิเทศภายในพบว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดหัวข้อที่จะสอน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดเนื้อหาอย่างวางแผนการจัดประสบการณ์จัดประสบการณ์และประเมินปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความมั่นใจในการนำไปใช้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยควรมีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและการนิเทศการภายใน เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป
2. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรมีหลายกลยุทธ์แต่ละกลยุทธ์มีความเหมาะสมกับด้านที่จะพัฒนาและความต้องการของบุคลากรแต่ละคนแตกต่างกันพัฒนาบุคลากรจึงควรศึกษาความต้องการในด้านที่ต้องการพัฒนาและกลยุทธ์ในการพัฒนาเช่นการประชุมเชิงปฏิบัติการการสาธิตการสอนการทำวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ
3. ควรมีการเผยแพร่ความรู้และเทคนิคการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยแก่บุคลากรคนอื่นๆ และเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาอื่นๆ ด้วย
4. ควรมีการนำกลยุทธ์รูปแบบต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเช่นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรม การวิจัยในชั้นเรียน การศึกษาดูงาน
5. วิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการควรเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ความสามารถ และมีประสบการณ์โดยตรงในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
6. การนิเทศผู้นิเทศนอกจากมีความรู้แล้วจะต้องมีประสบการณ์โดยตรงในการศึกษาและควรนิเทศแบบกัลยาณมิตรอย่างต่อเนื่อง
7. การบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องและใกล้ตัวเด็กมากที่สุดโดยในหนึ่งกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้หลายทักษะและประสบการณ์สำคัญ
8. การจัดประสบการณ์ควรให้เด็กได้เรียนรู้อย่างธรรมชาติที่สุด

9. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างต่อเนื่อง

10. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือพาไปศึกษาดูงานเพื่อให้ครูได้เกิดประสบการณ์ตรงและเกิดความตระหนักรู้สามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

11. ควรมีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปยังโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อขยายผลการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

12. โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสม

13. ควรมีการจัดประกวดครูต้นแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้คณะครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง

14. การตรวจแผนการจัดการประสบการณ์ช่วยทำให้ครูมีความมั่นใจในแผนการสอนมากขึ้นเพราะได้ผ่านกระบวนการตรวจจากเพื่อนร่วมงานและได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการประสบการณ์ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการตรวจแผนการจัดการประสบการณ์โดยจัดเวลาให้เพียงพอเพื่อจะได้ตรวจแผนและให้คำแนะนำในการเขียนแผนได้อย่างละเอียด

15. หน่วยงานทางการศึกษาคควรมีคณะนิเทศหรือผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะแก่ครูผู้สอนในด้านต่างๆเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลให้แก่ครูผู้สอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรูปแบบต่างๆ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการเพื่อเพิ่มความรู้ประสบการณ์ในการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรศึกษารูปแบบของการจัดการเรียนการสอนบูรณาการในรูปแบบต่างๆ เช่น การสอนบูรณาการแบบคู่ขนานการสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการและการสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะเพื่อจะได้ทราบวิธีการจัดการเรียนการสอนบูรณาการแต่ละแบบและได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนบูรณาการที่เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงานที่จะนำไปพัฒนาหรือศึกษาค้นคว้า

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี).
กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน, 2546.
- . แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักนิเทศและมาตรฐาน
การศึกษาพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- . หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,
2546.
- กรมการพัฒนาชุมชน. การพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2541.
- . คู่มือระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับผู้ดูแลเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น,
2544.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป.
- กรมวิชาการ. หลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2540.
- กรมสามัญศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- กมลภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์พับลิเคชั่น, 2544.
- กิตติมาปรีดีดิลก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2532.
- กัลยาพร เนติรัตน์. การพัฒนานุเคราะห์ในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการอนุบาลรัฐสุดา
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- เขียน วันทนิยตระกูล. หลักการและวิธีการสอน. มหาลัษณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตลำานา,
2551.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี)
พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- จินตนา พัฒนพงศ์ธร. พัฒนาเด็กตามวัย และการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย. นนทบุรี :
สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2547.

- ชนชชงค์ วงศ์เวียง. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลฝักแว่น อำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2538.
- ฐิระ ประवालพฤษ. การพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2538.
- แถวทอง มาตยะโค. การศึกษาการปฏิบัติตามวิธีพัฒนาบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.
- ธนิตา คำเพราะ. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านกอกหนองผือ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- ธีรภูมิ ประทุมมนพรัตน์. คู่มือนิเทศภายในโรงเรียน. สงขลา : เทมการพิมพ์, 2523.
- นริศราชม จูมจิง. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเด่นราษฎร์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2550.
- นิเวทย์ บุญโยธา. ผลการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโรงเรียนบ้านฝาย อำเภอคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เขต 1. การศึกษาค้นคว้า อิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- พฤทธิ พิรุณห์. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนอนุบาล ลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- พิพัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุล การพิมพ์, 2530.
- นารี ศิริทรัพย์. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., ม.ป.ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- ประวิต เอราวรรณ์. การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- ประภัสสร ประทุมตา การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก เทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- พิพัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2530.
- พลอยพัชชา อามาตย์. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าจิว อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.

- ภิญโญ สาร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2542.
- วิริยะ บุญยะนิวาสน์. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- วิเศษ ชินวงศ์. “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ,” วารสารวิชาการ. 4(10) : 26-27 : ตุลาคม, 2543.
- โรงเรียนเมืองพัทยา 3 (สว่างฟ้าพัฒนาราม). หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย. ชลบุรี : โรงเรียนเมืองพัทยา 3 (สว่างฟ้าพัฒนาราม), 2546.
- สมโชค กางรัมย์. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าเลไลยก์ อำเภอบัวใหญ่ ราชจังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2545.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมภาร ชันธิวัตร. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพิทักษ์นาราม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สนอง เครือมาก. คู่มือการสอบและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2535.
- สัจด์ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษาหลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530.
- สนั่น มีสัจธรรม. การพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2546.
- สุกัญญา แก้วจันลา. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัวลาย อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุธาสิณี ประจำเมือง. การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสังข์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2544.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. “การนิเทศภายในหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน,” วารสารวิชาการ. 5(8) : 25-31 ; สิงหาคม, 2545.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์และเกณฑ์การประเมินระดับก่อนปฐมศึกษามาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- . คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. คู่มือการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ :
พัฒนาการศึกษา, 2544.
- อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : ดวงกลมชัย, 2544.
- อนามัย,กรม. คู่มือผู้ดูแลเด็ก เพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2546.
- Harzler, Deborah S. “A Meta – Analysis Conducted On Integrated Curriculum
Programs and Their Effects on Student Achievement,” Dissertation
Abstracts International. 61(3) : 865-A ; September, 2000.
- Jones, Shelly Monika. “Characterization of Instruction in Integrated Middle
Scholl Mathematics and Science Classrooms,” Dissertation Abstracts
International. 64(4) : 1202-A ; October, 2003.
- King, Bobbie Jean. “The Effect of Integrated Teaching Styles on the
Mathematics Performance of Eighth – Grade Students in a Prealgebre
Class,” Dissertation Abstracts International. 64(9) : 3179-A ; March, 2004.
- Maxwell, Wendy Jean. “Evaluating the Effectiveness of the Accelerative
Integrated Method of Teaching French a Second Language,” Dissertation
Abstracts International. 36(6) : 1473-A ; December, 2001.
- Whatley, Clemmie B. “Initiation, Implementation and Influence of an Integrated
Learning System in the Mathematics Classrooms of One Urban a
African American Scholl : A Case Study,” Dissertation Abstracts
International. 64(10) : 3598-A ; April, 2004.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบบันทึกการประชุม
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....น.

สถานที่ .....

ผู้เข้าประชุม

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ

ผู้ไม่เข้าประชุม

.....
 .....

ผู้เข้าร่วมประชุม

.....
 .....

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

.....
 .....

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่.....

.....
 .....

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่.....

.....
 .....

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเสนอเพื่อทราบ

.....
.....

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อพิจารณา

.....
.....

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่นๆ

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้จัดรายงานการประชุม
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(.....)

**แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
(ฉบับที่ 1)**

ผู้ถูกสัมภาษณ์ .....ชั้น.....
 วัน เดือน ปี .....เวลา.....
 สถานที่ .....
 ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง การสัมภาษณ์ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ สัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อต้องการทราบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

แบบทดสอบผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้ทดสอบ.....

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ .....

สถานที่สอบ .....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้ มี 30 ข้อ เป็นข้อสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ให้เลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วกาเครื่องหมาย (X) ลงในข้อที่ถูก

3. เกณฑ์การผ่าน ต้องทำถูก 23 ข้อ ขึ้นไป

1. คุณลักษณะของครูในข้อใดที่สำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ

ก. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ข. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ค. ทำงานด้วยความรอบคอบ

ง. มีความซื่อสัตย์

2. การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์แบบบูรณาการสิ่งสำคัญที่สุดในการเขียนแผนการจัดการประสบการณ์คือข้อใด

ก. แหล่งความรู้ในท้องถิ่น

ข. เอกสารประกอบหลักสูตร

ค. การทำความเข้าใจในหลักสูตร

ง. การแสวงหาหลักสูตรที่สำเร็จแล้วมาเป็นแบบอย่าง

3. ระยะเวลาการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแต่ละวันควรจัดต่อเนื่องไม่เกินกี่นาที

ก. 15 นาที

ข. 20 นาที

ค. 25 นาที

ง. 30 นาที

-2-

4. การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการของเด็กปฐมวัยควรจัดผ่านสื่อใดเหมาะสมที่สุด
  - ก. สมุดที่มีรอยปะ
  - ข. ดินน้ำมัน
  - ค. สีน้ำ
  - ง. ของเล่นชนิดต่าง ๆ
5. เหตุใดจึงต้องมีการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
  - ก. เพื่อให้เป็นไปตามยุคโลกาภิวัตน์
  - ข. เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
  - ค. เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
  - ง. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
6. ข้อใดคือประโยชน์ของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
  - ก. ช่วยสร้างให้คนเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์
  - ข. ช่วยให้เด็กรู้จักการอยู่ร่วมกัน
  - ค. ช่วยให้เด็กรู้จักการจัดการ
  - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
7. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามข้อ 1 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุกี่ปี
  - ก. 0-5 ปี   ข. 1-5 ปี
  - ค. 2-5 ปี   ง. 3-5 ปี
8. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปฐมวัย
  - ก. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
  - ข. มีสุขภาพดีและมีความสุข
  - ค. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
  - ง. มีการพัฒนาตามธรรมชาติ
9. กิจกรรมพัฒนาประสบการณ์ประกอบด้วยกิจกรรมใดบ้าง
  - ก. กิจกรรมกลางแจ้ง
  - ข. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
  - ค. กิจกรรมเสรี
  - ง. ถูกทุกข้อ

-3-

10. ผู้ใดมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ครู, ผู้ดูแลเด็ก, ครูพี่เลี้ยง
  - แพทย์, พยาบาล
  - นักจิตวิทยา, นักสังคมสงเคราะห์
  - ถูกทุกข้อ
11. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2533 มีสาระสำคัญที่ปกป้องและส่งเสริมสิทธิพื้นฐานของเด็ก 4 ประการประกอบด้วย
- สิทธิการอยู่รอด, การได้รับการพัฒนา, การได้รับความคุ้มครอง, การมีส่วนร่วม
  - การแสดงความคิดเห็น, การอยู่รอด, การพัฒนาแสวงหาผลประโยชน์, การสาธารณสุข
  - สิทธิในการมีส่วนร่วม, สิทธิในการแสดงความคิดเห็น, สิทธิในการรับข้อมูลข่าวสาร
  - การแสวงหาผลประโยชน์, สิทธิในการพัฒนา, การได้รับข้อมูลข่าวสาร, สิทธิในการมีส่วนร่วม
12. กิจกรรมใดที่พัฒนาการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ผสมผสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์
- กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
  - กิจกรรมสร้างสรรค์
  - กิจกรรมกลางแจ้ง
  - กิจกรรมเสริมประสบการณ์
13. กิจกรรมใดที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็ก
- กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
  - กิจกรรมเกมการศึกษา
  - กิจกรรมกลางแจ้ง
  - กิจกรรมสร้างสรรค์
14. การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องการให้เกิดคืออะไร
- การบูรณาการให้ได้ครั้งละหลาย ๆ วิชามากที่สุด
  - ผู้สอนจัดกิจกรรมได้ตามความต้องการของเด็กมากที่สุด
  - เด็กสามารถทำกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ได้มากที่สุด
  - นักเรียนสามารถปฏิบัติและสรุปความรู้ให้ได้มากที่สุด

-4-

15. แหล่งการเรียนรู้ใดที่เหมาะสมมากที่สุดในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
  - ก. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
  - ข. แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - ค. แหล่งเรียนรู้ที่เด็กชอบ
  - ง. ไม่มีข้อใดถูก
16. ก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรวิเคราะห์สิ่งใด
  - ก. หลักสูตร
  - ข. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
  - ค. หน่วยการเรียนรู้
  - ง. ถูกทุกข้อ
17. ข้อใดไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญในแผนการสอนแบบบูรณาการ ระดับปฐมวัย
  - ก. จุดประสงค์
  - ข. เนื้อหาสาระ
  - ค. สื่อการเรียนรู้
  - ง. การบันทึกการสอน
18. กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมีกี่กิจกรรม
  - ก. มี 3 กิจกรรม
  - ข. มี 4 กิจกรรม
  - ค. มี 5 กิจกรรม
  - ง. มี 6 กิจกรรม
19. ข้อใดเป็นวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
  - ก. สอนด้วยการบรรยายและท่องจำ
  - ข. นำเทคโนโลยีนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาสอน
  - ค. สอนทั้งความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง
  - ง. สอนด้วยการบอกเล่า
20. ข้อใดกล่าวถูกต้อง
  - ก. สาระการเรียนรู้เด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือ ประสบการณ์ชีวิต และ ประสบการณ์สำคัญ
  - ข. สาระการเรียนรู้เด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือ สาระที่สำคัญ และ สาระที่ควรเรียนรู้
  - ค. สาระการเรียนรู้เด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือ ประสบการณ์สำคัญ และ สาระที่ควรเรียนรู้
  - ง. สาระการเรียนรู้เด็กปฐมวัยกำหนดเป็น 2 ส่วน คือ ประสบการณ์ชีวิต และ สาระที่ควรเรียนรู้

-5-

21. ข้อใดเป็นลักษณะการจัดการเรียนการรู้แบบบูรณาการ
  - ก. สอนด้วยการบอกเล่า
  - ข. สอนทั้งความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง
  - ค. นำเทคโนโลยี นวัตกรรมต่างๆเข้ามาช่วยสอน
  - ง. สอนด้วยการบรรยายและท่องจำ
22. ข้อใดถูกต้องที่สุดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - ก. จัดการเรียนรู้ตามที่ครูกำหนด
  - ข. จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
  - ค. จัดการเรียนรู้ในเรื่องใกล้ๆตัว ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเล่น
  - ง. ให้ผู้เรียนศึกษาเอง โดยครูจัดสภาพแวดล้อมให้
23. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ของเด็ก อายุ 3-5 ปี
  - ก. จัดเป็นรายวิชา
  - ข. จัดเป็นการเล่นเสรีตามวัย
  - ค. เป็นกิจกรรมเลือกตามความสนใจ
  - ง. จัดเป็นกิจกรรมบูรณาการผ่านการเรียนรู้
24. การจัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ต้องบูรณาการในเรื่องใดบ้าง
  - ก. ทักษะ ภาษาและความคิด
  - ข. ทักษะ ภาษาและพฤติกรรม
  - ค. สาระการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้
  - ง. ทักษะและสาระการเรียนรู้
25. ข้อใดคือองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียนแผนประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
  - ก. จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้
  - ข. กิจกรรม สื่อ
  - ค. การประเมินผล
  - ง. ถูกทุกข้อ
26. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นตามความสนใจของตนเอง
  - ก. กิจกรรมสร้างสรรค์
  - ข. กิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์
  - ค. กิจกรรมเกมการศึกษา
  - ง. กิจกรรมเสรี

-6-

27. ข้อใดคือจุดประสงค์ที่แท้จริงของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ
  - จัดสภาพแวดล้อมของเด็ก
  - เพื่อให้เด็กได้ทดลอง
  - เพื่อให้ครูได้วางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก
28. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยควรเน้นเรื่องใด
- อ่านออก
  - เขียนหนังสือ
  - ความพร้อม
  - คิดเลขได้
29. ข้อใดคือขั้นแรกในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- ระดมความคิด
  - เลือกหัวข้อเรื่อง
  - วางแผนจัดกิจกรรม
  - แยกกิจกรรม
30. ข้อใดคือจุดประสงค์ที่แท้จริงของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
- เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ
  - จัดสภาพแวดล้อมของเด็ก
  - เพื่อให้เด็กได้ทดลอง
  - เพื่อให้ครูได้วางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก

**แบบสัมภาษณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
(ฉบับที่ 2)**

ผู้ถูกสัมภาษณ์ .....ชั้น.....

วัน เดือน ปี .....เวลา.....

สถานที่ .....

ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง การสัมภาษณ์ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสัมภาษณ์ความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการจัด
ประสบการณ์แบบบูรณาการ หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา
ดังต่อไปนี้

1. ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์แบบ
บูรณาการหรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

2. หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วท่านสามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบ
บูรณาการได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

3. การกำหนดหัวเรื่องในการจัดประสบการณ์ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

4. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

5. การกำหนดเนื้อหาย่อย ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

-2-

6. การวางแผนการจัดประสบการณ์ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

7. การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

8. การประเมินและปรับปรุงพัฒนาการจัดประสบการณ์ ท่านมีความเข้าใจอย่างไร

.....
.....
.....

9. ท่านคิดว่าการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างไร

.....
.....
.....

10. ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....

11. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้

.....
.....
.....

แบบสังเกตการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก
(ฉบับที่ 1)

ชื่อครูผู้ดูแลเด็กเล็ก.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายการ	ระดับคุณภาพ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
	5	4	3	2	1	
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ						
2. มีการใช้คำพูด ท่าทาง และให้กำลังใจ						
3. ใช้วิธีการกระตุ้นเร้าความสนใจผู้เรียนแต่ละคนอย่างเหมาะสม						
4. ใช้สื่อสอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา						
5. เชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง						
6. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่แจ่มใสเป็นมิตร						
7. มีการสรุปบทเรียน						
8. มีการประเมินผลระหว่างเรียน						
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง						

หมายเหตุ

ระดับคุณภาพ

- 5 - มากที่สุด
- 4 - มาก
- 3 - ปานกลาง
- 2 - พอใช้
- 1 - ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

**แบบสังเกตพฤติกรรมครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำหรับเด็กปฐมวัยปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
(ฉบับที่ 2)**

.....
คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมในการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็กชุดนี้ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าใช้สังเกตพฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของผู้ดูแลเด็ก ขณะที่ดำเนินการจัดประสบการณ์โดยให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องผลการประเมิน ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ชื่อผู้รับการสังเกต .....

ชื่อผู้สังเกต .....

รายการ/กิจกรรม	ผลการประเมิน					ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
การนำเข้าสู่บทเรียน						
1. ได้รับความสนใจของเด็ก						
2. วัดความสนใจของเด็ก						
3. เหมาะสมกับเวลาและเนื้อหาที่จัดประสบการณ์						
4. บอกจุดประสงค์และแนวทางการจัดประสบการณ์						
การดำเนินการสอน						
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การจัดประสบการณ์						
2. อธิบายตามลำดับขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาได้ถูกต้อง						
3. ตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่จัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหาและสัมพันธ์กับชีวิตจริง						
4. ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลายแบบเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น						
5. ให้ความสนใจกับเด็กอย่างทั่วถึง						

-2-

รายการ/กิจกรรม	ผลการประเมิน					ข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
6. ตรวจสอบความสนใจของเด็กระหว่างที่จัด						
7. ใช้เทคนิคการจัดประสบการณ์เหมาะสมกับเนื้อหา						
8. ใช้เทคนิคการเสริมแรงอย่างเหมาะสม						
9. เลือกใช้สื่ออย่างถูกต้องและเหมาะสม						
10. จัดกลุ่มเด็กได้สัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์						
11. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถ ของกลุ่มเด็กหรือรายบุคคล						
12. ฝึกให้เด็กพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของเด็กคนอื่น รู้หน้าที่ของตนเองเป็นผู้นำและผู้ ตามที่ดี						
การสรุป						
1. สรุปได้กะทัดรัดช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดตรงตาม จุดประสงค์						
2. สั่งงานหรือให้เด็กเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับการ จัดประสบการณ์ครั้งต่อไป						

สรุปการสังเกต	5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
	4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
	3	หมายถึง	ปานกลาง
	2	หมายถึง	พอใช้
	1	หมายถึง	ควรปรับปรุง

**แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
(ฉบับที่ 3)**

ครูผู้สอน.....
 ชื่อหน่วย.....เรื่อง.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ครูผู้สอนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ ตามความเป็นจริง

ข้อที่	พฤติกรรม	ระดับคุณภาพ					ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		5	4	3	2	1	
ความพร้อมก่อนเรียน							
1	ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียน						
ความร่วมมือในการเรียน							
2	ผู้เรียนตั้งใจและสนใจเรียน						
3	ผู้เรียนมีการสนทนาโต้ตอบระหว่างการเรียน						
4	ผู้เรียนตั้งใจทำกิจกรรมในใบงาน						
5	ผู้เรียนสนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้						
6	ผู้เรียนบางคนหม้อลอยในการร่วมกิจกรรม						
7	ผู้เรียนส่งเสียงดังที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรม						
8	ผู้เรียนหยอกล้อกันขณะร่วมกิจกรรม						
9	ผู้เรียนแสดงท่าทางเบื่อหน่ายต่อกิจกรรม						
10	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย						
ความกล้าแสดงออก							
11	ผู้เรียนกล้าตอบคำถาม						
12	ผู้เรียนมีความมั่นใจการแสดงออกขณะร่วมกิจกรรม						
13	ผู้เรียนกล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น						

หมายเหตุ ระดับคุณภาพ

- 5 - มากที่สุด
- 4 - มาก
- 3 - ปานกลาง
- 2 - พอใช้
- 1 - ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
(ฉบับที่ 1)

แผนการจัดประสบการณ์เรื่อง.....

ชื่อผู้รับการประเมิน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้ สำหรับประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ
2. ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

รายการ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การกำหนดหัวเรื่องและสาระสำคัญ					
1. เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการเด็ก					
2. ตรงกับความต้องการและสนใจของเด็ก					
3. สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต					
4. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างกลมกลืน					
จุดประสงค์การเรียนรู้					
5. จุดประสงค์นำทางชัดเจน					
6. จุดประสงค์นำทางสอดคล้องกับจุดประสงค์ปลายทาง					
7. จุดประสงค์ปลายทางชัดเจน					
ประสบการณ์สำคัญ					
8. ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย					
9. ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ					
10. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม					
11. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา					
กระบวนการจัดประสบการณ์					
12. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
13. กิจกรรมสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					

-2-

รายการ	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
14. กิจกรรมครบ 6 กิจกรรมหลัก					
15. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน					
16. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ทำและแสดงออก					
17. กิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติ					
18. นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้					
สื่อ					
19. ตรงและครบตามจุดประสงค์และเนื้อหา					
20. ขนาดเหมาะสม					
21. สวยงามและจูงใจ					
22. ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย					
การวัดและประเมินผล					
23. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
24. สอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัย					

สรุปผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของครูผู้ดูแลเด็ก
(ฉบับที่ 2)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้รับการประเมิน .....

ชื่อผู้ประเมิน .....

สถานที่ที่ประเมิน .....

วัน/เดือน/ปี ที่ประเมิน .....

ตอนที่ 2 รายการประเมิน

รายการประเมิน	ระดับความเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. จัดประสบการณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
2. ดำเนินงานตามขั้นตอนเข้าใจง่าย					
3. การใช้เทคนิคและวิธีการสอนเหมาะสม					
4. การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น					
5. การใช้สื่อสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ/กิจกรรม					
6. การใช้สื่อถูกต้องเหมาะสม คล่องแคล่ว กระชับ					
7. การใช้ภาษาเข้าใจง่าย					
8. น้ำเสียง อักขระ และอารมณ์					
9. การใช้คำถาม					
10. การเสริมแรง					
11. การปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน					
12. บรรยากาศที่ดีในห้องเรียน					
13. กิจกรรมมีความน่าสนใจและเหมาะสม					

-2-

สรุปผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมิน ได้ค่าเฉลี่ย.....

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ข
คู่มือการประชุมเชิงปฏิบัติการ

คู่มือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

จัดทำโดย

นางสาวณัฐริกา ทาเชาว์
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอม
อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

ระหว่างวันที่ 17 - 18 พฤศจิกายน 2554
ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านปากกล้วย
ตำบลโนนคอม อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คู่มือหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546.....	1
- แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	1
- หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย.....	2
- จุดหมาย	4
- คุณลักษณะตามวัย.....	5
- สาระที่ควรเรียนรู้.....	10
แนวทางการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา.....	13
- ปรัชญาการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา.....	14
- แนวทางจัดประสบการณ์.....	14
- กิจกรรมประจำวัน.....	15
- การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน.....	16
การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	17
- ความหมายการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	17
- ความจำเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	17
- รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.....	17
- การจัดทำแผน.....	18
- สาระการเรียนรู้.....	20
- หลักการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ.....	23

คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกรับ ตัดสินใจ ใช้ภาษา สื่อความหมาย คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัด ประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์ และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้ที่รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็น พื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะ เติบโต และมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจาก ประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง และการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาส คิดริเริ่มตาม ความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและ ค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กก็มีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาท สัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และ แสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึง เป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของ

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรม และสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่

4. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง

5. การบูรณาการเรียนรู้อยู่ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

6. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก

7. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกัน รับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมีใช้จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

หลักการ

เป็นหลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้ง เด็กปกติเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคมโดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วย มาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจเกิดขึ้นตามวัยมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 - 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ หรือช่วยเหลือเด็กได้ทันทั่วทั้งที่ ในกรณีที่พัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามวัย ผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไขโดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัย ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

คุณลักษณะตามวัย			
อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
1. ด้านร่างกาย 1.1 กล้ามเนื้อใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยแขนทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดได้ด้วยตนเอง - กระโดดขึ้น ลงอยู่กับที่ได้ - วิ่งตามลำพังได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้ - กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ - วิ่งและหยุดได้คล่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นได้ ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว - กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง - วิ่งได้รวดเร็วและหยุดได้ทันที
2.1 กล้ามเนื้อเล็ก	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดได้ - เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นตรงตามที่กำหนดให้ - เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดเล็กได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นโค้งตามที่กำหนดได้ - เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ - ใช้เชือกร้อยวัสดุตามแบบได้ - ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษเส้น ผูก เชือก รongเท้า ฯลฯ
1.3 สุขภาพ อนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์

คุณลักษณะตามวัย (ต่อ)

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
2. ด้านอารมณ์และ จิตใจ 2.1 การแสดงออก ทางด้านอารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม - แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก 	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบท้าทายผู้ใหญ่ - เริ่มควบคุมอารมณ์ได้ บางขณะ 	<ul style="list-style-type: none"> - รักครู/ผู้สอน - ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น มีเหตุผล
2.2 ความรู้สึก ที่ติดต่อ ตนเองและผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง - เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบ สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง - รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบ สนใจ - เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - รู้จักเลือกเล่น ทำงานตามที่ตนชอบ สนใจและทำได้ - รู้จักชื่นชมในความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
2.3 คุณธรรมและ จริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง - ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ - เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น - เริ่มรู้จักเก็บของเล่น - เริ่มรู้จักการรอคอย - เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่ายๆได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน - ไม่แย่งหรือหยิบของของผู้อื่นมา เป็นของตน - รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่ - รู้จักการรอคอยอย่างเหมาะสมกับวัย - รู้จักการตัดสินใจในเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความรักเด็กที่เล็กกว่าและ สัตว์ต่างๆ - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่น เสียใจ - ไม่หยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตน - รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่ - รู้จักการรอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง - รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่ายๆ

คุณลักษณะตามวัย (ต่อ)

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
3. ด้านสังคม 3.1 การช่วยเหลือตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ล้างมือได้ - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง - เริ่มรู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตัวได้ - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่หกเลอะเทอะ - รู้จักทำความสะอาดหลังจากเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกเครื่องแต่งกายของตนเองได้ และแต่งตัวได้ - ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้ - ทำความสะอาดร่างกายได้
3.2 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการมีคุณธรรมจริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) - ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง - เริ่มปฏิบัติตามกฎ กติกาง่าย ๆ - รู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ - เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น - ปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงร่วมกัน - มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นหรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ - รู้จักการให้และการรับ - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา - ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จ
3.3 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักแสดงความเคารพ - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว

คุณลักษณะตามวัย (ต่อ)

อายุ พัฒนาการ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
4. ด้านสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ - บอกชื่อของตนเองได้ - รู้จักใช้คำถาม “อะไร” - ขีดเขียนเส้นอย่างอิสระได้ - จับคู่สีต่าง ๆ ได้ประมาณ 3-4 สี - ยังคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้ - จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า - อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว - วาดภาพตามความพอใจของตน - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้ - เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหวต่าง ๆ - เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้ - บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้ - ชอบถาม “ทำไม” - เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้ - ชี้และบอกสีได้ประมาณ 3-4 สี - พูดเกี่ยวกับ “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” - จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ - สำรวจและทดลองเล่นกับของเล่นหรือสิ่งของต่างๆ ตามความคิดของตนได้ - วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ - เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้ - เรียนรู้จากการสังเกตฟังด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วนำมาเล่าถ่ายทอดได้ - บอกชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ของตนเองได้ - ชอบถาม “ทำไม” “อย่างไร” - เขียนชื่อ นามสกุลของตนเองตามแบบได้ - บอกและจำแนกสีต่าง ๆ ได้ - บอกเวลา “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” - จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัส ทั้งห้า ได้ดี - ใช้สิ่งของรอบ ๆ ตัวเป็นสิ่งสมมติในการเล่น / เล่นบทบาทสมมติตามจินตนาการ - วาดภาพตามความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ - เล่านิทาน เล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญๆของเด็กปฐมวัยที่ยกมากล่าวข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนัก เพราะเด็กในแต่ละช่วงอายุมีลักษณะสำคัญที่เด่นแตกต่างกันไป ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจย่อมทำให้การพัฒนาเด็กไม่เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ อาทิ เด็ก 3 ขวบชอบยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การจัดสื่อ วัสดุให้เด็กวัยนี้ต้องมีเพียงพอที่จะสนองความต้องการไม่เกิดการรอคอยนานจนเกินไป หรือเด็ก 3 ขวบต้องการการฝึกกล้ามเนื้อใหญ่เพิ่มขึ้น เนื่องจากร่างกายอยู่ในช่วงที่ต้องพัฒนาทางกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก เริ่มรู้จักใช้พลัง สามารถควบคุมร่างกายได้ การจัด จักรยานสามล้อให้เด็ก 3 ขวบได้ขี่เล่นจึงเหมาะสมกับวัย หรือเด็ก 4 ขวบชอบทำท่ายูโยใหญ่ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและควรให้เด็กได้รับรู้เรื่องขอบเขตและวินัยในการเล่นอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นพัฒนาการเด็กทุกด้านจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกันและเด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสภาพบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่เรียนรู้ต้องสอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรเรียนรู้มาบูรณาการ จัดประสบการณ์ต่างๆให้ง่ายต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำ สาระการเรียนรู้นั้นๆมาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สาระที่ควรเรียนรู้อาจใช้เป็นแนวทางช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดและความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก ดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตาของตน รู้จักอวัยวะต่างๆ และวิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดี เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองคนเดียวหรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองแล้ว เด็กควรจะมีแนวคิดดังนี้

1.1 ฉันมีชื่อตั้งแต่เกิด ฉันมีเสียง รูปร่างหน้าตาไม่เหมือนใคร ฉันภูมิใจที่เป็น ตัวฉันเอง เป็นคนไทยที่ดี มีมารยาท มีวินัย รู้จักแบ่งปัน ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น แต่งตัว แปรงฟัน รับประทานอาหาร ฯลฯ

1.2 ฉันมีอวัยวะต่าง ๆ เช่น ตา หู จมูก ปาก ขา มือ ผม นิ้วมือ นิ้วเท้า ฯลฯ และฉันรู้จักวิธีรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย มีสุขภาพดี

1.3 ฉันต้องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกาย และพักผ่อน เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโต

1.4 ฉันเรียนรู้ข้อตกลงต่าง ๆ รู้จักระมัดระวังรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเมื่อทำงาน เล่นคนเดียว และเล่นกับผู้อื่น

1.5 ฉันอาจรู้สึกดีใจ เสียใจ โกรธ เหนื่อย หรืออื่น ๆ แต่ฉันเรียนรู้ที่จะแสดงความรู้สึกในทางที่ดี และเมื่อฉันแสดงความคิดเห็น หรือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเอง แสดงว่าฉันมีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดของฉันเป็นสิ่งสำคัญ แต่คนอื่นก็มีความคิดที่ดีเหมือนฉันเช่นกัน

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิด ดังนี้

2.1 ทุกคนในครอบครัวของฉันเป็นบุคคลสำคัญ ต้องการที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรค รวมทั้งต้องการความรัก ความเอื้ออาทร ช่วยดูแลซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงานและปฏิบัติตามข้อตกลงภายในครอบครัว ฉันต้องเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัว ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครอบครัวของฉันมีวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเกิดของบุคคลในครอบครัว วันทำบุญบ้าน ฯลฯ ฉันภูมิใจในครอบครัวของฉัน

2.2 สถานศึกษาของฉันมีชื่อ เป็นสถานที่ที่เด็กๆ มาทำกิจกรรมร่วมกันและทำให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมาย สถานศึกษาของฉันมีคนอยู่ร่วมกันหลายคน ทุกคนมีหน้าที่ รับผิดชอบ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ช่วยกันรักษาความสะอาดและทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่วนครูรักฉันและเอาใจใส่ดูแลเด็กทุกคน เวลาทำกิจกรรมฉันและเพื่อนจะช่วยกันคิด ช่วยกันทำ รับฟังความคิดเห็น และรับรู้ความรู้สึกซึ่งกันและกัน

2.3 ท้องถิ่นของฉันมีสถานที่ บุคคล แหล่งวิทยากร แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่สำคัญ คนในท้องถิ่นที่ฉันอาศัยอยู่มีอาชีพที่หลากหลาย เช่น ครู แพทย์ ทหาร ตำรวจ ชาวนา ชาวสวน พ่อค้า แม่ค้า ฯลฯ ท้องถิ่นของฉันมีวันสำคัญของตนเอง ซึ่งจะมีการปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกันไป

2.4 ฉันเป็นคนไทย มีวันสำคัญของชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง ฉันและเพื่อนนับถือศาสนา หรือมีความเชื่อที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ศาสนาทุกศาสนาสอนให้ทุกคนเป็นคนดี ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนไทย

3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งมีชีวิตที่เป็นต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ แนวคิดที่ควรให้เกิดหลังจากเด็กเรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว มีดังนี้

3.1 ธรรมชาติรอบตัวฉันมีทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตต้องการ อากาศ แสงแดด น้ำและอาหารเพื่อเจริญเติบโต สิ่งมีชีวิตสามารถปรับตัวให้เข้ากับลักษณะอากาศ ฤดูกาล และยังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน สำหรับสิ่งไม่มีชีวิต เช่น น้ำ หิน ดิน ทราย ฯลฯ มีรูปร่าง สี ประโยชน์ และโทษต่างกัน

3.2 ลักษณะอากาศรอบตัวแต่ละวันอาจเหมือนหรือแตกต่างกันได้ บางครั้งฉันทายลักษณะอากาศได้จากสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น เมฆ ท้องฟ้า ลม ฯลฯ ในเวลากลางวันเป็นช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนดวงอาทิตย์ตก คนส่วนใหญ่จะตื่นและทำงาน ส่วนฉันไปโรงเรียนหรือเล่น เวลากลางคืนเป็นช่วงเวลาที่ดวงอาทิตย์ตกจนดวงอาทิตย์ขึ้น ฉันและคนส่วนใหญ่จะนอนพักผ่อนตอนกลางคืน

3.3 สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวฉัน เช่น ต้นไม้ สัตว์ น้ำ หิน ดิน ทราย อากาศ ฯลฯ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตต้องได้รับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นรอบๆ ตัวฉัน เช่น บ้านอยู่อาศัย ถนนหนทาง สวนสาธารณะ สถานที่ต่าง ๆ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทุกคนรวมทั้งฉันช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรักษาสาธารณสุขสมบัติโดยไม่ทำลายและบำรุงรักษาให้ดีขึ้นได้

4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก ทั้งนี้เมื่อเด็กมีโอกาสเรียนรู้แล้วเด็กควรเกิดแนวคิดดังนี้

4.1 สิ่งต่างๆรอบตัวฉันส่วนใหญ่มีสี ยกเว้นกระจกใส พลาสติกใส น้ำบริสุทธิ์ อากาศบริสุทธิ์ ฉันเห็นสีต่างๆด้วยตา แสงสว่างช่วยให้ฉันมองเห็นสี สีมีอยู่ทุกหนทุกแห่งที่ฉันสามารถเห็น ตามดอกไม้ เสื้อผ้า อาหาร รถยนต์ และอื่น ๆ สีที่ฉันเห็นมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น แดง เหลือง น้ำเงิน ฯลฯ สีแต่ละสีทำให้เกิดความรู้สึกต่างกัน สีบางสีสามารถใช้เป็นสัญญาณ หรือสัญลักษณ์สื่อสารกันได้

4.2 สิ่งต่าง ๆ รอบตัวฉันมีชื่อ ลักษณะต่าง ๆ กัน สามารถแบ่งตามประเภท ชนิด ขนาด สี รูปร่าง พื้นผิว วัสดุ รูปเรขาคณิต ฯลฯ

4.3 การนับสิ่งต่าง ๆ ทำให้ฉันรู้จำนวนสิ่งของ และจำนวนนับนั้นเพิ่มหรือลดได้ ฉันเปรียบเทียบสิ่งของต่างๆ ตามขนาด จำนวน น้ำหนัก และจัดเรียงลำดับสิ่งของต่าง ๆ ตามขนาด ตำแหน่ง ลักษณะที่ตั้งได้

4.4 คนเราใช้ตัวเลขในชีวิตประจำวัน เช่น เงิน โทรศัพท์ บ้านเลขที่ ฯลฯ ฉันรวบรวมข้อมูลง่าย ๆ นำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยนำเสนอด้วยรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง แผนที่ ฯลฯ

4.5 สิ่งที่ช่วยฉันในการชั่ง ตวง วัด มีหลายอย่าง เช่น เครื่องชั่ง ไม้บรรทัด สายวัด ถ้วยตวง ช้อนตวง เข็มนาฬิกา วัสดุ สิ่งของอื่น ๆ บางอย่างฉันอาจใช้การคาดคะเนหรือ กะประมาณ

4.6 เครื่องมือเครื่องใช้มีหลายชนิดและหลายประเภท เช่น เครื่องใช้ในการทำสวน การก่อสร้าง เครื่องใช้ภายในบ้าน ฯลฯ คนเราใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันต้องระมัดระวังในเวลาใช้เพราะอาจเกิดอันตรายและเกิดความเสียหายได้ ถ้าใช้ผิดวิธีหรือใช้ผิดประเภท เมื่อใช้แล้วควรทำความสะอาด และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

4.7 ฉันเดินทางจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งได้ด้วยการเดินหรือใช้ยานพาหนะ พาหนะบางอย่างที่ฉันเห็นเคลื่อนที่ได้โดยการใช้เครื่องยนต์ ลม ไฟฟ้า หรือคนเป็นผู้ทำให้เคลื่อนที่ คนเราเดินทางหรือขนส่งได้ทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ พาหนะที่ใช้เดินทาง เช่น รถยนต์ รถเมล์ รถไฟ เครื่องบิน เรือ ฯลฯ ผู้ขับขี่จะต้องได้รับใบอนุญาตขับขี่และทำตามกฎจราจรเพื่อความปลอดภัยของทุกคน และฉันต้องเดินบนทางเท้า ข้ามถนนตรงทางม้าลาย สะพานลอย หรือตรงที่มีสัญญาณไฟ เพื่อความปลอดภัยและต้องระมัดระวังเวลาข้าม

4.8 ฉันติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆได้หลายวิธี เช่น โดยการไปมาหาสู่ โทรศัพท์ โทรเลข จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ และฉันทราบข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆ รอบตัวด้วยการสนทนา ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และอ่านหนังสือ หนังสือเป็นสื่อในการ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกไปยังผู้อ่าน ถ้าฉันชอบอ่านหนังสือ ฉันก็จะมีความรู้ ความคิดมากขึ้น ฉันใช้ภาษาทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน

แนวทางการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษา

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (Intergrated Instruction) การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์และศิลป์ รวมทั้ง เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้และความหมาย หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และความ ถนัดของตนเอง มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มโดย การใช้สิ่งต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมจริง เป็นกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความ ฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขตามสภาพความเป็นอยู่ รัก และภูมิใจในความเป็นไทย

2. จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 โดยยึดความสำคัญ สูงสุดในกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีพัฒนาการ ครบ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์- จิตใจ ด้าน สังคมและด้านสติปัญญา และรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต โดยดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จักประสบการณ์จริงโดยการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
4. มีการคิดวิเคราะห์ด้านเหตุผล และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ตามวัย
5. จัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนที่สมดุลกัน
6. ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การทำงานเป็นกลุ่มโดยใช้กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม ดังนี้
  - 6.1 กิจกรรมเคลื่อนไหว
  - 6.2 กิจกรรมเสริมประสบการณ์
  - 6.3 กิจกรรมสร้างสรรค์
  - 6.4 กิจกรรมเสรี
  - 6.5 กิจกรรมเกมการศึกษา
  - 6.6 กิจกรรมกลางแจ้ง
7. จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้
8. จัดการเรียนให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่โดยใช้แนวทางการเรียนรู้แบบพหุปัญญา สอดแทรกในกิจกรรมทุกหน่วยการเรียนรู้
9. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพ
10. จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษโดยครูชาวต่างประเทศและภาษาไทยโดยครู ไทยคิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 50:50

ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2550 กำหนดปรัชญาการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กบนพื้นฐานที่สนองความต้องการของเด็กแรกเกิด ถึง 6 ปี ที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจและความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลต่อเนื่องไปพร้อมกันทุกด้าน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้จะเป็นประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยความแตกต่างระหว่างบุคคลและบทบาทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ทั้งนี้เป็นไปเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และความสุขกับการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน เพื่อพัฒนาให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าต่อไป

แนวทางจัดประสบการณ์

เพื่อให้การจัดประสบการณ์และกิจกรรมบรรลุตามจุดมุ่งหมายจึงกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
2. จัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
3. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่มกิจกรรมของตนเอง โดยครูเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
4. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมีบรรยากาศที่อบอุ่น เพื่อให้เด็กมีความสุข
5. จัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทุกด้าน
6. จัดประสบการณ์ตรงให้เด็กเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 มีโอกาสสังเกตสำรวจ เล่น ค้นคว้า ทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง
7. จัดให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ กับวัตถุสิ่งของ กับเด็กและกับผู้ใหญ่
8. จัดให้มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมให้เด็กริเริ่มและ ครูริเริ่ม กิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนกิจกรรมที่ต้องเคลื่อนไหวและสงบ
9. จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ที่หลากหลายทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่
10. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมากกว่าผลผลิต
11. จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น และเอื้อต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
12. จัดกิจกรรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม รักธรรมชาติ และรักท้องถิ่น
13. จัดให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน ลงมือปฏิบัติ และบอกผลการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง และผู้อื่นได้
14. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
15. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

กิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดจากการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเลือกกิจกรรมที่นำมาจัดในแต่ละวันจึงต้องครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ กลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมสต่อภาพ ฝึกช่วยตนเอง ในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

3. การส่งเสริมสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ถ่ายทอด อารมณ์ ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว อาจจัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ ใช้ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นไม้บล็อก ฯลฯ

4. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา

5. การส่งเสริมให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกเล่น หรือทำกิจกรรมอย่างเสรีตามความสนใจ และความต้องการของตนเอง จึงจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นตาม มุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

6. จัดการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการเลือกใช้เครื่องมือและการจด บันทึกไว้เป็นหลักฐานสำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและนำมาใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปี ได้แก่ การ สังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่างเต็ม ความสามารถในการพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้จัดให้มีการรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก โดยการจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคล (Portfolio)

การจัดตารางกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี สามารถนำมาจัดลงในตารางกิจกรรมประจำวันได้หลาย รูปแบบเป็นการช่วยให้ทั้งครูและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร โดยมี หลักการจัดดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน
2. จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนที่เหมาะสม
3. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ใช้เวลาไม่เกินกว่า 20 นาที
4. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง เด็กจะ สนุกสนาน เพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายง่าย อาจใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

5. มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก อาทิ กิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และครูเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมสงบ และกิจกรรมเคลื่อนไหวจัดให้ครบทุกประเภทกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยมากเกินไป

6. การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ในกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัย ของตนเองและผู้อื่นจึงจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรับประทานอาหาร และพักผ่อนนอนหลับการขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงของส่วนรวม และเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การนำวิชาต่างๆ มาผสมผสานกัน จัดสอนในคาบเดียวกัน ซึ่งในแต่ละวิชาต้องอยู่ภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน และเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตัวผู้เรียนมากที่สุดเป็นลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ความจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

1. สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง จำเป็นต้องใช้ความรู้ และทักษะจากหลายสาขาวิชามาร่วมกัน แก้ปัญหาการเรียนรู้ในลักษณะเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่างๆ เหล่านั้นกับชีวิตจริง
2. ช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. ช่วยให้เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงได้ และในทางกลับกันก็สามารถเชื่อมโยงเรื่องในชีวิตจริงภายนอกห้องเรียนหรือนำไปใช้จริงได้
4. ช่วยขจัดความซ้ำซ้อนทางเนื้อหาต่างๆ ในหลักสูตรปัจจุบันความรู้ข้อมูลต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และจำเป็นที่ต้องรู้ให้เท่าทันเหตุการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสัมพันธ์วิชาจึงมีความสัมพันธ์มากกว่าที่ต่างวิชาเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตร

รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไว้เป็น 2 แบบ คือ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการภายในวิชา มีจุดเน้นอยู่ภายในวิชาเดียวกัน แต่มีความคิดรวบยอด จุดประสงค์ของเนื้อหาต่างๆ ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ หลักการก็คือมีการกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเชื่อมโยงความคิดรวบยอดต่างๆ มีการวางแผนจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องศึกษา ลงมือปฏิบัติ และสรุปความรู้ด้วยตนเองเป็นการบูรณาการความสามารถทุกด้านในเนื้อหาวิชาเดียวกันโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชา หมายถึง การรวมเอา ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ มารวมกันภายใต้หัวข้อหรือ Theme เดียวกัน เป็นการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ที่ครอบคลุม กลุ่มเล็ก โดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจ ในมวลความรู้มากกว่า 1 วิชาขึ้นไป เพื่อแก้ปัญหา หรือแสวงหาความรู้ความเข้าใจ แนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการ

1. การสอนบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion) หมายถึง เป็นการสอนที่ ครูผู้สอน ในวิชาหนึ่งสอดแทรกเนื้อหาของวิชาอื่นเข้าไปในการสอนของตน เป็นการวางแผนการสอน และสอนโดยครูคนเดียว

2. การสอนแบบบูรณาการแบบคู่ขนาน (Parallel Instruction) หมายถึง เป็น การสอนที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่สอนต่างวิชากัน ต่างคนต่างสอน แต่มาร่วมกันวางแผนการสอนร่วมกันโดย มุ่งสอนหัวข้อเรื่องความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกัน (Theme Concept Problem) ระบุสิ่งที่ร่วมกัน และการตัดสินใจร่วมกันว่าจะสอนหัวข้อเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหานั้นๆ อย่างไรในวิชาของแต่ละ คนงานที่มอบหมายนักเรียนจะแตกต่างกันไปตามลักษณะวิชา แต่อยู่ภายใต้หัวข้อเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือปัญหาเดียวกัน

3. การสอนแบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary Instruction) หมายถึง เป็นการสอนที่มีลักษณะคล้ายกับการสอนบูรณาการแบบคู่ขนาน คือ เป็นการสอนที่ครู ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่สอนต่างวิชากันแต่ใช้หัวข้อเรื่องเดียวกัน ความคิดรวบยอด ปัญหาเดียวกัน ต่างคน ต่างสอนแต่มีการมอบหมายโครงการงาน (Project) ร่วมกันซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงสาขาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน ครูทุกคนต้องวางแผนร่วมกัน สร้างโครงการร่วมกันและแบ่งโครงการย่อยให้นักเรียน ปฏิบัติในแต่ละวิชา

4. การสอนบูรณาการแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ (Transdisciplinary Instruction) หมายถึง เป็นการสอนที่ครูที่สอนวิชาต่างๆ จะมาร่วมกันสอนเป็นคณะหรือทีมร่วมกัน วางแผนปรึกษาหารือ กำหนดหัวข้อเรื่อง ความคิดรวบยอด ปัญหาาร่วมกัน แล้วดำเนินการสอนนักเรียน กลุ่มเดียวกัน

การจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร จะทำให้ผู้เขียนแผนการสอนมองเห็น แนวทางในการเขียนแผนการสอนได้ชัดเจน และเขียนแผนการสอนได้ตรงตามที่หลักสูตรกำหนด

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์หลักสูตร จะช่วยให้ทราบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์อะไร มีเนื้อหา กิจกรรมอะไร มีเวลาเท่าใด การจัดการเรียนการสอนจะวัดผลเป็นอย่างไร เมื่อเข้าใจแล้วจึงนำไป วางแผนดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ 3 การจัดทำกำหนดการสอน เป็นการวางแผนแบบกว้าง โดยนำรายละเอียด ที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายในหลักสูตรมาแยกย่อยเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรมและกำหนด คาบเวลาในการสอน

ขั้นที่ 4 การเขียนแผนการสอน จะต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญเป็นการเตรียม การสอนที่จะหลอมรวมเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ตั้งแต่ 2 กลุ่มประสบการณ์ขึ้นไปเข้าด้วยกัน ซึ่งอาจใช้ กลุ่มประสบการณ์ใดเป็นแกนก็ได้ และในการกำหนดกิจกรรมต้องสนองความแตกต่าง ของผู้เรียนด้วย ที่กล่าวมาทั้งหมด พอที่จะสรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเรื่องที่จะสอน โดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของ เนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการศึกษาคจุดประสงค์ของวิชาหลักและ วิชาการที่จะนำมาบูรณาการ และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอน สำหรับหัวข้อนั้นๆ เพื่อการวัดผลและประเมินผล
3. กำหนดเนื้อหาย่อย เป็นการกำหนดเนื้อหาหรือหัวเรื่องย่อยๆ สำหรับการเรียนการสอนให้สนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้
4. วางแผนการสอน เป็นการกำหนดรายละเอียดของการสอนตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการเขียนแผนการสอนซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญเช่นเดียวกับแผนการสอนทั่วไป
5. ปฏิบัติการสอน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผน การสอน รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมเรียนของนักเรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์กันของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ผลสำเร็จของการสอนตามจุดประสงค์ โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
6. การพัฒนาการเรียนการสอน
แนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างหน่วยเนื้อเรื่องบูรณาการ ดังที่นำเสนอจะมองเห็นสิ่ง ที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ จะมีการกำหนดเนื้อเรื่อง (Theme) เพื่อเป็นแกนกลางในการจัดการ เรียนการสอนในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังที่ Lake (1993) การเลือกเนื้อเรื่องต้อง หลีกเลี่ยงการเลือกรื่องที่ง่าย ๆ แต่ไม่มีความหมาย รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเลือกมโนคติที่กว้างเกินไป เนื้อ เรื่องจะต้องแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของมโนคติและนำเข้าสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งช่วงส่งเสริมการเรียน ของนักเรียนและส่งเสริมความเข้าใจความสัมพันธ์ของมโนคติ ต่าง ๆ ไม่ใช่เป็นเพียงลำดับกิจกรรม (Series of Actives) และเนื่องจากครูแต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชาของตน ดังนั้นการ จัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Planing) การวางแผนการสอน

สาระการเรียนรู้การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ

สาระการเรียนรู้ใช้สื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ที่ แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ใน ชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่เน้นเนื้อหา การท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือ กระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะความคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้นขณะเดียวกัน ควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการ เรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมวัยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจ นำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับ ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน คือ

1. ประสบการณ์สำคัญ ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะ ที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญมีดังนี้

1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

1.1.1 การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่

1.1.1.1 การเคลื่อนไหวอยู่กับที่และกรเคลื่อนไหวเคลื่อนที่

1.1.1.2 การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์

1.1.1.3 การเล่นเครื่องเล่นสนาม

1.1.2 การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก

1.1.2.1 การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส

1.1.2.2 การเขียนภาพและการเล่นกับสี

1.1.2.3 การปั้นและการประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน ทราย

วัสดุ

1.1.2.4 การต่อของ บรจุ เท และแยกชิ้นส่วน

1.1.3 การรักษาสุขภาพ

1.1.3.1 การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย

1.1.4 การรักษาความปลอดภัย

1.1.4.1 การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ และจิตใจ ได้แก่

1.2.1 ดนตรี

1.2.1.1 การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี

1.2.1.2 การเล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ เช่นเครื่องดนตรีประเภทเคาะ

ประเภทตี

1.2.2 การร้องเพลง

1.2.2.1 สนทริยภาพ

1.2.2.2 การชื่นชมและสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม

1.2.3 การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่องตลก ขำขันและเรื่องราว

เหตุการณ์ที่สนุกสนาน

1.2.4 การเล่น

1.2.4.1 การเล่นอิสระ

1.2.4.2 การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม

1.2.4.3 การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

1.2.5 คุณธรรม จริยธรรมการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การเรียนรู้ทาง

สังคม

- 1.3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง
- 1.3.2 การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 1.3.3 การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ
- 1.3.4 การมีโอกาสดำเนินการความรู้สึก ความสนใจ และความต้องการของตนเอง
- 1.3.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- 1.3.6 การแก้ปัญหาในการเล่น
- 1.3.7 การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และความเป็นไทย
- 1.4 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่การคิด
  - 1.4.1 การรู้จักสิ่งต่าง ๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส และดมกลิ่น
2. การเลียนแบบการกระทำและเสียงต่างๆ
  - 2.1 การเชื่อมโยงภาพถ่าย และรูปแบบต่างๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง
  - 2.2 การรับรู้ และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน
  - 2.3 การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ ต่างๆ การใช้ภาษา
  - 2.4 การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด
  - 2.5 การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง
  - 2.6 การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
  - 2.7 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
  - 2.8 การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน
  - 2.9 การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก
  - 2.10 เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์เขียนชื่อตนเอง
  - 2.11 การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน เรื่องราวที่สนใจการสังเกต การจำแนก และเปรียบเทียบ
  - 2.12 การสำรวจและอธิบายความเหมือน ความต่างของสิ่งของต่างๆ
  - 2.13 การจับคู่ การจำแนก และการจัดกลุ่ม
  - 2.14 การเปรียบเทียบ เช่น ยาว สั้น ขรุขระ เรียบ
  - 2.15 การเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ
  - 2.16 การคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ
  - 2.17 การตั้งสมมุติฐาน
  - 2.18 การทดลองสิ่งต่าง ๆ
  - 2.19 การสืบค้นข้อมูล
  - 2.20 การใช้หรืออธิบายสิ่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายจำนวน
  - 2.21 การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน
  - 2.22 การนับสิ่งต่าง ๆ
  - 2.23 การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง

- 2.24 การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ มิติสัมพันธ์ (พื้นที่ / ระยะ)
- 2.25 การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุและการเทออก
- 2.26 การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่าง ๆ กัน
- 2.27 การอธิบายในเรื่องตำแหน่งสิ่งของต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน
- 2.28 การอธิบายในเรื่องทิศทางการเคลื่อนที่ของคนและสิ่งต่างๆ
- 2.29 การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่ายและรูปภาพ
- 2.30 การเริ่มต้น และการหยุดการกระทำโดยสัญญาณ
- 2.31 การเปรียบเทียบเวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ ฯลฯ
- 2.32 การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ
- 2.33 การสังเกตความเปลี่ยนแปลงของฤดู

สาระที่ควรเรียนรู้ สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่นับการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัยความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ๆ สาระที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะเรียนรู้ที่จะเล่นและที่สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี
2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กสมควรมีโอกาสรู้จักและรับรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน
3. ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน
4. สิ่งต่าง รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน การจัดประสบการณ์

หลักการจัดประสบการณ์

สำหรับเด็กปฐมวัยการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์
  - 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
  - 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
 1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้กระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่วิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนแทรกคุณธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน สนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน

1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องเรียนนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

1.5 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1.5.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

1.5.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

1.5.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นกล้าแสดงออกมีวินัย มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

1.5.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ

1.5.5 การพัฒนาการความคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดสังเกตจำแนกเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมได้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างเหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำ กิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

1.5.6 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

1.5.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์ สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กเล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย

**แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
หน่วยหลัก นี้คือตัวฉัน หน่วยย่อย ชื่อของหนู**

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้

ชื่อเล่น ชื่อจริง ของตนเอง

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เคลื่อนไหวร่างกายได้ตามต้องการ
2. ฝึกการฟังและปฏิบัติตามข้อตกลง

กิจกรรม

1. เด็กยืนกางแขนแล้วหมุนตัวไปรอบ ๆ โดยมาให้ชนกัน
2. เปิดเพลง ชื่อของเธอ ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง
3. เมื่อครูปิดเพลงให้นักเรียนหยุดอยู่กับที่ในท่าที่ทำอยู่

สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเล่นเทพ
2. เพลง “ ชื่อของเธอ ”

การประเมินผล

1. สังเกตการเคลื่อนไหวประกอบเพลง “ ชื่อของเธอ ”
2. สังเกตการเคลื่อนไหวร่างกาย ให้หยุดตามข้อตกลง

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อตนเองและสัญลักษณ์ประจำตัวได้
2. จำชื่อและสัญลักษณ์ได้
3. ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อ

กิจกรรม

1. นำภาพสัญลักษณ์ให้เด็กดู
2. คว่าสัญลักษณ์ไว้ ให้อาสาสมัครออกมาหยิบให้เพื่อนๆ ดู เด็กๆ พูดคำคล้องจอง “ รูปของใคร ” พร้อมตบมือเป็นจังหวะ “ รูปของใครหนอ รูปของใครหนอ ใครจำได้ให้ออกมา ”
4. เจ้าของสัญลักษณ์ออกมาแล้วเปิดสัญลักษณ์ใหม่เพื่อให้เจ้าของสัญลักษณ์ใหม่ออกมา

ทำจนครบทุกคน

สื่อการเรียนรู้

1. สัญลักษณ์ของเด็ก
2. หนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัย
3. สีเทียน

การประเมินผล

1. สังเกตการจำสัญลักษณ์ประจำตัว
2. สังเกตการทำกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
2. เรียนรู้วิธีการใช้มือ

กิจกรรม

1. เทสีโปสเตอร์สีต่าง ๆ ลงบนแท่นพิมพ์ฟองน้ำที่ละสี
2. อธิบายวิธีการพิมพ์และสาธิตให้ดู
3. เด็กพิมพ์มือลงบนกระดาษ ครูเขียนชื่อแล้วนำไปฝั่งให้แห้ง
4. นำผลงานของเด็กไปตกแต่งป้ายนิทรรศการ

กิจกรรมเสรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ใช้กล้ามเนื้อมือกับตาประสานสัมพันธ์กันได้
2. ช่วยเหลือ แบ่งปัน รอคอยเชื่อได้
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับคนอื่นได้

กิจกรรม

1. เล่นของเล่นตามมุมต่าง ๆ อย่างอิสระ
2. ให้สัญลักษณ์เพลง “ เก็บของ ” เด็กเก็บของเข้าที่ร่วมกับครู
3. เด็กเล่นตรวจการเก็บของเล่นทุกครั้ง

สื่อการเรียนรู้

1. มุมต่าง ๆ ในห้องเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรมร่วมกันในแต่ละมุม

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการ
หน่วยที่ 1 เรื่อง นี้คือตัวฉัน

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่ประเมิน.....

พัฒนาการด้านร่างกาย			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. เคลื่อนไหวร่างกายประกอบคำบรรยายได้ 2. เตะลูกฟุตบอลเข้าประตูได้ 3. เคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ			
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ทำงาน/กิจกรรมสำเร็จได้ด้วยตนเอง 2. ช่วยเหลือแบ่งปัน ของเล่นของใช้ให้แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ			
พัฒนาการทางสังคม			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. เล่นร่วมกับเพื่อนได้ 2. ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน - รับประทานอาหาร - ราดน้ำหลังใช้ห้องน้ำ			

พัฒนาการด้านสติปัญญา			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. บอกชื่ออวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ 2. บอกความสำคัญและหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ได้ 3. บอกวิธีการดูแลรักษาอวัยวะต่าง ๆ			

ข้อเสนอแนะของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
หน่วยหลัก ผลไม้ หน่วยย่อย ผลไม้ไทย
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้

ชื่อผลไม้

กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ฝึกทักษะการแสดงท่าทางประกอบจังหวะ
2. ฝึกทักษะในเรื่องจังหวะ
3. ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม

กิจกรรม

1. เปิดเพลง “ ผลไม้ ”
2. อาสาสมัครออกมาทำท่าทางประกอบเพลง
3. เด็กๆ ปฏิบัติกิจกรรมตามผู้นำประกอบเพลง
4. สลับกันเป็นผู้นำผู้ตาม

สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “ เพลงผลไม้ ”
2. หนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมเด็กปฐมวัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเคลื่อนไหวร่างกาย
2. สังเกตจากการเป็นผู้นำกิจกรรม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อของผลไม้ได้
2. เปรียบเทียบขนาดรูปร่างและลักษณะของผลไม้ได้
3. ฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือ
4. อ่านคำจากบัตรภาพได้

กิจกรรม

1. นำผลไม้ต่าง ๆ มาจัดใส่ตะกร้าแล้วสนทนาร่วมกัน
2. นำผลไม้ใส่ไว้ในกล่องทั้งหมด เด็กออกมาสัมผัสในกล่อง บอกชื่อและลักษณะ

ให้เพื่อน ๆ ฟัง

3. แบ่งผลไม้ออกเป็น 3 ตะกร้า
4. ขออาสาสมัครออกมาหยิบบัตรภาพกับคำไปวางไว้ตรงกับตะกร้าของผลไม้
5. เด็กทำกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัย แบบบูรณาการ

สื่อการเรียนรู้

1. ผลไม้ของจริง
2. บัตรภาพกับคำ
3. ตะกร้า 3 ใบ
4. หนังสือกิจกรรมความพร้อมปฐมวัย ฯ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. สังเกตจากการทำกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

กิจกรรม

1. นำตะกร้าใส่เศษวัสดุต่าง ๆ มาให้เด็กดู สํารวจเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของผลไม้ เช่น ขนาด ลักษณะ
2. ตกлубกับเด็ก ๆ ว่าจะนำเศษวัสดุเหล่านั้นมาทำเป็นอาหารจานโปรด
3. นำผลงานมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง ว่าทำอาหารอะไร

สื่อการเรียนรู้

1. เศษวัสดุ
2. กาว
3. จานกระดาษ หรือกระดาษตัดเป็นรูปจาน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการนำเสนอผลงาน
3. ตรวจสอบผลงานเด็ก

กิจกรรมเกมการศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. จับคู่ผลไม้ที่มีรูปร่างเหมือนกันได้
2. พัฒนาทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบ
3. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก

กิจกรรม

1. แนะนำวิธีการเล่นเกม “ จับคู่ผลไม้ที่มีรูปร่างเหมือนกัน ”
2. เล่นเกม “ จับคู่ผลไม้ที่มีรูปร่างเหมือนกัน ” และเกมอื่นที่เคยเล่นไปแล้ว
3. ทำกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด

สื่อการเรียนรู้

1. เกม “ จับคู่ผลไม้ที่มีรูปร่างเหมือนกัน”
2. หนังสือกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิด

การประเมิน

1. สังเกตจากการเล่นเกม
2. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการ

หน่วยที่ 20 เรื่อง ผลไม้

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่ประเมิน.....

พัฒนาการด้านร่างกาย			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ทำท่าทางประกอบเพลง “ ผลไม้ ” ได้ 2. เคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ได้ 3. ร้องอยู่กับที่ตามเวลาที่กำหนดได้			
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี 2. เริ่มมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง			
พัฒนาการทางสังคม			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. เล่นและแสดงบทบาทสมมติได้ 2. ปฏิบัติตนในการดูแลของเล่นของใช้ส่วนรวมได้			

พัฒนาการด้านสติปัญญา			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาได้ 2. บอกชื่อของผลไม้ได้ 3. เปรียบเทียบขนาดเล็ก - ใหญ่ ของผลไม้ได้			

ข้อเสนอแนะของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
หน่วยหลัก ครอบครัวสุขสันต์ หน่วยย่อย ครอบครัวของฉัน
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้
2. ทำท่าทางตามจินตนาการได้

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ ครอบครัวแสนสุข ”
2. เด็กทำท่าทางตามจินตนาการประกอบเพลง “ ครอบครัวแสนสุข ” ตามจังหวะ

สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “ ครอบครัวแสนสุข ”

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงท่าทางตามความคิดของตนเอง

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวได้
2. ร่วมสนทนากับเพื่อนและครูได้

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ พี่น้องฉัน ” พร้อมร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของ

เพลง

2. เด็กแต่ละคนบอกว่าคนในบ้านของเด็กมีใครบ้าง
3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวโดยใช้ภาพใน

หนังสือประกอบ

4. เด็กทำกิจกรรมในหนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัยแบบบูรณาการ

สื่อการเรียนรู้

1. สีน้ำ
2. พู่กัน
3. กระดาษ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานศิลปะตามจินตนาการ

กิจกรรมเสรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้จักแบ่งปันสิ่งของได้
2. รู้จักการรอคอยได้

กิจกรรม

1. เด็กเล่นตามมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนที่ตนเองสนใจ

สื่อการเรียนรู้

1. มุมต่าง ๆ ในห้องเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการละเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

กิจกรรมเกมการศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เด็กและครูสนทนาถึงวิธีการเล่นเกม “ ภาพตัดต่อสมาชิกในครอบครัว ”
2. เด็กเล่นเกม “ ภาพตัดต่อสมาชิกในครอบครัว ”

สื่อการเรียนรู้

1. เกม “ ภาพตัดต่อสมาชิกในครอบครัว ”

การประเมินผล

1. สังเกตจากการต่อภาพตัดต่อของเด็ก

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการ
หน่วยที่ 11 เรื่อง ครอบครัวของฉัน

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่ประเมิน.....

พัฒนาการด้านร่างกาย			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. ร้อยลูกปัดได้ 2. ทำท่าทางประกอบเพลง “พี่น้องฉัน ” ได้ 3. ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งได้			
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. แสดงความยินดี เมื่อผู้อื่นได้รับรางวัล 2. มีความเมตตา กรุณาและช่วยเหลือแบ่งปัน			
พัฒนาการทางสังคม			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. แสดงความเคารพได้ 2. ปฏิบัติตนในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว			

พัฒนาการด้านสติปัญญา			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น 2. บอกชื่อบุคคลในครอบครัวได้ อย่างน้อย 2 คน 3. บอกความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัวได้ 4. บอกบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวได้			

ข้อเสนอแนะของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา
หน่วยหลัก โรงเรียนของฉัน หน่วยย่อย ไปโรงเรียนกันดีกว่า
 สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้

โรงเรียน

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

กิจกรรม

1. เด็กเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะและสัญญาณ ช้า เร็ว หยุด
2. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ โรงเรียนของเรา ” แล้วให้คิดท่าทางประกอบตาม

จินตนาการของตนเอง

สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเคาะจังหวะ
2. เพลง “ โรงเรียนของเรา ”

การประเมิน

1. สังเกตจากการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
2. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกชื่อโรงเรียนของตนเองได้
2. บอกสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนได้
3. บอกการปฏิบัติตนขณะที่อยู่ในโรงเรียนได้

กิจกรรม

1. ร่วมกันร้องเพลง “ โรงเรียนของเรา ” แล้วซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง โดยใช้คำถาม เช่น โรงเรียนของเรามีห้องอะไรบ้าง

2. พาเด็กไปทัศนศึกษาบริเวณโรงเรียนดูป้ายชื่อโรงเรียน ครูอ่านชื่อโรงเรียนให้นักเรียนให้นักเรียนอ่านตาม 2-3 ครั้ง

3. สนทนาซักถามเกี่ยวกับชื่อของโรงเรียนโดยใช้คำถาม ดังนี้

โรงเรียนเราชื่ออะไร

ถ้าโรงเรียนเราไม่มีชื่อจะเป็นอย่างไร

2. เด็กทำกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัย แบบบูรณาการ อนุบาล 1 เล่ม 1

สื่อการเรียนรู้

1. โรงเรียน
2. ป้ายชื่อโรงเรียน

3. เพลง “ โรอเรียนของเรา ”
4. หนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัย แบบบูรณาการ อนุบาล 1 เล่ม 1

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
2. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

กิจกรรม

1. เด็กดูภาพโรงเรียนและสนทนาร่วมกัน
2. เด็กและครูช่วยกันเตรียมอุปกรณ์ในการระบายสีภาพโรงเรียน
3. เด็กทำกิจกรรมระบายสีภาพโรงเรียนร่วมกัน
4. เด็กนำผลงานของตนเองออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพโรงเรียน
2. สีเทียน

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรมการระบายสี
2. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมเกมการศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
2. ฝึกการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ แก้ปัญหา

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันเล่นเกม “ภาพตัดต่อโรงเรียน” โดยสังเกตภาพสมบูรณีก่อน แล้วแยกชิ้นส่วนของภาพแล้วต่อให้เป็นภาพที่สมบูรณ์อีกครั้ง
2. เด็กเล่นเกมภาพตัดต่อโรงเรียนและเกมอื่นที่เคยเล่นแล้ว
3. ให้สัญญาณเพลง “เก็บของ” เด็กเก็บอุปกรณ์และของเล่นเข้าที่

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพตัดต่อโรงเรียน
2. จับคู่ภาพที่สัมพันธ์กัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการจำแนก เปรียบเทียบและแก้ปัญหาขณะทำกิจกรรม

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการ
หน่วยที่ 3 เรื่อง โรงเรียนของฉัน

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่ประเมิน.....

พัฒนาการด้านร่างกาย			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. โยน รับ-ส่ง ลูกบอลได้ 2. เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ “เชือก” ได้			
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. แสดงความรู้สึกและอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย 2. มั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก			
พัฒนาการทางสังคม			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ปฏิบัติตนในการดูแลสิ่งแวดล้อมและรักษาธรรมชาติ - ทิ้งขยะถูกที่ - ทำความสะอาดห้องเรียน - ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า			

พัฒนาการด้านสติปัญญา			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. บอกชื่อโรงเรียนของตนเองได้ 2. บอกชื่อสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ 3. บอกชื่อบุคคล และหน้าที่ของบุคคลในโรงเรียนได้			

ข้อเสนอแนะของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา

หน่วยหลัก วันแม่แห่งชาติ หน่วยย่อย หนูรักแม่

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระการเรียนรู้

ความประทับใจเกี่ยวกับแม่ของตนเอง

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
2. ทำท่าทางตามจินตนาการ
3. พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

กิจกรรม

1. เด็กเคลื่อนไหวร่างกายตามพื้นฐานอย่างอิสระพอได้ยินสัญญาณ “หยุด” ให้หยุดในที่นั้น
2. เด็กเคลื่อนไหวร่างกายโดยการท่าทางตามจินตนาการตามจังหวะที่ครูเคาะโดยไม่ชนกัน

สื่อการเรียนรู้

1. เครื่องเคาะจังหวะ

ผลการประเมิน

1. สังเกตจากการท่าทางตามจินตนาการของเด็ก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความรู้สึกที่มีต่อแม่ของตนเองได้
2. ร่วมสนทนากับเพื่อนและครูได้

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “วันแม่” พร้อมทั้งร่วมสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง
2. นำภาพแม่ลูกมาให้เด็กดูและสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับภาพ
3. เด็กออกมาเล่าเกี่ยวกับความประทับใจเกี่ยวกับแม่ของตนเอง
4. เด็กทำกิจกรรมในหนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัยแบบบูรณาการ

อนุบาล 1 เล่ม 1

สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “วันแม่” เพลงประกอบการเรียนการสอน ชุดที่ 3 (ปสม.)
2. ภาพแม่ลูก
3. หนังสือกิจกรรมพัฒนาความพร้อมปฐมวัยแบบบูรณาการ อนุบาล 1 เล่ม

การประเมิน

1. สังเกตการร่วมสนทนาและ
2. สังเกตจากการให้ความร่วมมือในกรเล่าสิ่งทีประทับใจเกี่ยวกับแม่ของเด็ก

กิจกรรมสร้างสรรค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก
2. ทำงานร่วมกับเพื่อนและผู้อื่นได้

กิจกรรม

1. จัดเตรียมภาพและอุปกรณ์ในการระบายสี
2. เด็กระบายสีเทียนแม่ลูก

สื่อการเรียนรู้

1. สีเทียน
2. ภาพแม่ลูก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการระบายสีและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ตรวจสอบผลงานของเด็ก

กิจกรรมเสรี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ปฏิบัติตามข้อตกลงได้
2. รู้จักแบ่งปันของเล่นกับเพื่อน

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงการปฏิบัติตนตามข้อตกลง
2. เด็กระบายสีเทียนแม่กับลูก

สื่อการเรียนรู้

1. มุมต่าง ๆ ในห้องเรียน

ผลการประเมิน

1. สังเกตจากการเล่นตามมุมของเด็ก

กิจกรรมเกมการศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นำภาพที่มีความสัมพันธ์กันมาจัดเข้าคู่กันได้

กิจกรรม

1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงวิธีการเล่นเกม “จับคู่ภาพความสัมพันธ์แม่ลูก”
2. เด็กเล่นเกม “จับคู่ภาพความสัมพันธ์แม่ลูก” และเกมอื่นที่เคยเล่นมาแล้ว

สื่อการเรียนรู้

1. เกม “จับคู่ความสัมพันธ์แม่ลูก”
2. เกมอื่นที่เคยเล่นมาแล้ว

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากการเล่นเกมของเด็ก

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

.....

(ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการ
หน่วยที่ 3 เรื่อง โรงเรียนของฉัน

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่ประเมิน.....

พัฒนาการด้านร่างกาย			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. เคลื่อนไหวประกอบเพลง “องค์พระประมุขได้” 2. ฉีกกระดาษตามแนวเส้นตรงตามแบบได้			
พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. สนใจและมีความสุขขณะทำงาน ศิลปะ 2. ร่าเริง สดใส อารมณ์ดี			
พัฒนาการทางสังคม			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. แสดงความเคารพเมื่อพบผู้ใหญ่ 2. เล่นเครื่องเล่นสนามร่วมกับเพื่อนได้			

พัฒนาการด้านสติปัญญา			
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องราวได้ 2. อ่านข้อความและสัญลักษณ์วันแม่ได้ 3. บอกความสำคัญของวันแม่ได้ 4. บอกความสำคัญของแม่ที่มีต่อตนเองได้			

ข้อเสนอแนะของครู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกผลการพัฒนาการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. การใช้กล้ามเนื้อใหญ่และเคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว												
1.1 ร็งแล้วหยุดได้												
1.2 กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้												
1.3 เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้												
1.4 เดินตามที่กำหนดได้												
1.5 โยนลูกบอลได้												
1.6 รับลูกบอลด้วยมือทั้งสองและลำตัวช่วย												
2. การใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์มือ-ตา ได้เหมาะสมตามวัย												
2.1 ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้												
2.2 ตัดกระดาษขาดจากกันได้												
2.3 ปั้นดินน้ำมันเป็นรูปกลม แบน ยาว												
2.4 เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้												

บันทึกเพิ่มเติม.....

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับคุณภาพดี   พฤติกรรมที่สามารถทำได้อย่างมั่นคง แม่นยำ
- ระดับคุณภาพพอใช้   พฤติกรรมที่สามารถทำได้แต่ยังไม่มั่นคง แม่นยำเท่าที่ควร
- ระดับคุณภาพปรับปรุง   พฤติกรรมที่สามารถทำได้บางส่วน ควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น

แบบบันทึกผลการพัฒนาการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ 1.1 ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี 1.2 แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก												
2. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น 2.1 ฟังพอใจที่ได้รับคำชมเชยจากผู้ใหญ่ 2.2 เริ่มมีความมั่นใจที่ต้งาม												
3. มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ต้งาม 3.1 เริ่มรู้จักเก็บของเล่นของใช้ 3.2 ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย 3.3 เริ่มรู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น 3.4 เริ่มใช้คำพูดตามมารยาทไทย เช่น สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ												

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
4. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะ												
4.1 สนใจและมีความสุขขณะทำศิลปะ												
4.2 สนใจและมีความสุขกับเสียงเพลง ดนตรี และการเคลื่อนไหว												
4.3 แสดงท่าทาง เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะ และดนตรี												
4.4 สนใจและมีความสุขในการชม/เล่น/ออกกำลังกาย												

บันทึกเพิ่มเติม.....
 .....

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับคุณภาพดี   พฤติกรรมที่สามารถทำได้อย่างมั่นคง แม่นยำ
- ระดับคุณภาพพอใช้   พฤติกรรมที่สามารถทำได้แต่ยังไม่มั่นคง แม่นยำเท่าที่ควร
- ระดับคุณภาพปรับปรุง   พฤติกรรมที่สามารถทำได้บางส่วน ควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น

แบบบันทึกผลการพัฒนาการประเมินพัฒนาการด้านสังคม

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน												
1.1 เริ่มแต่งตัวด้วยตนเอง												
1.2 รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง												
2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ชนบทธรรมนิยมประเพณี และวัฒนธรรม												
2.1 สนใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว												
2.2 ทิ้งขยะให้ถูกที่												
2.3 แสดงความเคารพได้												
3. อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม												
3.1 เริ่มรู้จักการรอคอย												
3.2 เริ่มเล่นกับเพื่อน												
3.3 เริ่มปฏิบัติตามข้อตกลงง่าย ๆ												
3.4 เล่นหรือแสดงบทบาทสมมติได้												

บันทึกเพิ่มเติม.....
 .....

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับคุณภาพดี   พฤติกรรมที่สามารถทำได้อย่างมั่นคง แม่นยำ
- ระดับคุณภาพพอใช้   พฤติกรรมที่สามารถทำได้แต่ยังไม่มั่นคง แม่นยำเท่าที่ควร
- ระดับคุณภาพปรับปรุง   พฤติกรรมที่สามารถทำได้บางส่วน ควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น

แบบบันทึกผลการพัฒนาการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1. รับรู้และเข้าใจความหมายได้ตามวัย 1.1 ร้องเพลง ท่องคำคล้องจองง่าย ๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบ												
2. แสดงออกหรือพูดเพื่อสื่อความหมายได้ 2.1 บอกชื่อตนเองได้												
3. สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องให้คนอื่นเข้าใจ 3.1 สนทนาตอบโต้/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ 3.2 ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ได้												
4. อ่าน เขียน ภาพและสัญลักษณ์ได้ 4.1 สนใจเรื่องที่ผู้อื่นอ่านให้ฟัง 4.2 ชีตเขียนเส้นอย่างอิสระได้ 4.3 นับเลขเรียงลำดับ 1-10 และรู้ค่าจำนวน 5												
5. มีความคิดรวบยอดในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ 5.1 บอกชื่อสีได้ 3 และจำแนกสิ่งของตามสี รูปทรง												

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
5.2 จำแนกกลิ่น รสได้												
5.3 บอกพื้นผิวสิ่งต่าง ๆ เช่น แข็ง นุ่ม												
5.4 จำแนกเสียงดัง เบา												
5.5 บอกระยะใกล้ - ไกล												
5.6 รู้จักและบอกฤดูกาลตามช่วงเวลา เช่น ฤดูร้อน ฤดูหนาว												
6. แก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ												
6.1 ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา												
6.2 เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ												
7. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์												
7.1 สร้างผลงานตามความคิดของตนเองง่าย ๆ												
7.2 แสดงท่าทางตามจินตนาการ												
7.3 เล่าเรื่องราวตามจินตนาการของตนเอง												

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน											
	ภาคเรียนที่ 1						ภาคเรียนที่ 2					
	ครู			ผู้ปกครอง			ครู			ผู้ปกครอง		
	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
8. สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว												
8.1 ร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจระยะเวลาสั้น ๆ												
8.2 มีความสนใจในการอ่าน เขียน												
9. แสวงหาคำตอบด้วยการที่หลากหลาย												
9.1 รู้จักใช้คำถาม “ อะไร ” “ ทำไม ”												
9.2 แสวงหาคำตอบ/ข้อสงสัยต่าง ๆ												
9.3 เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้												

บันทึกเพิ่มเติม.....
.....
.....

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับคุณภาพดี   พฤติกรรมที่สามารถทำได้อย่างมั่นคง แม่นยำ
- ระดับคุณภาพพอใช้   พฤติกรรมที่สามารถทำได้แต่ยังไม่มั่นคง แม่นยำเท่าที่ควร
- ระดับคุณภาพปรับปรุง   พฤติกรรมที่สามารถทำได้บางส่วน ควรได้รับการส่งเสริมมากขึ้น

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว. 2518

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๒๖ มกราคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ชลธิชา ไกยราช

ด้วย นางสาวณัฐริกา ทาเซาว์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขต อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกาแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว. ๒๖ 14

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๒ มกราคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สมถวิล ลองหานาม

ด้วย นางสาวณัฐริกา ทาเซาว์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขต อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิตินิติจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชุกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว. ๒๕๑๘

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๒๖ มกราคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สายญาติ พรหมพัคตร์

ด้วย นางสาวณัฐริกา ทาเซาวัล์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขต อำเภอภูพานามัน จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.สุรินทร์ ภูสิงห์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบกิจกรรม

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสาวณัฐริกา ทาเชาว์
วันเกิด	วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 300 หมู่ที่ 9 ตำบลหนองเขียด อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 40290 โทรศัพท์ 08-9422-3058
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคอม อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น 40350 โทรศัพท์/โทรสาร 0-4339-6085
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโนนหันวิทยายน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโนนหันวิทยายน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2542	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
พ.ศ. 2557	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

